

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 57

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
POSLOVALNICA: 25-67 in 28-67
CELJE: Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.40%

Maribor, 9. in 10. marca 1940

NAROČNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Mirovna pogajanja med Finsko in Rusijo

Pogajanja so se pričela na pritisk Nemčije s posredovanjem Švedske — Na Finsko je bil izvršen koncentrični pritisk — Pričetek pogajanj danes ali jutri v Tallinu ali Rigi — Zaskrbljenost v Parizu in Londonu

LONDON, 9. marca. Exchange Electr. Tekom vsega četrtka je vladala v Stockholmu velika diplomatska aktivnost. V švedsko zunanje ministrstvo so neprenehoma prihajali tuji poslaniki. Zvečer je bila nato važna seja švedske vlade. O vsem tem ni bilo izdano nobeno poročilo. Vsa diplomatska akcija je zavita v veliko skrivnost, znano je le to, da gre za sklenitev miru med Finsko in Sovjetsko zvezo. Po dosedanjih informacijah izgleda, da direktnih stikov med zastopniki Finske in Sovjetske zveze doslej še ni bilo. Švedska vrši izredno velike napore, da bi dosegla likvidacijo te vojne.

V OZADJU STOJI NEMČIJA

LONDON, 9. marca. LRP. Tu se pričela polagoma dvigati koprena nad skrivnostnimi diplomatskimi akcijami Stockholma za pomiritev med Finsko in Sovjetsko zvezo. Prvotno so v tukajšnjih krogih ugibali, od kod je bila dana iniciativa za to akcijo, iz Moskve, Helsinkov, Stockholma ali Berlina, sedaj pa izgleda, da je že popolnoma ugotovljeno, da stoji za akcijo švedske vlade kot posrednica v resnici nemška vlada v Berlinu. Afi dela to na lastno pobudo ali s pooblastilom Stalina, tega doslej še ne moremo zanesljivo izvedeti. Na vsak način je sklenitev miru med Finci in sovjeti v največjem interesu Nemčije, kateri bi od eventualne zavezniške pomoči Finski mogla groziti direktna nevarnost. Razen tega želi Nemčija osvoboditi Sovjetsko zvezo na severu, da bi jo lahko angažirala drugod in pred vsem v svoje gospodarske namene.

ŠVEDSKI PRITISK NA FINCE

LONDON, 9. marca. Exchange Electr. Po poročilu dopisnika »Daily Expressa« iz Kodanja je Nemčija ona sila, ki stoji za švedskim posredovanjem med Finci in sovjeti. Nemčija se je v Stockholmu poslužila celo groženj, tako da se je Švedska morala vdati in prevzeti to nalogo. Švedska je šla zaradi groženj Nemčije celo tako daleč, da ni prosila samo v Moskvi za mirovne pogoje, ampak je izvršila tudi na finsko vlado v Helsinkih najmočnejši pritisk, da sprejme sovjetske zahteve. Sovjetska vlada je v resnici poslala švedski vladi svoje pogoje, kateri so bili potem sporočeni dalje finski vladi. Pogoje je izročil švedski zunanji minister osebnostno finskemu zunanjemu ministru Tannerju pred dnevi v Stockholmu. Tanner je takoj nato z letalom odletel v Helsinke, kjer se je sešla finska vlada k posvetu. Po seji sta bivši prezident Svinhufvud in bivši poslanik Passikivi odpotovala zaradi nadaljnjih posvetovanj in pogajanj.

ŠVEDI DEMANTIRAJO

LONDON, 9. marca. Reuter. Švedsko poslanilstvo v Londonu kategorično zanika, da bi bila švedska vlada kakor koli pritiskala na Finsko glede pogajanj s sovjeti.

NESOGLASJA V FINSKI VLADI

CURIH, 9. marca. »Basler Nachrichten« poročajo iz Pariza: Ko je švedska vlada izročila finski vladi drakonične sovjetske pogoje za sklenitev miru, ki bi sprejeli pomenili dejansko kapitulacijo, sta se pojavili v finski vladi dve strukturi. Del ministrov je bil za odpor do skrajnosti, dočim je drugi zastopal stališče, da je treba pogajanja sprejeti in polzkusiti, da se nalde kompromis. Definitivnega sklepa pa ni bilo. Od tedaj pa so na delu sovjetska, nemška in švedska diplomacija s silnim pritiskom, da bi zlomile voljo finske vlade in finskega naroda. Moskva odklanja vsako popuščanje od pogojev, ki so že znani: Odstop vse Karelske oz. z Viipurijem, ozemlja severovzhodno od Ladoškega jezera, skoraj vse Laponske in polotoka Hanko. Ta koncentrični pritisk je sklenil tudi tiste ministre, ki so bili za odpor. Pristali so na pogajanja.

PRVI KONTAKT V STOCKHOLMU

KODANJ, 9. marca. Exchange Electr. Po semkaj dospelih vesteh so se včeraj nadaljevali v Stockholmu razgovori med švedskimi, nemškimi, sovjetskimi in finskimi diplomati in državniki. S posredovanjem švedskega zunanjega ministra in nemškega poslanika je bil že dosežen kontakt med zastopniki Finske s finskim poslanikom, Svinhufvudom in Paasikivijem ter med sovjetsko poslanico gospo Kolontajevom. Neke vesti govore tudi o prihodu zunanjega ministra Tannerja, predsednika Rittija in maršala Mannerheima v Stockholm. Ako so te vesti resnične, bodo ti sestavljali finsko delegacijo za direktna pogajanja s sovjeti, ki pa, kakor se zadržuje, ne bodo v Stockholmu. Pozitivno pa je, da je bivši prezident Svinhufvud odpotoval včeraj v Berlin, kjer ga je takoj sprejel nemški zunanji minister von Ribbentrop. Finci stoje še vedno na stališču, da sovjetskih pogojev ne morejo sprejeti.

POGAJANJA V TALLINU ALI RIGI

KODANJ, 9. marca. Reuter. Sovjetsko-finska pogajanja se bodo najbrž vodila v Tallinu ali Rigi. Do pravih pogajanj še ni prišlo, zadnjih 24 ur so pa preučene vse možnosti za ustavitev vojne. Tu sodijo, da bo za Finsko življenjskega pomena vprašanje Hanko.

ODLOČNA TANNERJEVA IZJAVA

LONDON, 9. marca. Stefani. Po vesteh iz Helsinkov bo finski zunanji minister Tanner odpotoval v Berlin.

Izjavil je, da Finska ni premagana in da v nobenem primeru ne bo sprejela pogojev, ki bi bili v škodo njeni samostojnosti.

ZAVEZNIKI NE MOREJO PUSTITI FINCEV

LONDON, 9. marca. Reuter. Londonski tisk posveča pažnjo posvetovanjem o miru med Finsko in sovjetsko Rusijo. »Daily Telegraph« pravi, da »so se v spor med Finci in sovjeti vmešali posebni posredniki za mir v cilju, da se zagotovi prevlada boljševikov v Baltiku. Bila bi norost pričakovati, da bo boljševiška Rusija postopala lojalno proti malim državam.« »News Chronicle« javljajo, da »je švedska doslej ohranila nevtrarno stališče in ga umela povezati v prijateljstvu s Finsko. Zadnje dni je pa njeno stališče manj jasno. Velike zahodne sile vodijo o tem računa in bodo nasprotnikom preprečile, da pridejo na lahek način do svojih ciljev.« »Times« dostavljajo, da »so člani vseh parlamentarnih strank s skrbjo pretresali včerajšnje vesti o Finski. Splošno prepričanje angleških političnih krogov je, da je Finska ključ bodočih odnosov med skandinavskimi državami in zahodnimi silami. Odpor Finske še ni zlomljen, finski narod in vojska sta zmorna, upreti se sili. To je dejstvo, važno v sedanjih presoji položaja. Finski vodje gotovo računajo s tem. Zahodni velesili ne smejo pustiti Fincev v teh usodnih trenutkih samih.«

DOSEDANJA FRANCOŠKA POMOČ

PARIZ, 9. marca. Havas. Kakor se je izvedelo, je Francija poslala do sedaj na Finsko 496 letal, 5000 avtomatičnih pušk, 200.000 granat in 20 milijonov nabojev.

ZASKRBLJENOST NA ZAHODU

PARIZ, 9. marca. Ass. Press. Francoska in angleška vlada sta o posredovanju za sklenitev miru med Finsko in Sovjetsko zvezo slabo informirani, ker se vrši vsa akcija brez njih. To ustvarja precej-

šnjo zaskrbljenost za bodoči položaj na severu, kjer bi utegnili dobiti Nemčija in Sovjetska zveza popolno nadoblast. Nemčija zasleduje že davno cilj, spraviti popolnoma pod svoj vpliv tako švedsko kakor Norveško. Švedski je zagrozila z oboroženim napadom, ako se ne ukloni njeni volji, ne prepreči vsake zavezniške nadaljnje podpore Finski in ne pritiska v Helsinkih na vlado, da sklene s sovjeti mir. Stališče zaveznikov je, da bi bilo treba Finsko pred tem pritiskom zaščititi in ji odkrito pomagati. V javnosti se sprašujejo, ali sta Francija in Anglija storili vse, kar bi bili lahko in ali ni sedaj že prepozno za kake ukrepe?

V MOSKVI DALJE MOLČE

MOSKVA, 9. marca. Reuter. V Moskvi ne dajo nikakih komentarjev o sovjetsko-finskih pogajanjih za mir. V švedskem poslanilstvu je zelo živahno. V petek sta se tam mudila ameriški poslanik in odpravnik poslov francoskega poslanstva. Poslanik USA je v teku dneva obiskal Kremelj, kjer je imel dve uri trajajoč posvet z Molotovom. Novinarjem ni hotel dati po sestanku nobenih izjav.

ROOSEVELT PROTI POSREDOVANJU USA

WASHINGTON, 9. marca. Havas. Na vprašanje možnosti posredovanja USA v sovjetsko-finskem sporu je Roosevelt dejal novinarjem, da se vlada v tem pogledu ne more izjaviti. Oni, ki so blizu Beli hiši pa pravijo, da je vlada USA vedno pripravljena ponuditi svoje usluge pri vzpostavitvi pravičnega miru. V sovjetsko-finskem sporu pa vlada ne bo intervenirala, ker bi s tem sankcionirala napad, ki ga vse prebivalstvo Zedinjenih držav obsoja. USA bi intervenirale le tedaj, če bi Finska sama smatrala, da bi njih intervencija dovedla do miru, ki bi bil za Fince sprejemljiv.

Nemški zunanji minister odpotoval v Rim

Von Ribbentrop bo razpravljajal s Clanom in Mussolinijem o sedanjem položaju in italijansko-angleškem sporu — Z njim potuje tudi Svinhufvud

LONDON, 9. marca. Reuter. Po poročilu iz Berlina je odpotoval danes nepričakovano nemški zunanji minister von Ribbentrop v Italijo, kjer se v Rimu snide z grofom Clanom in Mussolinijem. Berlinsko poročilo po radiu pravi, da se bodo Ribbentropovi razgovori v Rimu nanašali na vsa vprašanja vojnega stanja, posebno pa na vprašanje političnega sodelovanja med Nemčijo in Italijo.

RIM, 9. marca. Exchange Telegraph. Nenadno potovanje nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa v Rim tolmačijo tu kot poizkus Nemčije, da pridobi Italijo za svoje stališče in če mogoče tudi za aktivno sodelovanje. Pred vsem hoče Nemčija prepričati, da bi se poravnal spor med Italijo in Anglijo, ki je nastal zaradi prepovedi prevoza nemškega premoga in zaplenitve italijanskih transportov, s kompromisom, ki bi koristil samo Angliji. Nemčija si je namreč od tega

že od vsega začetka veliko obetala. — Zaradi tega je treba pripisovati Ribbentropovemu prihodu v Rim velik pomen za ves nadaljnji razvoj mednarodnega položaja v zvezi s sedanjo evropsko vojno.

ROTTERDAM, 9. marca. LRP. Po semkaj dospelih vesteh je odpotoval skupaj z nemškim zunanjim ministrom v Ribbentropom danes v Rim tudi bivši finski prezident Svinhufvud. Iz tega bi se dalo sklepati, da bodo v Rimu razprav-

ljali tudi o finsko-sovjetskih pogajanjih za sklenitev premirja in miru. Te vesti za enkrat še ni bilo mogoče preveriti.

LONDON, 9. marca. Reuter. Italijanski krogi v Londonu pravijo, da bo dosežen v »premogovnem sporu« kompromis. Anglija bo izpustila 14 italijanskih ladij s premogom, v bodoče pa ne bo mogoč noben promet več.

LONDON, 9. marca. Stefani. Angleški uradni krogi so zelo rezervirani v pogledu odgovora angleške vlade Italiji glede na zaplenjeni premog. Odgovor bo izročen v nedeljo. V njem bo naglašena želja, da se ta nesporazum med obema velesilama reši na prijateljski način.

Finci odbili vse sovjetske napade

HELSINKI, 9. marca. DNB Finsko poročilo javlja: Na Karelijski ožini je bil sovjetski pritisk na severovzhodno obalo Viipurškega zaliva ustavljen. Boj na polotoku ob ustju zaliva je bil končan zvečer brez uspeha za sovjece. Severovzhodno od jezera Ladoga je bil sovjetski napad pri Kalanjoki odbit.

Drugod artilerijska živahnost: Finski letalci so nadaljevali izvidniške plete in bombardiranja. Sovjetska letala so bila najživahnejša nad Kotko, Sekijärviem in Viipurškim zalivom.

HELSINKI, 9. marca. Reuter. Zadnje finsko poročilo pravi, da so finske čete pri Viipuriju uničile 2.000

sovjetskih vojakov in odbili napade.

MOSKVA, 9. marca. Tass. Vojno poročilo leningrajskega okrožja: Rdeče čete so zavzele 6 otokov v Finskem zalivu, zajele 12 topov, 57 strojníc in 2 milijona nabojev. Sestreljeni sta bili dve finski letali. Sovjetski letalci so z uspehom bombardirali finske čete.

RIM, 9. marca. Stefani. Večina italijanskih listov prinaša vest iz Stockholma, po kateri so boji na finskih frontah prenehali.

Maribor, 9. marca.

Svoboda tiska je del kompleksa svobode posameznika, ki je v vojnem času hudo prizadeta.

Jemati svobodo tiska je sploh težka stvar; posebno težko prizadene tiste, katerim izvira gledanje na svet iz načel francoske revolucije, to se pravi demokratizma. Lažja je recimo za pristaše raznih levih ali desnih totalitarizmov. Oni so se pomirili z dejstvom, da svoboda tiska ne sme biti.

Svoboda tiska pomeni, da lahko vsakdo napiše in objavi svoje misli, za katere seveda potem tudi odgovarja, če niso v skladu z zakoni. Kadar čitamo, da je v tej ali oni državi tisk nesvoboden, vemo, da je tu vedno nekdo, ki »regulira«, kaj se sme objaviti in kaj ne sme priti v tisk. Posebno značilno je danes, ko se mnogo govori o kapitalizmu in »plutokracijah«, da je vprav v državah, ki so urejene po načelih privatnega kapitalizma, mnogo več svobode tiska kakor pa v državah državnega kapitalizma. Stvar je preprosta: tu je »cenzura« zadržana v eni roki, tam je razparcelirana in je zato tudi kontrola in konkurenca večja.

Zanimivo je tudi, da je časnikarska morala višja v državah, kjer je tisk svoboden. Lep primer nam nudi za to Anglija, kjer je v mirnih časih tisk popolnoma svoboden in vendar ne naletimo v angleških listih na žalitve, klevete, obrekovanja, podtikanja, skratka na vso časnikarsko nemoralno marsikatero »dirigiranega« tiska. V Angliji namreč vsak pisec za svoje javno izražene misli odgovarja in še kako odgovarja! Tu gredo kazni v stotisoče. Le s takimi ukrepi so Angleži obvarovali pravo svobodo svojemu tisku.

Angleška javnost je s tem tudi zadovoljna. Drugod je treba šele ljudi poučevati, kaj se sme in kaj ne sme. Sploh je tudi težko, ker je veliko ljudi, ki tega čuta nimajo prirojenega. Ni dolgo tega, ko je prišel nekdo v redakcijo in nam prinesel v objavo strahovit napad na vodstvo nekega društva. Dejal je, da je vse to čista resnica, kar je napisal. Ko smo mu rekli, da bo moral napad s polnim imenom podpisati, če hoče, da bo objavljen, je kar odskočil. Ni mu šlo v glavo, zakaj naj on nosi odgovornost za svoj lastni spis!

V vojnih časih mora tisk marsikje popustiti, v rabo pridejo najrazličnejše utesnitve, vendar se navadno časnikarji tolažijo: naj bo, saj je vojna, bo potem bolje!

V Angliji se na primer utesnitve nanašajo samo na vojaške vesti. Listi se, razen do zmanjšanim obsegu, skoro nič niso izpremenili. Svoboda je celo tako velika, da najdete pisma urednikom, v katerih pisci zagovarjajo nemške vojne metode in v zadnjem času se je še posebno razvila polemika o zapravljanju hrane v angleških vojaških taboriščih: štedljive gospodinje se pritožujejo, kako so videle cele kupe krompirja, ki so ga vojakji zavrgli, one so ga pa s težavo prištedile. V začetku vojne so se angleški listi norčevali iz vojaške cenzure, sedaj so se pritožbe polegale, ker je očitno popustila.

Francozi so s prvim dnevom vojne dobili vojaško cenzuro, ki je temeljito izpremenila strani francoskih časnikov. Nemajhno senzacija pa je zato povzročila nedavna Daladierova izjava, da bo cenzura na nevojaške članke odpravljena. Veliko listov se zaradi te »prevelike svobode« pritožuje, ker se bojijo, da bi jo njihovi nasprotniki izrabili.

V totalitarnih državah ni vojna tiska prav nič izpremenila. Le nekatere države so prepovedale uvoz nekaterih listov. Tako je marsikje prepovedan tudi uvoz sovjetskih listov. Marsikdo se čudi, zakaj so nekatere države storile ta ukrep. Kajti tako slabega tiska, kakor je sovjetski, ne najdete na vsem svetu. Kdor je imel priliko čitati liste iz sedanje Rusije, jih je kmalu odložil, ker take slabe reklame za vodečo kliko ne prenese vsak želedec. Nedavno je nekdo vzkliknil, ko je zagledal na štirih straneh moskovske »Pravde« pet Stalinovih slik: »Vsaka država bi morala še podpirati razširjanje sovjetskih listov, ker bi potem marsikoga minilo navdušenje: take sejmške reklame, kakor jo delajo za svojega boga Stalina, ne vidite nikjer!«

Tisk ima svoje kočljivo vprašanje svobode: kjer je ni, je slab. Rr.

Petletnica nemške redne vojske

BERLIN, 9. marca DNB. Ob 5-letnici uvedbe vojaške obvezne službe, ki bo 16. t. m., je napisal general Brauchitsch v »Leipziger Illustrierte Zeitung« članek o pomenu 1935. leta, ki je veljalo za osnovo življenjskih zahtev in pravic nemškega naroda. »Z versajsko mirovno pogodbo ni Nemčija izgubila le vojne sile, izgubila je tudi njena samostojna politična opredelitev. To velja posebno v notranjem pogledu, kjer se je zdaj obvezna vojaška služba izkazala kot najboljša šola v izobrazbi naroda. Ostvaretev narodnega socializma bi bila brez splošne obvezne vojaške službe nemogoča. V tem

je jedro današnjega nemškega mišljenja. Politiki, ki hoče zastopati življenjske interese naroda, je potrebna sila. Najboljši dokaz nemške vojne sile je zmaga na Poljskem. Če bi ne bilo sodelovanja Reichswehra z narodno-socialistično stranko, tehničnih naporov v oboroževanju, stotisoče požrtvovalnih ljudi in čvrste volje častnikov ter vojakov, zrušiti versajski diktat, bi ne bil nikoli izpolnjen ukaz vodje rajha z dne 16. marca 1935. Stranka je storiła mnogo v pogledu duhovne mobilizacije naroda. Pripravljena mora biti na vojaško službo in se trajno nanjo naslanjati.«

Temni so časi sedanjega rodu

WASHINGTON, 9. marca. Reuter. Roosevelt je sinoči govoril iz Bele hiše po radiu farmarjem ter jim glede uvedbe farmerskih reform »new deala« med drugim dejal: »Kljub vsem naporom za vzpostavitev miru v svetu, tega ni. Topovi grme po evropskih in azijskih bojiščih, ladje na morjih so izpostavljene bombardiranj. Sredi nevarnosti so USA obnovile svojo zunanjo trgovino, ki je

bila prekinjena. Gospodarski neuspeh v nekaterih državah Evrope je dovedel do diktature. V Ameriki pa uporabljamo demokratska sredstva za napredek svojega poljedelstva in ohranitev svobode pred diktaturo. Temni so časi, v katerih živi sedanji rod, mnogi se vdajajo strahu in obupu. Toda, verujem da bodo USA prestale vse izkušnje in nezadovoljstva.«

Romunski preračun 106 milijard

BUKARESTA, 9. marca. Stefani. Finančni minister Constantinescu je podal v parlamentu obširen ekspeze o finančnem položaju Romunije. Prihodnji preračun bo znašal 106 milijard in 500 milijonov lejev. Od tega bo šlo v vojaške namene 14 milijard 250 milijonov lejev. Vojni preračun je za šest milijard večji od lanskega. Za kritje teh izdatkov bodo uvedli nove davke, ki bodo prinesli blizu milijardo lejev dohodkov.

Angleške izgube na morju in v zraku

LONDON, 9. marca. Stefani. Letalsko ministrstvo je izdalo snoči 21. listo letalskih žrtev. Po tem seznamu je padlo 58 angleških pilotov, 1 je ranjen, 11 jih pogrešajo.

LONDON, 9. marca. Reuter. Admiralitet je objavil: v decembru je padlo 151 morjarjev, 161 pa jih je utonilo.

Japonci so nezadovoljni

SANGHAI, 9. 3. Ass. Ko je davi prispela vest o novem 20 milijonskem ameriškem posojilu Kitajski, so Japonci kazali veliko nezadovoljstvo z ameriško politiko, vendar pa zatrjujejo, da teh 20 milijonov dolarjev ne more vplivati na končno japonsko zmago.

CUNGKING, 9. 3. Reuter. Vlada sporoča, da so kitajske čete oddaljene le 30 km od Nanjinga v provinci Kvangsi. Ta uspeh je bil dosežen v bojih tekom tega tedna.

ZA POMIRITEV MED ROMUNI IN BOLGARI

ANKARA, 9. marca. Havas. Tu pričakujejo prihod turškega poslanika v Bukarešto Hamdulaila Sufija Tairioveja, ki pride na konferenco z zunanjim ministrom Saradzoglom. Pred odhodom iz Bukarešte je konferiral z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom. Prihod je baje v zvezi s turškim posredovanjem med Romunijo in Bolgarijo.

NOVI PREDSEDNIK SAN DOMINGA

TRINIDAD, Dominikanska republika 9. marca. Reuter. Za predsednika republike je bil izvoljen Manuel de Jesus Ironcoco de la Concha, ki pripada stranki generala Rafaela Trujilla.

Kako so povišane pokojnine staroupokojencem?

Naredba o povišanju pokojnin staroupokojencev predpisuje, da bodo dobivali oni staroupokojenci, ki imajo do 20 službenih let, dosedanje draginjske doklade, onim, ki pa imajo nad 20 službenih let, pa bodo doklade povišane za 150 do 200 din mesečno. — Staroupokojenci s fakultetsko izobrazbo nad 30 let službe bodo dobili povišane doklade za 400 do 750 din, dočim dobijo staroupokojenci zvaniki in sluge največ 120 din poviška doklad, enako bodo nekoliko povišane doklade vdovam upokojencev in njih rodbinskih članov. Rentniki in miloščinarij pri direkciji državnih železnic bodo dobivali 400, 450 do 550 din mesečni do-

MARŠAL BALBO V EGIPTU

KAHIRA, 9. marca. Havas. Guverner italijanske Libije, maršal Balbo je prispe. V Kairo, kjer so ga pozdravili italijanski poslanik, zastopniki egiptske vlade, angleškega poslanstva, vrhovni poveljnik angleške vojske in druge odlične osebnosti. Iz Kaire se bo vrnil v Tripolis.

MALI SPOPADI NA ZAHODU

BERLIN, 9. marca DNB. Zahodno od Forbacha je nemška patrulja zajela francosko strojnico. Sovražnik je imel več izgub, nemška patrulja pa le enega ranjenega.

OSTANKI NEMŠKE KRIZARKE PRODANI

MONTEVIDEO, 9. marca. Reuter. Med nemškim poslanikom in znanim uvoznikom Juliem Vego Helguero je bila podpisana pogodba o prodaji ostankov »Admirala Grafa von Spee«. Posebna točka vsebuje sklep, da se vsota, za katero je bila krizarka prodana, ne sme izdati.

STEINHART PRI MOLOTOVU

MOSKVA, 9. marca Tass. Laurence Steinhart, ameriški veleposlanik, je imel v Kremlju čez eno uro trajajočo konferenco z Molotovim.

BRAZILSKA VLADNA KRIZA REŠENA BUENOS AIRES, 9. marca. Ass. Vlada kriza je rešena z vstopom Ezcurre in Luisa Barberisa v vlado.

SESTRELJENO NEMŠKO LETALO

LONDON, 9. 3. Reuter. Včeraj je bilo sestreljeno še eno nemško letalo nad Severnim morjem.

NEMIRI V INDIJI

BOMBAY, 9. 3. Reuter. Deset domačinov je bilo ubitih in 30 ranjenih v boju z angleško s'ražo in 350 Iribi, ki so hoče vdreti v Beludžistan.

Z ANGLEŠKEGA DVORA

LONDON, 9. marca. Kralj in kraljica sta sinoči odpotovala v Windsor.

LETALSKA ZVEZA NEMCIJE S HOLANDIJO

BRUSELJ, 9. marca. Havas. Dne 11. t. m. bo vzpostavljena direktna zračna zveza med Rotterdamom in Berlinom.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo pretežno jasno in stanovito vreme. Včeraj je bila najvišja toplota 2,3, danes najnižja -14,9, opoldne 2,5. Višina zapadlega snega je 4 cm.

Borza. Zurich, 9. marca. Devize: Beograd 10, Pariz 9,85, London 17,39, New York 416, Milano 22,52, Berlin 178,75, Praga 5,50, Sofija 3,30, Budapešta 79 1/2, Atene 3,55, Bukarešta 3,40.

Domači zapiski

Za Anglijo je Jugoslavija element stabilnosti na Balkanu

V parlamentarni debati je bila včeraj spominjana tudi Jugoslavija. Neki angleški minister je dejal, da »hoče Anglija jugovzhodno Evropo ohraniti izven vojne. Za Nemčijo pomeni tam pot do Bagdada, dočim iz Anglije ne vodi nobena pot tja preko. Dejstvo, da dobro stražimo pot k Bagdadu, ne pomeni pretirno Balkanu, hočemo jo samo zapreti za Nemčijo. Jugoslavijo smatramo za element stabilnosti na Balkanu. Država je, ki lahko prepreči kaos in nered, ki bi lahko uničil Balkan na korist Nemčije. Nevarnost Jugoslavije je eden izmed ciljev naše zunanje politike. Mi bomo potrebovali njeno iskreno sodelovanje v ponovni izgradnji Evrope po, ponavljam, po vojaški zmagi nad Nemčijo.«

Volivni zakon podpisan

Kralevi namestniki so včeraj podpisali novi volivni red za narodno skupščino, ki predvideva tajne volitve.

Senator Vilder v Beogradu

V Beograd je prispel predsednik izvršnega odbora SDS ter med drugim obiskal prosvetnega ministra Maksimovića in ministra pri predsedništvu vlade dr. Bariša Smoljana.

Milan Groč v avd'enci

Knez namestnik Pavle je sprejel Milana Groča kot novega predsednika Demokratske stranke po smrti Ljube Davidovića.

Organizacija Radikalne stranke v Sloveni

»Politika« poroča: »Iz Beograda se je vrnil v Ljubljano dr. Janko Köstl, član izvršnega odbora skupine okrog »Slovenske besede«, ki ga je sprejel prvi podpredsednik glavnega odbora Radikalne stranke Miša Trifunović. Dr. Köstl je poročal o delu obnavljanja stranke v vseh srezih dravske banovine po februarjem obisku dr. Puca, dr. Koruna in dr. Köstla pri prvih stranke v Beogradu. Dr. Köstl je Trifunoviću prečital novinske napade, posebno ljubljanskega »Jutra« na politično skupino slovenskih radikalov. Trifunović je dr. Köstlu dejal, da »Radikalna stranka nikoli ni prekinila niti zavrta sodelovanja s politično skupino okrog »Slovenske besede« kot predstavnikom slovenskih radikalov.«

Revizija zakona o SKJ

Na zadnji seji vlade je bil sestavljen poseben odbor, ki se bo pečal z revizijo zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije. Odbor tvorijo vojni minister, minister za telesno vzgojo naroda in gradbeni minister dr. Krek.

Za Srbe na Hrvatskem

»Če primerjamo položaj srbskega kmeta izven Hrvatske z onim v njej, vidimo, da je Srbom v banovini znatno bolje kakor drugod. Akcija Srpskega Kola sicer še ni tako uspešna, kakor je ona Seljačke Sloge, ker so bili Srbi med diktaturo preveč razcepljeni. Srbski kmet v Hrvatski bo sprevidel, da se mora tudi on kakor hrvatski organizirati. Moč naroda ne izvira od oblasti, nego od njega samega, iz njegove zavesti, razboritosti in uvidevnosti. Z miloščino se nihče ni obogatel, treba je vztrajno in načrtno delati. Zato je treba aktivne in požrtvovalne gospodarske in prosvetne srbske organizacije. Hočemo, da zavlada po vsej Hrvatski napredek in zadovoljstvo.« — (»Hrvatski Dnevnik«).

Zborovanje v Subotici odgodeno

Delegati subotičkih Hrvatov so zaprosili dr. Mačka, naj se velika manifestacija v Subotici, ki bi imela biti jutri in na katero se je pripravljalo 60.000 ljudi, odgodi. Nov datum še ni določen.

Muslimani so veliki Slovani

»Muslimani so veliki Slovani, vezani na rodno grudo. Vse njih simpatije so na strani Hrvatov in onih Srbov, ki so za sodelovanje s Hrvati v pošteni upravi in avtonomiji. Te simpatije so rezultat skupne borbe in opozicije proti upraviteljem, ki so njih zemljo povedli v propast.« (»Nova Riječ«).

Misli ob Wellesovi misiji

Alfonz Pipan

Medtem ko so vojskujoče države v obeh taborih pripravljene za primer »bližnjega« napada in samo čakajo na povelje, si nevtalci prizadevajo, da bi pridobili državnike Anglije in Francije na eni in Nemčije na drugi strani za ustavitelj medsebojnih sovražnosti. Vsi se počutijo v svoji nevtalnosti nesigurne in zavedajo se, da bodo le tako rešeni vojnih grozot, ki jih bo v primeru neuspeha prinesla bližajoča se pomlad. Vrste se konference nevtalnih vladarjev in ministrov, ki poudarjajo resnost svojih držav, a reakcija nanje so le radijski odgovori vojskujočih se državnikov, ki ne odstopajo od svojih ciljev niti za las.

Med nevtalce v sedanjem evropskem konfliktu spadajo tudi Zedinjene države, ki imajo zaradi svoje nevtalnosti velike gospodarske koristi. V zaščito svojih interesov pred kakšnimi nevtalnostmi, se je sedanji predsednik Roosevelt odločil — prav tako kot je to storil med svetovno vojno predsednik Wilson, ko je poslal v Evropo svojega odposlanca polkovnika Housea in ko se je le-ta vrnil, so stopile Zedinjene države v vojno na strani zaveznikov — da pošlje na opazovanja v Evropo svojega odposlanca, da prouči položaj in pripravi kakšno morebitno pot za ureditev nove Evrope.

Sumner Welles je danes mož, v katerega so uprte oči vsega sveta. Marsikoga je zopet navdalo rahlo upanje, da bo po obiskih v glavnih, v sedanjem položaju zainteresiranih središčih, vendar našel kakšen izhod za posredovanje, kljub njegovim izjavam, da mislija, ki jo vrši, nima namena kakršnega koli posredovanja, nego samo proučevanje položaja.

Da so videli tudi odločilni činitelji v Angliji in Nemčiji možnost posredovanja, sta pokazala zadnja govora, ki sta jih imela Chamberlain in Hitler in v katerih sta ponovno postavila vsak svoje

zahteve. Brez dvoma sta bila ta dva govora izrečena v dobrodošlico in informacijo Wellesu in Taylorju ob prihodu na evropska tla.

V Italiji, kjer je bila prva, lahko rečemo »informativna postaja« za nadaljnjo pot, se je sestal Welles najprej z grofom Ciano nato pa z Mussolinijem. Vsebinsko njunih razgovorov drže še za enkrat v strogi tajnosti. Domneva pa se, da razen obrazložitve stališča Italije v sedanjem položaju ni bilo sklenjenega ničesar konkretnega in so glavne razgovore preložili za konec turnee, ko se Welles vrne z obiskov v Berlinu in Parizu odn. Londonu.

Težko je reči ali bomo vsebinsko teh govorov kmalu slišali, gotovo pa je, da Nemčija vsaj za enkrat ne bo odstopila svojih zahtevah. Razgovori naslednjih dni bodo pokazali ali lahko upamo na kakšno mirovno pogajanja ali ne. Odločilni bodo v tem brez dvoma posveti v Berlinu in Parizu odn. Londonu. Pri tem pa moramo biti za enkrat zelo skeptični, kajti veliko vprašanje je, ali bo Welles sedaj res zbiral samo podatke o gospodarskem in političnem življenju v Evropi in te predložil predsedniku Roosevelt ali pa ima tudi že pripravljene kakšne tajne konkretne predloge za Nemčijo in Francijo odn. Anglijo. Če bo veljalo prvo, potem ni veliko izgledov v skorajšnji mir ali vsaj v mirovno pogajanja, kajti preden se vrne Welles v Italijo in potem v Ameriko, bo poteklo precej dragocenejša časa, kar lahko postane usodopolno, če bo pa veljalo drugo, da bo s svojimi predlogi uspel, lahko tiho upamo v rešitev Evrope.

Gotovo je pa želja vseh, da se mislija Sumnera Wellesa ne bi končala brez uspeha, vsaj tako ne, kot se je svoj čas klavarno končala mislija lorda Runcimana.

sloni na njihovih ramenih in ustreza njihovim interesom. Pri tem ni treba, da so ekskluzivni, ker poznajo obliko kmetijske demokracije, ki omogoča svoboden razvoj vsakemu stanu in vpliv vseh slojev na oblast.

Dr. Bičanič je odklonil obliko stanovske države, kakor jo oznanja papeževa poslanica Quadragesimo anno, ker se ta oblika v kmetijski državi ne more uporabiti. V tej poslanici kmetje sploh niso omenjeni, zato je treba šele počakati na to, kakšno stališče bo katoliška cerkev zavzela nasproti kmetijski državi. Dalje je govoril o organizaciji gospodarstva v kmetijski državi ter postavil nasproti združni tendenci idejo »gospodarske občine«. Občina mora biti manjša, kakor so sedanje, in njene samoupravne funkcije se morajo zmanjšati, toda v zameno morajo dobiti več gospodarskih funkcij. Zarodke gospodarske organizacije kmetijske občine predstavlja Gospodarska sloga.

Postavlja se tudi vprašanje, kaj bo z organizacijami, ki so izven skupnosti kmetstva. Tu je treba misliti predvsem na industrijo, gospodarske zbornice itd. Te zbornice so ostanek srednjeveških gospodarskih organizacij in ne ustrezajo več sedanjim modernim gospodarskim potrebam. Njihova naloga je braniti gospodarske interese in stanovsko čast svojih članov, s tem pa morejo zaiti v navzkrižje z interesi večine naroda. V gospodarstvu pri takih ustanovah ne od-

loča važen faktor, t. j. delavstvo. Treba bo organizirati ustanove, ki bodo ščitile interese konsumentov. Treba je preiti v dirigirano organizacijo gospodarstva.

Ob koncu je predavatelj govoril o konturah kmetijske države. Politična organizacija kmetijskega ljudstva že predstavlja kal nove organizacije izvršilnega oblaštva. Organizacije Gospodarske sloge predstavljajo začetek gospodarskih občin. Obstajajo pa tudi že sindikalne delavske in nametščenske organizacije. Proces desurbanizacije (razmeščanja) države se pojavlja tudi že drugod. Mestno prebivalstvo se razseljuje. Moderna tehnika je razbila izolacijo mest. Polagoma se že odstranjujejo razločki med mestom in vasjo. Kaže se torej očita tendenca izenačevanja. Kmetijska politika bo omogočila, da se bo izvršilo to izenačevanje brez škode. Omogočila bo, da bomo sledili razvoju modernega življenja, pri tem pa še dalje ostali kmetijski narod. —

Misli dr. Bičaniča so zanimive, ker nam prikazujejo, kako si Hrvati zamišljajo organizacijo države po svoji kmetijski ideologiji, čeprav se ta ideologija n. pr. v Sloveniji ne da preprosto kopirati, ker bi pomenila usvajanje nečesa, kar ne ustreza v vsem naši posebni socialni in gospodarski strukturi. Rešitev svoje prihodnosti moramo Slovenci najti iz sebe! Moremo pa seveda prisvojiti od Hrvatov vse, kar bi ustrezalo tudi nam. —r.

Konture kmečke države po hrvatskih načelih

Predsednik Zavoda za preučevanje kmetijske in narodnega gospodarstva, dr. Rudolf Bičanič, je imel nedavno v dvorani Gospodarske sloge v Zagrebu predavanje o kmetijski državi, iz katerega posnemamo nekaj glavnih misli.

»Problem politične organizacije in zlasti državne organizacije — je dejal predavatelj — zanimajo dandanes javnost dosti bolj, kakor nekdanj. Živimo v izredni dobi, v kateri nastajajo nove oblike ljudskega življenja. Dinamizem dogodkov se vsak dan večja. Pri nas opažamo prve oblike onega, kar bi mogli imenovati kmetisko državo. Problem države se postavlja pri nas v več oblikah, največ zanimanja pa zbujajo problem zložene države: vprašanje reorganizacije Jugoslavije na federativni podlagi in vprašanje formiranja svobodne Hrvatske. Obstaja pa problem moderne države obče, ker je ta zašla v občutno krizo. Imeli smo do vršen tip države, ki je bila rojena iz liberalizma 19. stoletja, ki je pa dandanes dejansko ni več. To, kar je od te države ostalo, je blede, neizdelana birokratska forma, kateri manjka vsebina. Nekdo je dejal, da je lažje zlomiti tiranijo kakor birokracijo. Liberalnih pravic je vedno manj, liberalna birokracija je pa ostala.«

Po tem opisu položaja v splošnem je prešel dr. Bičanič na problem kmetijske države. S tem imenom označujejo v Evropi one države, ki imajo večino kmetijskega prebivalstva, ali v katerih vladajo kmetijske stranke. To pa še niso obeležja kmetijskih držav v smislu organizacije oblasti v interesu kmetstva. V zgodovini še ni bilo tako organizirane države, zaradi tega prevladuje splošno mišljenje, da je kmet anarhičen, da ne ljubi države in želi imeti z njo čim manj opravka ter da državna organizacija za kmetisko življenje sploh ni potrebna. Tako mnenje je moglo nastati samo zaradi tega, ker kmetje doslej še niso imeli svoje države, ampak so prihajali z njo v stik samo tedaj, kadar je bilo treba cepiti otroke proti kozam, pošiljati jih v šolo, odhajati vojakom, plačevati davke in imeti opravka z orožniki ali eksekutorji. Take

države seveda kmetje niso smatrali za svojo. Toda dandanes tudi kmetje vse bolj in bolj spoznavajo potrebo državne organizacije, ki bi služila njihovim težnjam.

Vprašanje nastaja sedaj, kakšna naj bi bila »kmečka država« za razloček od »meščanske države« in »delavske države«? Meščanska država je postavila mesto kot vzor. Zgrajena je na antitezi mesta in okolice. Delavska država jemlje za temelj tovarno in formira na njeni formi ekonomske in politične organizacije, vas pa pretvarja v poljedelsko tovarno, v kateri postanejo tudi kmetje delavci. Po analogiji, meščanske in delavske države se bo ustvarila tudi kmetijska država, katere temelj bo v as. Organizacija države se izvrši po vzorcu organizacije vasi. Tako državo si moremo zamisliti kot veliko vas pred vdorom kapitalizma na podeželje. Organizacija vasi ni tako preprosta, kakor se zdi. Mi smo tega, da se mora vsak gospodar brigati za svoje posle, obstajajo tudi velike skupne organizacije, katere je vas ustanovila, da more živeti v skupnosti. Obstajajo skupni pašniki, skupni gozdovi, a v mnogih vaseh tudi skupne kovačnice in skupni mlini. Odnosaj posameznika do skupnosti odreja običajna pravica. Dalje obstajajo na vasi skupne službe: pastirji, ovčarji, čuvaji, logarji itd.

Kar je bil v vasi gozd in pašnik, to mora biti v moderni državi vse, kar predstavlja prirodno bogastvo in iz njega izvira energije (elektrarne itd.). Ta prirodna bogastva so torej v kmetijski državi skupna. Kar so v stari vasi mlini in kovačnice, to mora biti v moderni državi lahko in težka industrija. Kar je v stari državi skupna služba, to je v moderni državi vsa uprava (vse uradništvo). Vse javne funkcije, tudi svobodnih poklicev, se morajo izvrševati v interesu skupnosti in celote. Po ideologiji bratov Radičev je kmetstvo ljudstvo (narod), toda samo zloben človek lahko rdi, da kmetu niso potrebni strokovnjaki in drugi stanovi. Kmetijska država je le država, v kateri dajejo kmetje ton, ki

Demon alkohol

Vladimir Kreft

Kmet Zupan Franc iz Kamnice je v »Večerniku« od srede, 6. marca, napisal pismo uredništvu, v katerem na drastičen način kaže na vzroke, ki so krivi velikega zauživanja alkohola na Slovenskem. Že pred tem sem napisal članek o tem vprašanju s prošnjo uredništvu, da ga priobči v sobotni številki dnevnika. V osnovnih mislih se pismo kmata Zupana in moj današnji članek strinjata.

Zauživanje velike količine alkohola pri Slovencih je znana stvar, je važno vprašanje, ki čaka že leta in leta na rešitev. To vprašanje, ki je zlasti važno za nekatere predelje Slovenije, ima globok koren v slovenskem ljudstvu, bodisi da to prebiva na vasi ali v mestu. Tega vprašanja se zato ne da rešiti n. pr. s kratko zahtevo, da je treba uvesti tudi kontrolo nad alkoholom, ki ga ima kmet doma v kleti, kakor je to nekdo pred kratkim v

nekem strokovnem listu predlagal. Še tako stroga uredba bi še vedno našla v iznajdljivem ljudstvu priložnost, ki bi omogočala nemoteno zauživanje alkohola. Iz moralno narodnih ozirov pa tudi tako stroga kontrola ne bi bila umestna, ker bi ljudi napeljevala k tihotapstvu in drugim enakim neprimernim lastnostim.

Danes lahko tudi trdimo, da ima alkoholno vprašanje nekoliko drugačen značaj, kakor ga je imelo svojčas. Dan za dnem postaja vedno bolj socialno gospodarsko vprašanje in istočasno tudi vprašanje, na katerega zelo vpliva sedanji čas. Tu tičita dva glavna vzroka alkoholnega problema Slovenije in njuna primerna rešitev bi pomenila bistven preobrat v tej zadevi.

Slovenski kmet ima sadovnjake, ki mu dajejo jabolka in slive, ima pa tudi svojo gorico, ki mu rodi dobro kapljico. Letine so sicer različne, vendar skoraj vsako leto obrodi eden ali drugi sadež, ki nudi kmetu neki dohodek. In prav tu se prične tragična pot kmata in njegovega priatelja.

Cene jabolkom in slivam so nizke; cene sadjevcu in žganju so tudi nizke; cene vinu so sorazmerno za kmetijska vina še nižje.

Kmet, ki mu je že za denar skrajna sila, proda po ceni, ki mu jo kupec ponudi; večkrat že prodajo nekateri jabolka preden so dozorela ali vino pred trgatvijo. Drugi zopet čakajo na boljše ceno, tretji pa so mnenja, naj se alkohol doma konsumira. »saj je cena nizka« in ne bo velike škode, če se pridelek doma popije. In tako se ljudje zbirajo pri žganjeku, v vinski kleti ali v kmetovi sobi: pogovarjajo se o svojih težavah, o ceni svojih pridelkov in o časih, v katerih živijo in razumljivo je, da pri tem pijejo. Navedene težave se ponavljajo pri slovenskem kmetovalcu vsako leto: če proda svoj pridelek, je izkopiček skromen, če čaka na kupca ali na boljše ceno, pa

Kmečki upori na Slovenskem

Se zadnji odpori in deželna se je pomirila

Josip Mravljak / Na Kočevskem se je začel prvi, tam končal zadnji kmečki upor

IX. ZADNJI UPORI

V XVIII. stoletju je spadala h Kranjski tudi pazinska grofija. Tu je bilo leta 1712. pozorišče kmeškega upora. Vzrok so bile difference med kmeti in upraviteljem grofije Gaetanom Marottijem. Upor se je tako razširil, da je moral kranjski deželni glavar opozoriti prebivalstvo s posebnim patentom na strogo prepoved zbiranja oboroženih kmetov. Ždi se pa, da do resnejših spopadov ni prišlo.

Naslednji večji nemiri kmetov so bili leta 1718. v framskem dominiju; žal pa razen dejstva samega ni znano o tem nič.

Leta 1737. so nastali nemiri na Dolenjskem. Dvorni vojni svet je poslal nad rebele lotarinski polk vojaštva, vlada pa preiskovalno komisijo, ki naj bi uredila sporne zadeve oziroma ugotovila vzroke nemirov. Izdan je bil tudi strogi nalog, da je poloviti vse kolovodje in jih oddati sodnji. Več o poteku upora ni znano.

Juriš na jelene

Značilen je povod za spodnještarski kmečki upor leta 1740.; pravijo mu tudi juriš na jelene. Divjačina, ki jo je gosposka čuvala, je napravila kmetom na njivah veliko škodo, za katero gosposda sveda ni hotela odgovarjati. Zato so se kmetje dogovorili in uničevali divjačino, kjer in kolikor so mogli. To je bilo že v zimi 1739-40. Da uduši gibanje, ki je grozilo zavzeti večje dimenzije, je vlada prepovedala meščanom (tržanom) prodajati kmetom puške, smodnik in svinec. Naročila je graščinam, da kolovodje polovijo, kjer bi to brez hrupa šlo, in jih odpravijo v Gradec. Zaprošila je dvorni vojni svet tudi za 500 mož vojaštva iz Ogrske, (prišli so iz Medžimurja, železnega in zaladskega komitata), in ti so vstajali s silo zatreli. Podrobnosti o vstaji in kazni puntarjev žal niso znane.

Leta 1749. so se zopet uprli gornjegrajski podložniki v Lučah, Tirosku in pri Gornjem gradu zaradi naklade na sol. Hoteli so napasti celo solinski urad v Kamniku in se polastiti soli, toda uradnik Martin Detela je zaprosil za vojaško asistenco, zaradi česar so izgredi izostali.

Nad loški grad

Ne dolgo po izbruhu francoske revolucije je prišlo tudi ob Savi do uporov. Podložniki iz Loke (pri Zidanem mostu) so se 30. junija 1790 zgodaj zjutraj zbrali, — povod ni znan, — se navadili na loški grad in prisilili graščaka barona Apfalterja, da je moral na javnem govorniškem odru izjaviti, da jim ni treba več delati tlake niti več odrajtati žita in desetine. Graščak se je vdal in storil zahtevano, ni se mu pa sicer zgodilo nič žalega; neko dekle pa, ki se je repenčila, so slekli in pretepli.

Pohod v Sevnico

Iz Loke so odšli puntarji v Sevnico; tja jih je prišlo že 3.000. Tu so tudi z najemnikom sevnške graščine napravili kakor prej z baronom in do-

mu to neprijetno čakanje daje pravico do zauživanja pridelka itd.

Današnja doba pa še v večji meri vpliva na zauživanje alkohola. Ljudje ne vedo, kaj jim bo prinesel drugi dan, zato se držijo načela: pijmo in jejmo, dokler je še čas.

Rešitev alkoholnega vprašanja v Sloveniji je zato v glavnem po mojem mišljenju naslednja: primerna cena jabolkom, sadjevcem, žganju in vinu, takojšnja prodaja imenovanega pridelka in v tej zvezi prenehanje trgovine z alkoholnimi pijačami.

To je lek, ki bi zadovoljil obe strani: kmetovalca kot pridelovalca »nesrečnega« slovenskega alkohola in istočasno tudi vse one, ki trdijo, da povzroča uživanje alkohola pri slovenskem narodu degeneracijo.

segli, da je isti dal takoj po bobnarjih razglasiti, da kmetom ni treba razen deželnoknežjih davkov in kaplanove zbirce dajati nič. Grajskega pisarja, ki se je zoperstavljal, so vlačili za las in ga hudo zdelali. 1. julija so prišli vstati v Planino, da se tam dosežejo »svoje pravice«. Z zvonjenjem v larni cerkvi so dali znamenje za upor in šli potem nad graščaka Prothasija. Ta je pa na srečo imel v gradu 15 vojakov, in da stvar zavleče, je puntarje s prošnjami in opomini zavlačeval. Ko vse skupaj ni nič pomagalo, so hoteli vojaki s strelji v slepo spraviti upornike k pameti. Pri tem pa je bil eden izmed rebelov ranjen. Ko so se vstasi še nekaj obirali okoli ranjenca, je grajskih 15 vojakov napravilo izpad, streljali so v množico in jih 10 ranili. Nato se je vse razbežalo in mir je bil zopet vzpostavljen.

Malo pred tem se je bilo uprlo tudi podložništvo onstran Save in so šli na Srajarjev turen (pri Leskovcu, Krško). Vodja upora je bil Andrej Domitrovič. Njega in 13 puščarjev so prijeli in zaradi puntanja ustrelili. Umirajoč je baje Domitrovič še rekel: »Desetino le dajte gospodi, ker jo je Bog poslal; toda za tlako in žitno dajatev raje umrite z menoj.« Domneva se, da se je zanesel upor v loško graščino z onstran Save, na Dolenjskem pa je bil upor morda odmev francoske revolucije.

Med francosko okupacijo

Ko so zasedli Francozi leta 1809 Kranjsko, so ji naložili precejšnjo kontribucijo. Kmetje, ki so bili prepričani, da bo cesar kmalu spet odvzel Francozom Kranjsko, pa naklad niso hoteli plačati oziroma so jih plačali šele po pritisku. Prav tako tudi niso pod-

pisali novega francoskega vojnega posojila. V Kočevju se je zbralo začetkom septembra okoli 600 kmetov, ki so se hoteli postaviti davčnim eksekutorjem v bran. Toda došlo vojaštvo je upornike brž razpršilo. V noči od 8. na 9. septembra pa so Kočevci v Metliki in Kočevju razporejene vojake dejansko napadli in jih več ubili, oddelek 30 mož pa zajeli in odvedli v avstrijsko Reko. Komandant zasedbene vojske general Baragnay je brž strogo nastopil proti upornikom. Francozi so dve vasi, Poljane in Kostel zažgali, ljudstvo pa je zbežalo. Toda zunanji agenti in agitatorji so ljudstvo še dalje hujskali, tako da se je vzdignil plamen vstaje po celi Dolenjski.

V Kočevju so kmetje napadli novomeškega komisarja na gradu Gasparina in ga ubili; ljudi okrožnega glavarja so z več strelji ranili. Položaj je postal za Francoze kočljiv, ko se je 18. septembra (1809) zbralo v Novem mestu 2000 oboroženih vstajev. Tedaj se je na prošnjo Francozov podal ljubljanski škof Anton Kavčič med puntarje in jim pojasnil dejansko stanje; istočasno je storil tudi general Baragnay potrebne vojaške korake. Drugo ob drugem je imelo zaželen uspeh, kajti upor je ponehal. Toliko pa je upor vsaj imel uspeha, da je podkralj Kranjski že prej naloženo posebno kontribucijo črtal. Mnogo kolovodij upora so polovili in jih ostro kaznovali. Mesto Kočevje pa je bilo za tri dni, od 16. do 18. oktobra izročeno francoskim zasedbenim četam v plenitev.

Tako je prav na Kočevskem, kjer se je prvi veliki kmečki punt začel, tudi zadnji upor končal.

KONEC

Kulturna

Umetniški večer v Ptuj

Pretekli torek je bil v ptujskem gledališču Umetniški večer, na katerem je nastopila ptujski umetniška skupina. J. Jarc je poudaril v uvodni besedi pomembnost takih večerov in slovenske besede v Ptuj, nakar je recitiral Tone Sifer iz cikla »Dom med njivami«. Pesmi, ki so izšle v »Zvonu«, razodevajo pesnikovo miselno občutje do podeželja ter so barvito napisane; le da jih je Sifer malo prehitro recitiral. Anton Ingolič jebral odlomek »Petrunova smrt« iz romana »Na splavih«, ki izide za letošnjo Veliko noč pri »Modri ptici«. Avtor je recitiral odlomek, ki opisuje zadnje trenutke splavarja Petruha, z dokajšnjim podoživljanjem. Sledilo je izvajanje Beethovnovskega Allegra iz pomladne sonate in Nerudove Slovenske uspanke; violino je igral J. Pavletič, pri klavirju pa je bila M. Kabajeva. Zadnja je izvajala na večeru svojo Rapsodijo, ki je spominjala na naše narodne

motive, dočim je J. Gregorc zapel Loewejevo Uro in arijo iz opere Mignon. V pantomimi »Iz mraka« pa je Joža Žizkova z občutjem podala neutešeno večerno hrepenenje.

Večer je zaključila Cankarjeva dramska slika »Nevarna igra«, ki je bila prvič izvajana. Delo, ki ga je z režiral Fran Žizek, je vse prej kakor odrsko. Na deskah je treba dejanja in še enkrat dejanja. Še tako globoke misli in dognanja so na deskah bob v steno ter se razgubijo v človeku po predstavi, če niso zrasle iz dejanja, iz živega življenja. Cankar je napisal to dramsko sliko potem, ko se je že vse zgodilo, ko so se ljudje umirili ter so že »onstran« dogodkov, ko je vse samo še besedna igra. Vendar pa je tudi ta besedna igra prej pripovedovanje kakor igra. Dela tudi igralci (Wilhelm, Vera Remčeva in M. Bratkovičeva) niso mogli razgibati. — rč.

»KOBANSKI MOTIVI«

Akademski slikar Lojze Šušmelj bo izdal za letošnjo Veliko noč, torej v nekaj dneh, knjigo izvirnih linorezov »Kobanski motivi«. Linorezi bodo kot tak prvo strnjeno delo o mladem kozjškem umetniku, ki je z uspehom razstavljal zadnja leta v Celju, Rušah in Mariboru. Prav tako in še bolj pa bodo »Kobanski motivi« zanimivi in važni po pokrajini, ki bo v knjigi prvič umetniško obdelana. Linorezi prinašajo cel niz krajev z naše severne meje ter prikazujejo življenje in človeka na tej pokrajini. Po knjigi bodo gotovo z razumevanjem segli vsi, ki jim je do naše severne obmejne pokrajine, prav tako pa zasluži avtor Šušmelj vsa razumevanja javnosti. Knjigo, ki bo stala v ljudski izdaji 50 din in numerirani luksuzni izdaji 100 din, naročite v subskripciji pri avtorju: Lojze Šušmelj, akad. slikar, Selnica ob Dravi.

k. Jugoslavija vrata Orienta. Nedavno je izšla na Dunaju knjiga »Jugoslawien, das Tor zum Orient«, ki jo je napisal kipar Walter Pochlatko. Knjiga je napi-

sana sicer zelo objektivno, kar moramo pohvaliti, toda v njej ni besede ne o Hrvatih ne o Slovencih. Ozemlje, ki ga Pochlatko opisuje, sega samo od Vojvodine do Makedonije in pozna le Srbe in Nemce. Tem posveča posebno poglavje, Hrvatom in Slovencem nobene besede, in vendar se knjiga imenuje »Jugoslavija...«! Pač, nekaj v knjigi le dokazuje, da žive v Jugoslaviji tudi Slovenci, slika »Slovensko dekle«, ki je nastanjena v poglavju — »Pri nemških maničnah«.

k. Vodno gospodarstvo gozda je prvi prispevek, ki ga objavlja najnovejša druga številka III. letnika naše strokovne revije »Gozdarski vestnik« v Mariboru. Napisal ga je ing. M. Šušteršič. Ostali članki se ukvarjajo s tesianjem gred z gozdno-gospodarskega zrelšča (F. Pleško), delitvijo gozdov (ing. A. Šivic) in kmečkimi nasadi v okolici Kranja (M. Hanzlowsky). Dalje slede dopisna gozdarska posvetovalnica, zakoniti predpisi in okrožnice, dopisi, gradivo za gozdarski slovar, lesna trgovina itd.

Pismo uredniku

Gospod urednik!

Pod tem naslovom se neki člankar iz Mesinje zaletava v pristo žganevinu. Ako kmet plača davek od zemlje, potem pa ga še naj plača od vsakega proizvoda posebej, tak pač ni prijatelj kmetu in ne pozna njegovih teženj, četudi živi med kmeti.

Kakor sem iz dopisa razvidel, ga najhujše jezi, če kmetje kolinjajo — po navadi samo po dvakrat na leto — in da takrat pijejo vino, ki so s' ga sami pridelali. Vino pije kmet pač zato, ker ga ne more prodati. Dobro kvaliteto proda, za dom mu pa ostane le 7% slabšega vina, ki ga dopisnik kmetu ne privoščil. Tisti torej, ki vstaja ob dveh in gre spat po deseti uri ter dela kot črna ž v na se ne bi smel zbrati s sorodniki in popiti nekaj litrov vina?!

Te dni sem čital statistiko, koliko se v posameznih državah letno popije. V Jugoslaviji pride na osebo letno 27 litrov, v Franciji 154 litrov; torej se v Franciji konsumira več kakor petkrat

toliko. In vendar je Francija ena izmed najbolj naprednih in kulturnih držav. Če bi bil alkohol povzročitelj pobojev in tepežev, potem bi moralo biti v Franciji tedensko najmanj petkrat toliko tepežev in petkrat toliko pobojev kakor pri nas. Že za časa Rimljanov so gojili tu trto, se je pilo in je zrasel zdrav rod in še danes dobivajo mesta svoj naraščaj iz »zapitega« podeželja, ker bi mesta sicer že v tretjem kolenu izumrli, kakor trdi statistika. — Od vinogradništva živi, kar se vedno poudarja v naši državi, nad dva milijona ljudi. Kaj bi pa dopisnik posadil po hribovitih skalah? Končno je alkohol redilen in ga mora vsaka lekarna imeti kot zdravilo v zalogi. Čital sem tudi, da veliko več ljudi umre, ker preveč jedo, kakor zato, ker preveč pijejo. Videl sem človeka, ki je toliko poobedoval, da bi se lahko trije najedli. Nikotina, ki je veliko bolj škodljiv, nihče ne napada, samo to ubogo vino, ki redi petino naroda, je nekaterim trn v peti. Iv. V-č.

Sokolstvo

REVIZIJA ZAKONA O SOKOLSTVU?

V četrtek je ministrski svet razpravljal tudi o prenosu kompetenc ministrstva za telesno vzgojo. Po sporazumu obsega namreč delokrog banovine Hrvatske tudi kompetence ministrstva za telesno vzgojo, sokolska organizacija katere starešina je kralj, pa se ravna po posebnem zakonu. Ker tudi na zadnji seji ministrskega sveta ni prišlo do rešitve, je bil izvoljen posebni odbor, ki bo moral najti izhod eventualno tudi z revizijo zakona o sokolstvu.

POKRAJINSKI SOKOLSKI ZLET

V Celju bo 29. in 30. junija medžupni zlet v proslavo 50 letnice Celjskega Sokola. Pokrajinski zlet Saveza SKJ v Celju bo velika narodna manifestacija. Prihodnji mesec bodo razposlani zletni znaki. Z znaki bo zvezan popust na železnici in prost vstop k vsem zletnim prireditvam razen akademije. Zletni znak bo upravičeno tudi za brezplačno skupno prenočišče.

1. Ptujski Sokol je ustanovil streliški odsek. Na letni skupščini Sokola v Ptuj je br. Pahor Franjo omenil, da društvo doslej ni imelo svojega streliškega odseka. Tudi streliški odsek se spočetka ni razvijal zaradi nepričakovanih ovir, ki so zdaj odstranjene. Tako bo prišel v doglednem času z intenzivnejšim delom. Apeliral je na vse članstvo, da vsestransko podpre delo odseka, posebej pa je prošil br. rezervne oficirje za sodelovanje.

1. Dileantje Sokola Pragerko so uprizarili lepo igrice »Izposojena žena«. Obisk je bil zelo dober, potek igre prav tak. Igralci so svoje vloge zelo dobro izpeljali, posebno pa br. Lersak Alojz v vlogi strica.

1. V Sokolskem domu v Mariboru Soboti so se vršili vojaški izpiti nabornikov Sokolov, ki reflektirajo na skrajšan vojaški rok. Zupno upravo je ob tej priliki zastopal prednjak Primc.

Dokler tra'a zaloga
nudi prvovrsne

PARKETE

po stari ceni

REMEC-Co.
KAMNIK

Novice

Naredba o naglih vojnih sodiščih

Ministrski svet je predpisal naredbo o naglih vojaških sodiščih v pripravljalnem, mobilnem in vojnem stanju. Po naredbi je naglo vojno sodišče izredno vojni sodišče, ki se more sestaviti v mobilnem in v vojnem stanju, izjemoma pa tudi v pripravnem stanju. Ustanovi se po odločbi pristojnega vojaškega starešine, v pripravnem stanju pa s kraljevim ukazom na predlog vojnega ministra v soglasju z ministrskim svetom ali za vse ali pa samo za del državnega ozemlja. Naglo vojno sodišče lahko izreče samo smrtno kazen. Proti razsodbi ni več pravnega leka.

Pred naglo vojno sodišče pride tisti, ki na bojišču ne izvršuje svojih dolžnosti: častnik, ki se oddalji od svoje čete, da bi se na kak način izognil borbi; častnik, ki se oddalji od čete, da bi se predal ali prestopil k sovražniku; vsaka vojaška oseba, ki na bojišču samovoljno ali z izgovorom zapusti svojo četo ali službo; vojaška oseba, ki nagovarja k begu, odlaganju orožja, širi strah in ograža disciplino; kdor ne izvrši ukaza, zaradi katere lahko nastopijo posledice za vojsko; kdor na bojišču nepooblaščen odstopi ali prekorači dobljen ukaz, zaradi česar lahko nastopijo posledice za vojsko; kdor se pokaže neobčutljiv, se pri tem upre z orožjem, ali če stori to v vojnem stanju in pri tem predpostavljene telesno poškoduje; kdor s silo ali grožnjo preprečuje predpostavljenemu izvrševanje

dolžnosti ter kadar se najmanj pet vojaških oseb upre in se zoperstavlja pri izvrševanju ukazov.

Enako je postavljen pred naglo vojno sodišče, kdor v pripravnem, mobilnem in vojnem stanju namenoma hujska, da bi se naredilo katero zgoraj navedeno kaznivo dejanje ali pa pri izvršitvi tega dejanja namenoma podpira.

Naglo vojno sodišče sestoji iz pet oficirjev kot sodnikov in enega oficirja kot delovodje. Vsaj en sodnik naglega vojnega sodišča mora biti oficir s pravno iz-

obrazbo. Taka sodišča so brez državnega tožilca. Sodi pa sodišče po svobodnem prepričanju.

Obtoženi mora imeti branilca. Če si ga ne izbere sam iz vrst oficirjev svojega poveljstva, pa mu ga določi sodišče. Vse delo mora biti opravljeno v 24 urah. Sodniki glasujejo ali za smrtno kazen ali ne. Če dva sodnika ne glasujeta za smrt, se smrtna kazen ne izreče. Če se kazen ne izreče, je obveščen nato komandant, ki postavi obtoženca pred redno vojaško sodišče.

Delo za pogozdovanje Slovenije

Te dni je bila v Ljubljani seja širšega banovinskega odbora za propagando gozdarstva. Na seji, ki so se je udeležili predstavniki oblasti in zasebnih ter javnih ustanov, sta predsednik odbora Saša Stare in tajnik ing. Dinko Cerjak obširno poročala o delu odbora v preteklem letu. Okrajni odbori za propagando gozdarstva so osnovani v vseh okrajih, v nekaterih občinah pa tudi občinski pododbori. Odbori vodijo iniciativno akcijo za popularizacijo gozdarstva med ljudstvom s sodelovanjem vseh na pogozdovanjem delu zainteresiranih gospodarskih, kulturnih in humanitarnih organizacij. V ta namen so bila v preteklem letu prirejena številna gozdarska predavanja in tečaji za učiteljstvo, kmetovalce in vojaštvo.

Spomladi in v jeseni so se vršili mladinski dnevi za pogozdovanje, pri katerih se šolska mladina uči pogozdovati in pravilno gospodariti z gozdom. Več pogozdovanj je izvedlo tudi vojaštvo. Propagandni odbori so dajali pobudo za usta naviljanje gozdnih drevesnic in vzornih gozdnih nasadov ter z raznimi publikacijami skrbeli za pospeševanje in napredek gozdnega gospodarstva. Zanimanje za delo propagandnih odborov je bilo veliko tako med ljudstvom, kakor tudi pri omenjenih oblasteh, ustanovah in društvih, ki so z razumevanjem spremljali in podpirali akcijo propagandnih odborov. Po končanih poročilih so bile volitve.

Združenje rezervnih oficirjev v Ljutomeru

Rezervni oficirji ljutomerskega okraja so ustanovili v Ljutomeru pododbor Združenja rezervnih oficirjev in ratnikov. Akcijski odbor, ki so ga vodili kmetijski referent Janko Lipovec, železniški uradnik Dragič Mihailovič, veterinar Gregor Jakl, je zbral nad 50 članov. Zborovanje je vodil Janko Lipovec. Z večino glasov je bil izvoljen sledeči odbor: za predsednika postajenačelnik Adolf Auser, za podpredsednika starešina sodišča v Gornji Račoni Franc Gorenje, za tajnika davčni uradnik Andrej Perko, za blagajnika uradnik

Dragan Premrov, za odbornike notar Gregor Saši, učitelj Vilko Kolar in učitelj Raiko Berce. Nadzorni odbor je naslednji: okrajni načelnik Otmar Skale, učitelj Maks Žitnik in veterinar Gregor Jakl. Častno razsodišče: nadzornik Franc Karbaš, sodnik Franc Zavašnik, hotelir Matija Seršen, učitelj Vlado Porekar in učitelj Lojze Lušin. Po volitvah je odbor poslal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru ter pozdravno brzojavko vojnemu ministru.

Celje

Tri leta pokore za tatvine koles

Včeraj se je pred tričlanskim senatom celjskega okrožnega sodišča zagovarjal 47 letni sofer Franc Žuraj. Obtožnica mu je očitala, da je v teku zadnjih dveh let pokradel po Mariboru in Celju 12 koles ter izvršil tudi nekaj vlomov. Z njim so se zagovarjali še 26 letni posestnikov sin Jožef Podkrajšek iz Serčevce pri Ponikvi ob juž. žel. 29 letni posestnikov sin Franc Šmid, 30 letni posestnikov sin Janez Šmid, oba iz Okroga pri Ponikvi, 21 letni mehanik Franc Trbovc iz Boletna pri Ponikvi in 20 letna posestnišnica hči Terezija Šmid iz Okroga. Ti so ukrade na kolesa sprejemali ozir. kupovali od Franca Žuraja in jih dalje razpečavali. Obsojeni so bili: Franc Žuraj na tri leta

težke ječe, Jožef Podkrajšek na 4 mesece, Franc Šmid na 5 mesecev, Janez Šmid, Franc Trbovc in Terezija Šmid pa na 1 mesec strogega zapor.

DVE LETI ROBIJE ZA TEŽKO TELESNO POŠKODBO

Včeraj se je pred tričlanskim senatom celjskega okrožnega sodišča zagovarjal 26 letni rudar Ivan Uplaznik iz St. Pavla pri Preboldu. 19. novembra je v neki gostilni pri Sv. Magdaleni z nožem zabodel v glavo Jurija Očepka ter ga tako poškodoval, da bo imel trajno iznakažen obraz ter ne bo več zdrav. Uplaznik je prejel 2 leti in 1 mesec težke ječe.

c Podružnica Štajarskega in vrinarskega društva v Celju namerava letos vpeljati lastno škroplilnico in pod svojim vodstvom škropljenje sadnega drevja. Vsi posestniki, ki želijo, da bi se škropljenje pri njih vršilo, naj prijavijo to podružnici.

c Kronika nesreč. 21 letni rudar Franc Klinar iz Zvodnega pri Celju se je s cirkularno vrezal v koleno. — 12 letni sin posestnika Martina Lokošek iz St. Petra pri Laškem je padel in si zlomil nogo. — 41 letni posestnik Gregor Pinter iz Sece pri Novi cerkvi je na cesti padel in si zlomil roko. — 18 letna Antonija Jurkošek iz Pečovnika je doma padla in si zlomila roko.

Priloga

Vinarska razstava

Priprave za vinsko razstavo, v okviru katere se vrši tudi razstava zgodovinskih predmetov in tujkoprometna razstava, so v glavnem končane. Razstavna dvorana nudi pestro

Ali se to sklada s predpisi?

V mestu Laškem je podžupan Ivan Deželak. Pri občini pa je bil nastavljen kot zvičničnik njegov brat Martin Deželak. To menda ni v redu po zakonu o občinah. Zato vprašamo merodajne oblasti, če je to na mestu in v skladu s predpisi.

Ljubljana

a Zaradi blata ali prahu pred glavnim kolodvorom je vedno dosti pritožb in tako smo tudi pred kratkim čitali, da v Ljubljani ni nikjer drugje v mestu toliko blata in nesnage, kakor da bi se hotela Ljubljana pred vsem potujočim svetom postaviti, da je v blatu. Mestna občina ni odgovorna za blato pred kolodvorom, temveč železniška uprava. Želja vse Ljubljanke in potujočega občinstva je pač ta, da bi se Ljubljana pred vsem potujočim svetom ne postavljala več z blatom, najbolj pred glavnim kolodvorom.

a Hrvaški književniki: Dragutin Tadijanovič, Novak Simić, Vladislav Kušan, Ivo Kozarčanin, Goran-Kovačić in Dobriša Cesarić, ki so sinoči recitali svoja dela v Ljubljani, so položili venec pred spomenik pesnika dr. Franceta Prešerna.

o Vinarska podružnica v Dolnji Lendavi bo imela v nedeljo ob 10. uri občni zbor v prostorih gostilne Karoš. Po zborovanju bo strokovno vinogradniško predavanje.

o Premestitev. Na mesto obolelega kaplana Janeza Skrabana pride za kaplana v Mursko Soboto kaplan Matija Rous.

o Meningitis tudi v ljutomerskem okraju. Zasledili so dva primera nevarne bolezni.

o Obvezno škropljenje sadnega drevja. Po odločbi banske uprave bo letos v ljutomerskem okraju obvezno škropljenje sadnega drevja. Zimsko škropljenje morajo izvesti vsi sadjarji, da na ta način preprečijo širjenje nevarnega uničevalca sadnega drevja kaparja San Joze.

o Kino Central v Murski Soboti, ki že več mesecev ni obratoval, je dobil od oblasti dovoljenje, da lahko znova začne s predstavami.

o Grajski kino v Murski Soboti predvaja v nedeljo in ponedeljek film »Njena ljubezen — njena bolečina«.

o Mrivega novorojenčka so našli v turbinskem kanalu pri lovarni lepence na Sladkem vrhu.

o Veržejski most je vešen ledenih okovov. Pionirji so odstranili led pri petanjskem in veržejškem mostu. Te dni bodo tudi brod v Petanjcih v vodo spustili, ter bo promet čez Muro, ki je poival že od božice, znova v postavljen.

o Na občnem zboru »Patrika« v Beogradu je bil izvoljen za novega predsednika dr. Ivo Tarlaglija, predsednik Turistične zveze v Splitu. Postavka za turistično propagando se je zvišala na 2 milijona dinarjev.

o Za vse kulturne prireditve iz tujine se morajo prireditelji pravočasno obrniti na prosvetno ministrstvo za dovoljenje.

o Naša pristanišča počivajo. Skupni promet naših ladij je bil v letošnjem januarju za 1111 ladij in 247.111 ton manjši kakor v januarju lani, promet tujih ladij je bil v letošnjem januarju za 43 ladij in 128.493 ton manjši kakor v lanskem januarju.

o Druga partija moke za Nemčijo, ki jo je kupil Prizad, šteje 300 vagonov moke in 200 vagonov ohrbov ter železnike moke. Za metrski stož je Prizad plačal povprečno.

o Moderno cesto Sarajevo—Split bodo v kratkem pričeli graditi. Potrebni krediti so že odobreni.

o Knjižarna zgorela. V Somboru je silen požar uničil knjižarno Josipa Cesarja. Zgorele so prav vse knjige, tako da ima knjižarnar nad pol milijona din škodo.

o Silna burja na Jadrani. Po celotni Primorju je nastala strahovita burja, ki je zavrla promet na morju in po cestah. Podnovi je tudi močno snežilo.

o Zaradi povišanja cen mesa je policija v Somboru prejela 26 mesarjev in uvedla proti njim najstrožje preiskave. Živa teleta so kupovali po 4 din kg, prodajali pa so telečino po 18 do 20 din kg.

Vsakega 15. v mesecu začne uprava »Večernika« avtomatično ustavljati pošiljanje lista tistim naročnikom, ki so za dva meseca v zaostanku z naročninom. Cenjene naročnike zato prosimo, da poravnajo do 15. t. m. zaostalo naročnino, če nečajo, da jim uprava avtomatično prekine pošiljanje lista. Opozorjamo tudi, da naročniki, ki so več kot 14 dni v zaostanku z naročninom, izgube pravico do nezgodnega zavarovanja »Večernikovih« naročnikov za 10.000 din. Zavarovanj so le tisti naročniki, ki v redu plačujejo naročnino. Doslej je bilo izplačanih že 5 zavarovalnin, v enem primeru pa je zavarovalnica odklonila izplačilo, ker je bil naročnik 1 mesec v zaostanku z naročninom. Da svojcem varujete zavarovalnino, plačajte v redu naročnino!

Mar bor

Najdba ukradenega cerkvenega zaklada

Pred 4. leti, ko je župnikoval pri Sv. Petru pri Mariboru pokojni Anton Tkavec, so neznani vlomilci vdrl v župno cerkev ter odnesli 2 zlata keliha, ciborij, 2 relikviarja in še nekatere druge manjše cerkvene posode. Celo župnija je bila takrat ogorčena nad svetoskrunskim početjem vlomilca, farani pa so opravljali molitve. Vsa prizadevanja orožnikov pa so ostala brezuspešna.

Danes zjutraj okrog 8. ure so viničarji

župnijske nadarbine začeli kopati zadnji jarek pri rigolanju vinograda. Viničarjev sin Milan Kranjc pa je pri kapeli križevga pota snažil rezal in čistil trnje. Znenada pa mu je izpod listja nekaj zablesčalo. Presenečen je zapazil vrečo, iz katere se je bleščala svetla zlata kovina. Ko je listje in vrečo še nekoliko odkril, je ves presenečen opazil zlat kelih in druge cerkvene posode, ki so bile zavite v strohnelo cerkveno perilo.

Pritekli so še ostali delavci, ki so ta-

koj prepoznali v najdenem zakladu cerkvene posode iz župnijske cerkve. Poklicali so župnika, obenem pa oobvestili orožništvo. Na kraj najdbe je takoj prihitel župnik g. Alojz Žalar, ki je nato v navzočnosti orožnika in delavcev razvijal strohnelo blago in odkopal zamrzo zemljo, med katero so ležale vse večje pred leti ukradene cerkvene posode; manjkajo le manjše posode. Vsa župnija se veseli najdbe zlatih posod.

Predavanje o francoski umetnosti

V petek je predaval na Ljudski univerzi v Mariboru univerzitetni profesor dr. Franc Mesesnel o francoski umetnosti v 19. stoletju. Predavatelj je naglasil, da je francoska umetnost 19. stoletja vzniknila iz socialnih perturbacij koncem 18. stoletja, ko je prinesla francoska revolucija nove ideje tudi v ustvarjanje. — Bouheriev rokoko je zamenjal revolucionar David, ki je ustvarjal realistična de-

la vkljub vsemu svojemu klasicizmu. Njemu je sledila cela vrsta drugih umetnikov, katerih dela so prepojena z močnim mnagnjenjem do naravnosti, vkljub vsej romantiki in programskemu realizmu Francoski impresionizem je našel močan odmev pri vseh evropskih slikarjih te pa tudi kasnejših dob. Predavateljeva izvajanja so pojasnjevale reprodukcije slikarskih del projicirane na platno.

POJASNILO OKOLIŠKEGA BRIVSKEGA MOJSTRA

Z ozirom na dopis nekega mariborskega brivca, objavljen v »Večerniku« 29. februarja, nam je poslal brivski mojster K. s Pobrežja naslednje pojasnilo:

»Z ozirom na Vaš dopis Vam kot lojalni kolega sledeče odgovorim. Nam okoliškimi brivcem in frizerjem je po bantski uredbi dovoljeno nedeljsko delo. Določila pravijo, da smemo med tednom eno uro prej in eno uro pozneje odpirati oziroma zapirati brivske in frizerske salone, kar pa iz solidarnosti do mestnih kolegov ne izvajamo. Ker pa je okolica večinoma delavska in kmetska in med tednom zaslužka skoraj ni, nam je nedeljsko delo za življenjski obstoj neobhodno potrebno. Kar pa se tiče Vaše trditve, da zahajajo ob nedeljah k nam mestne stranke, Vam tega ne morem potrditi. Če pa Vam je naše podeželje tako pri srcu, Vas rade volje sprejmemo v našo okolico, da se o našem zaslužku sami prepričate.« Brivski mojster s Pobrežja.

POPRAVITE GASILSKE ALARMNE NAPRAVE!

Ugledni meščan nam piše: »Znano je, da so alarmne naprave mariborske gasilske čete že zastarele in pokvarjene, da ni mogoče priklicati gasilcev. Gasilska četa si je nabavila tudi novo alarmno napravo, ki bo res brezhibno delovala. Ker pa bo do montiranja te naprave preteklo še precej tednov, bi bilo umestno, da četa staro alarmno napravo toliko popravi, da bi bilo v primeru požara mogoče priklicati gasilce.«

ŠAHOVSKA TEKMA

V 4. kolu tekmovalj za klubsko prvenstvo Slovenske šahovske zveze se v mariborski skupini srečata jutri Šah. sekcija Železničarja in Šah. klub Murska Sobota. Tekma bo ob 9. dop. v kavarni »Orient«.

ŠOLSKA VZGOJA NEKDAJ IN DANES

V ponedeljek je priredilo društvo »Šola in dom« predavanje g. prof. Šiliha o temi »Šolska vzgoja nekdanj in danes«. Obisk je bil precejšen, predavatelj je bil deležen živahne aklamacije. Predsednik Skasa je odredil o predavanju debato, pri kateri se je še marsikakšno vprašanje pojasnilo. Prihodnje predavanje društva »Šola in dom« bo takoj po Veliki noči, in sicer o temi »Narodna vzgoja otrok«.

LUBADAR UNIČUJE KALVARIJO

Stalni sprehajalci v gozdčku okoli in pod Kalvarijo opažajo, da borovci že več let hirajo. Rjavi vršički in suhe veje kažejo, da so drevesa okužena. Napadeli jih je lubadar, ki grozi vsem borovcem na Kalvariji. Lubadar je uničil tudi borovce v parku pred gledališčem, kjer so bolna drevesa te dni odstranili. Isto bi bilo potrebno tudi na Kalvariji. Vse okužene borovce je treba posekati in temeljito iztrebiti, lubadarja popolnoma uničiti ter nasaditi nova drevesca. Seveda se bo potem slikaromantične Kalvarije

za nekaj let menjala, kar pa ne sme motiti. Lubadar grozi celemu gozdu na Kalvariji in bi tekom let nastala ogromna in nenadomestljiva škoda. Zato je treba to na vsak način še pravočasno preprečiti.

VELIK KONSUM ALKOHOLA V OKOLICI

Na nedavnem občnem zboru Združenja okoliških gostilničarjev, ki ga je vodil predsednik g. Matija Holc in se ga je udeležil tudi zastopnik gostinskega odseka pri žborski za TOI g. dr. Kocce, so poročali, da so okoliški gostilničarji iztočili v preteklem letu 1.300.00 l vina, 350.000 l piva, 35.000 l žganja in 300.000 l sadjeva. Za iztočeno pijačo so plačali 3.700.000 din davkov. Ker je včlanjenih 346 gostilničarjev iz okolice Maribora, plača vsak gostilničar povprečno 11.000 din davkov na leto.

PROSVETNO DELO TEZENSKIH SOKOLSKIH DILETANTOV

Tezenski sokolski diletanti žrtvujejo ves prosti čas v večernih urah po napolni dnevni službi sokolskemu prosvetnemu delu. Udeležujejo se prav živahno in uspešno v dramatičnem delu. Društvo si je vzgajilo lepo število igralcev, pa tudi hvaležno publiko, ki polni gledališko dvorano ob vsaki priliki. V nedeljo 3. marca uprizaro dramski odsek veseligrig v treh dejanjih »Zakonci stavkajo«. Režija je v rokah marljivega brata in režiserja Cottič Vojka. Vloge so zasedene po najboljših igralskih močeh in iste lahko jamčijo za dober uspeh prireditve. — Že sedaj imajo predvideno gostovanje v Sokolskem domu na Pobrežju, kjer bodo z igro gostovali 10. marca. Tezenska sokolska družina bo s to igro gostovala tudi na drugih odrih, predvsem na podeželskih sokolskih odrih. Tako ustvarjajo naši igralci prave vezi s podeželjem, kar krepi in utrjuje sokolsko zavest in vzpodbuja posamezna društva k novemu delu.

m Za doktorja vsega zdravilstva je bil promoviran na graški medicinski fakulteti znani mariborski sportnik g. Franjo Rostacher.

m Zanimivo angleško predavanje je imel v Angleškem klubu lektor ljubljanske univerze Mr. Lawrenson. Predavatelj je obravnaval londonsko narečje »slang«. Poučnega predavanja so se udeležili številni člani Angleškega kluba, navzoč pa je bil tudi francoski konzularni zastopnik g. dr. Rapotec. Odličnega gosta je pozdravil imenu kluba predsednik prof. dr. Kotnik.

m Košarskega protestnega shoda, ki je bil za jutri napovedan v gostilni »Triglav« (Voller), ne bo.

m 2. aprila bo koncertiral v Mariboru pianist g. Marijan Lipovšek, profesor Glasbene akademije v Ljubljani.

m Lutkovno gledališče Sokola Maribor-matica priredi to nedeljo ob 15. lutkovno igro »Gasperček v peklu« z dodatkom.

m Nova lekarniška služba. Od 9. do vključno 15. t. m.: Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; Lekarna pri angeli varuhu, Aleksandrova c., tel. 22-13.

m Praktični učiteljski izpiti bodo pred državno izpitno komisijo v Mariboru v četrtek, 11. aprila.

m Kronika neizgled in nesreč. Vagoni so stisnili nogo 31 letnemu delavcu Francu Predanu v železniških delavnicah. Z vrela vodo se je obilil v neki tukajšnji tekstilni tovarni 25 letni barvar Franc Zorko ter zadobil težje opekline po levi strani telesa.

m Tajnik mariborskega Avtokluba in kaznilniški ravnatelj v pok. g. Rudolf Seritič praznuje jutri 60. letnico. Jubilat, po rodu Dolenjec, je bil več let ravnatelj ženske kaznilnice v Begunjah, nato pa ravnatelj moške kaznilnice v Mariboru v letih 1918—23. Poslej je ostal v Mariboru, kjer se zlasti agilno udeležuje v avto in moto sportu kot odlični organizator.

m Zdravniško društvo v Mariboru priredi v smislu sklepa občnega zbora na Jozefovo, 19. t. m. znanstveno ekskurzijo v Zagreb, da si udeleženci ogledajo tamošnje klinike in naprave farmacevtske tvornice »Kastel«. Odhod iz Maribora ob 6. zjutraj z avtobusom izpred hotela »Orel«, povratek iz Zagreba v večernih urah. Pri udeležbi pridejo prvenstveno člani društva v poštev, če pa bo še prostora, tudi nečlani in rodinski člani. Prijave je takoj poslati Zdravniškemu društvu v Mariboru.

m Gostovanje tenorja Francela v Mariboru. V kratkem bo gostoval v »Prodani nevesti« prvi ljubljanski operni tenor g. Ivan Francel.

m Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom in njihovim upravičenim svojcem vrši v neodložljivih primerih in v odsolnosti pristojnega rajonskega zdravnika v nedeljo, 10. t. m. dr. Pogrnje Stanko, Maribor, Tyrševa ul. 14/I.

MOSKO PERILO PO MERI
ceneno, najboljši kakovosti izdeluje
IVAN BABIČ,
Maribor, Gosposka ulica 24.

m Zadržno predavanje. V sredo, 13. marca predava ob 20. uri v dvorani Ljudske univerze prof. Ladislav Mlakar o temi: »Združništvo v raznih ekonomskih sistemih«.

m Ljudska univerza. V ponedeljek, 11. marca predava dr. Anton Ocvirk, univerz. docent iz Ljubljane, o socialnih problemih v sodobnem slovenskem romanu.

m Otroški vrtec II v Razlagovi ulici 14, ki je bil radi pomanjkanja kuriva zaprt, je zopet odprt.

m Protituberkulozni dinar je v februarju dosegel vsoto din 558.234.—. Izven s anovaniške akcije so darovali v sklad gospa Pavla König din 200.— v spomin na pokojnega ravnatelja gosp. Pišek-a. Glasbena matica din 100.— mesto pogrebnege venca ravnatelju Hladek-Bohinjskemu.

m Mehanikarski vajenec povozil šolarko. Na Tezem je povozil neki mehanikarski vajenec z motorjem 8 letno šolarko Karolino Notarjevo, hčerko postrežnice iz Gozdne ulice na Pobrežju. Dekletce je zadobilo pri udarcu z motorjem težje poškodbe ter izgubilo zavest. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer se je njeno stanje že popravilo.

m Komanda artilerijske podoficirske šole v Čupri razglaš, da sprejme v tekočem letu do 1. aprila iz meščanstva gojenca v artilerijsko podoficirsko šolo v starosti od 18 do 21 let. Natančnejši sprejemni pogoji so interesentom na vpogled v mestnem vojaškem uradu Maribor, Slomškov trg 11.

HOTEL, KAVARNA, RESTAVRACIJA OREL
Morske in sladkovodne ribe, kuhinjske specialitete. Prvo vrstna ljutomerska vina. Dvojno marčno, termalno, črno in belo pivo. Zmerne cene.

m Od doma je pobegnil 16 letni natakarski vajenec Miroslav Šapec in manjka za njim vsaka sled.

m Pri smučanju si je zlomil nogo 17-letni kovaški pomočnik Alojz Hojs iz Ribnice na Pohorju. Nadalje je prišlo v bolnišnico večer pet oškodovancev, ki so padli na zaledeneli cesti ter si poškodovali ude.

Javno vprašanje pekovskih pomočnikov

Z ozirom na včerajšnji članek predsednika Združenja pekovskih mojstrov v Mariboru g. Jakoba Korena so nam poslali pekovski pomočniki, organizirani v svojem združenju naslednje javno vprašanje s prošnjo za objavo: »Pekovski mojstri naj nam javno odgovore, v čem so naše zahteve demagoške, kakor je to trdil predsednik g. Koren v svojem članku? Mi vendar zahtevamo samo izvajanje banske naredbe in kolektivne pogodbe. Zakaj ne dovolijo pekovski mojstri kontroliranja pekarn glede vajencev in nočnega dela po kolektivni pogodbi, ka-

m Pri teiovadbi sta si zlomila roko 17 letni dijak Karel Černe iz Koroščeve ulice in 16 letni dijak Zvonimir Jelen iz Koroščeve ulice; enako si je zlomil roko 8 letni šolar Branko Podgornik iz Gozdne ulice.

m Ker San-Josejev kapar, ta najhujši škodljivca sadnega drevja, grozi uničiti naše sadjarstvo, je banska uprava vse ukrenila, da se zatre ta nevarni kapar. V smislu teh odredb bo že v prihodnjih dneh več škroplilnih kolon mestnega poglavarstva pod strokovnim nadzorom v območju mesta Maribora izvršilo škropljenje vsega sadnega drevja. Stroški se naknadno porazdeli sorazmerno na imetnike dreves. Vsi imetniki dreves se pozivajo, da takoj pričnejo s temeljitim čiščenjem sadnega drevja. Vsa ta dela se naj izvršijo po možnosti do 15. t. m., ker bo škropljenje samo v tem slučaju imelo potreben uspeh.

* Za koncert APZ iz Ljubljane, ki bo 16. marca v Sokolski dvorani, si pravočasno omislite vstopnice pri »Putniku«.

* Odbor krojaških pomočnikov(nic) priredi v nedeljo, dne 10. marca 1940 v Delavski zbornici čajanko. Vljudno vabi odbor.

* Društvo Dijaska kuhinja v Mariboru bo imelo v sredo, dne 13. marca, ob 17. uri v Dijaskem domu občni zbor. Na sporedu so volitve novega odbora.

* Državni izpit iz slovenske stenografije za učitelje na srednjih in strokovnih šolah je pred izpitno komisijo v Zagrebu s prav dobrim uspehom položila gđc. Kovac Hildegard, hčerka ravnatelja privatne trgovske šole, Maksa Kovača v Mariboru.

* Novo bok pivo Pivovarne »Union« varjeno iz posebnega novega slada je dozorelo in dobro včezano ter pride v soboto, dne 16. marca t. l. v promet.

* Glasbeno društvo železničarjev in uslužbencev vabi na svoj redni letni občni zbor, kateri se vrši v nedeljo, dne 17. marca, ob pol 15. uri v dvorani hotela »Orel«. Po občnem zboru prasta zabava. Odbor.

* Krasno, užitek polno društveno potovanje TPZ »PUTNIK« — Maribor z brzo vlakom: na veselem v Milano, z obiskom Trsta, Benetk in Padove od 14. do 18. aprila 1940. Kolektivni potni list! Cena popolnega aranžmana le din 1250.—. Zahtevajte prospekte! Prijavite se takoj!

Kino

* Grajski kino. Danes premiera najlepšega tehnikolor filma »Kraljica usode« (šest deset slavnih let).

* Esplanade-kino. Veliki glasbeni film »Čardaš-Kavalirji« z Gustav Fröhlichom. Veselje, smeh, ciganska glasba, temperament.

* Union-kino. »Smrt na dnu morja«. Film močne vsebine v vrhuncu senzacij s Petrom Lore-om.

* Zvočni kino Pobrežje. 9. in 10. marca zabavni film »Cin-Cin« (Begunka iz Kine Shirley Temple).

Mariborsko gledališče

Sobota, 9. marca, ob 20.: »Kovarstvo in ljubezen«. Red A.

Nedelja, 10. marca, ob 15.: »Zaroka na Jadranu«. Znižane cene. Ob 20.: »Othello«.

Znižane cene.
Obe nedeljski predstavi ob znižanih cenah. V mariborskem gledališču se to nedeljo popoldne ponovi zelo zabavna Rasbergerjeva opereta »Zaroka na Jadranu«, zvečer pa veličastna Shakespearejeva žalostna igra »Othello«.

Radio

Nedelja, 10. marca

Ljubljana: 8. jutranji pozdrav; 8.15 godalni kvartet; 9. poročila; 10.30 balalaške; 11. nedeljski koncert RO; 12.30 poročila; 13.02 kvartet mandolin; 16.30 za di-jake; 17. kmetijska ura; 17.30 vesel domač koncert; 19. napovedi; 20. slovenska glasba; 21.10 koncert godalnega kvarteta; 22. poročila; 22.10 RO. — Beograd: 14.40 pl.; 18. pl. gl.; 22.50 lahka glasba. — Sofija: 18. lahka gl.; 18.45 jazz; 20. koncert; 20.30 odlomki iz operet; 21. 55 pl. gl. — Kalundborg: 21.45 Offenbachova opereta »Modra brada«. — Toulouse: 20.45 pesmi; 21. odlomki iz filmov; 23. pl. gl. — Hilversum: 20.55 lahka gl.; 23. plošče. — Firenze: 20.30 lahka gl.; 21.40 harmonika; 22. pl. gl. — Budimpešta: 17.15 komorna gl.; 19.30 jazz; 22.10 tekma harmonikarjev. — Dunaj: 15.00 bariton in klavir; 20.15 koncert orkestra. — Stuttgart: 21.15 čar glasu (plošče). — Bukarešta: 19.25 španska narodna glasba; 21.30 plošče. — Bratislava: 19.30 godba na pi-hala; 21. iz opere; 22.15 klavirski koncert. — Beromünster: 19. koncert na dveh klavirjih; 22.10 lahka glasba.

Prilodopsna kramlilania

Tajinstvena Indija, biser angleške krone

Neobičajne navade v deželi fakirjev in dervišev, kjer jedo z listov palme

Pod znojzem Himalaje se zožuje daleč na jug polotok, katerega prebivalstvo se še danes deli na štiri kaste. Budha, t. j. prebujeni, se je zaman trudil že 600 let pred Kristom, da bi odpravil razlike med kastami. Kraljevski sin se je odrekel vseh pozemskih dobrot ter živel dolgo let kot preprost prosjak. Dokler ni nekoga dne prišel v Benares ter pred petimi menihi začel pridigati nov nauk, enakost vseh ljudi na zemlji. Tri stoletja pred našim štetjem je postal budhizem državna vera v Indiji, kasneje je bil izrinjen v ozadije.

V blaženi deželi Indiji ne poznajo noža ne vilic pri jedi, tudi ne stola ali mize. V indijsko kuhinjo ne sme nihče drug razen žene in služkinje. Indi jedo le malo mesa, ker jim zaradi vročega podnebja ni treba dovajanja toplotnih kalorij. Kadar sta sama, jesta mož in žena skupaj, če so gosti v hiši, sedejo možki in ženske ločeno k jedi. V Indiji ni treba prati krožnikov, domačini jedo s palminih listov, ki jih po jedi odvržejo. Namesto stolov in miz leži raztresenih po sobi polno preprog in blazinic.

Kadar pride gost v hindujevo hišo, si mora umiti roke in zobe. Nato ga gospodinja okiti s cvetjem in napařumira. To vse se godi v sprejemni sobi, kjer plešejo pred gosti do kosila bajadere. Ko si sēzujejo čevlje, vstopijo gostje v jedilnico, ki jo zapuste šele tedaj, kadar se je zadnji gost najedel. Gospodar in sorodniki strežejo, je se samo z desno roko. Po jedi se gostje spet umijejo ter podajo v sprejemno sobo, kjer se ob trenju orehlov zabavajo z glasbo in plesom.

Tudi na zunanji je Indija čudna dežela. Žetev slave tri dni, zažigajo pri tem velike ognje. Na praznik Divale je dovoljeno kockanje, ker je posvečen boginji sreče. Mnogi Indec zapravi na ta dan vse premoženje. Čudna je navada posipanja ljudi s praškom »gulak«, s katerim se ljudje mažejo po telesu, z neko rdečo tekočino pa obrizgava deca izprehajalce po ulicah. K sreči je indijsko blago takšne kakovosti, da se lahko pere in kmalu posuši.

Indijski fakirji in derviši so poglavje zase. Kdor hoče postati fakir, mora več dni zaporedoma neprestano ponavljati izreke iz sanskrita in se tako vezhati. Šele ko je to prestal, lahko gre v svet. Največje uspehe dosežejo fakirji s sugestijo, so pa tudi takšni, ki pričarajo denar iz tuje žene v svojo, krato s

Oljska gora je prenaseljena, odkar so pritisnili Židje v Jeruzalem. Cerkevni krogi so nezadovoljni, da z gradnjo novih vil izgublja ta pomembni hrib na svoji religiozni privlačnosti.

Prvi s kolesom okrog sveta se je napotil Henrik Hortsman iz Langwitza v Nemčiji. Šel je na pot 2. maja 1895. Prevozil je 65.000 km, od teh 2000 km peš. Zdrav in čil še rad pripoveduje o dogodivščinah po svetu.

MARTIN LUTHER

utemeljitelj protestantske vere. Na vsem svetu je približno 685 milijonov kristjanov. 37% vsega prebivalstva. Od tega je 331,5 milijona rimokatolikov, 208,9 milijona protestantov,

144 milijonov pravoslavcev. Pristavci židovske vere je po vsem svetu 15.700.000, budistov 150, hindov 230, pristavci Konfucija in Tao-maha 350,6, animistov 135,6 ter ostalih nekristjanov 76 milijonov.

piščaljo kače, jim v ekstazi poščiplate strupene zobe ter se postavljajo z njimi po sejmihi. Vsako leto nalove nove kače, stare izpuste pred deževno dobo na svobodo. Fakirje lahko spoznajo že od daleč, ker nosijo svetlordeče ogrinjače.

Derviši so prav tako neke vrste fakirjev, toda muslimanske vere. Nekateri od njih se zatečejo globoko v gozd, drugi

potujejo po svetu in zdravijo ljudi. Moč dervišev je velika. Povsod v Indiji lahko ustavijo voz, pa celo maharadžo. Nekoč je znani derviš ustavil sprevoz maharadže iz Gwaliora. Radža je izstopil iz nosil ter se skupaj z dervišem okopal v reki. Ko je derviš zaželel, naj ga bogatin zapusti, se je knez odstranil. Vera v derviša in fakirje je v Indiji res velika

Avstralska pomoč Angliji

Poročali smo že, da je dominion Avstralija pospešil svojo vojno industrijo v korist obrambe dominiona. Pomnožil je produkcijo svojih letal, predvsem se je pobrigal za izvežbanje pilotov, jih precej že poslali na Angleško. Avstralsci so znani kot zelo spretni letalci, ki so se izkazali že v svetovni vojni. Tu jih vidimo na poslu pri čiščenju velikega bombnika.

Na umeten način izležene štorklje

V Griebenu pri Tangersuetten v Nemčiji je štorklja v lanskem poletju naletela na električni vod, ki jo je ubil. Samec je dolgo časa sedel na jajcih in zaman čakal družice. Čeprav je bil na pol mrtev od lakote, vendar ni zapustil gnezda.

Ko so kmetje izvedeli za stvar, so zlezli na dimnik in le z veliko težavo rešili jajca izpod samca. Odnegli so jih na kokošjo farmo ter jih priložili v stroj za

valjenje.

Eksperiment je uspel. Tri majhne štorkljice so zagledale beli dan v kokošnjaku, njih skrbni oče jih je hranil s koščki mesa. Tek štorkljic je bil tako velik, da jih je bilo le težko nasiti. Ko so jele izgubljati puh in dobivati perje, je prišel zanje težji trenutek, ki so ga srečno premagale in dorasle odletele jeseni s svojim skrbnikom na jug.

Ubili raziskovalca, ker je jedel jajca

Čudno je, da v onih afriških krajih, kjer ne manjka kokoši, črnici ne morejo niti gledati človeka, ki zauživa jajca. V nekaterih gorskih krajih uporabljajo zamorski čarovniki kokošja jajca za vraževerstvo. Jajce vržejo na tla in iz sledov, ki jih pusti na zemlji, prerokujejo bodočnost.

Zamorski zakoni o prepovedi zauživanja jajc so povzročili 1856 celo smrt raziskovalca Edvardsa, ki so ga črnici ubili južno od jezera Čad, ker niso mogli gle-

dati njegove pojedine. Šele dvajset let kasneje je raziskovalec Nachtigall ugotovil dejstvo, zakaj je moral Edwards na oni svet.

V nekaterih krajih zahodne Afrike smatrajo zamorci zauživanje jajc za grdo razvado, medtem ko so drugi naklonjeni tej hrani. V angleški osrednji Afriki ne poznajo takšnega zakona, jedo pa zamorci jajca le tedaj, kadar se v njih že stvori meseni zarodek piščeta.

Železnica iz Alžira v Capetown

Odlični poznavalec Afrike in kolonij, Jean Prévot je napisal, da je bodočnost Francije brez dvoma v Afriki. Treba je le, da poveže domovino z dobrimi zvezami Afrike, med katerimi je tudi dolgo nameravana železniška proga iz Alžira do najjužnejše točke Afrike, Capetowna.

Nova železnica bi zvezala bogate premogovnike Djeradja in Kenadja. Geolog Menšikov je odkril, da je povsod po puščavski Afriki globoko pod površjem dobra pitna voda. Da se jo dvigne, je treba

za dovoz materiala, strojev in ljudi za vrtanje studencev železnice. Ko bo ta stekla, se bo vozil potnik po lepi zeleni dolini oaz, plodna tla bodo vabila rodove v svoja naročja.

Stroški za gradnjo transafriške železnice bi znašali osem milijard frankov. Toda, kaj za to, koliko stanejo Francijo zdaj vojni stroški! Železnica bi se rentirala in če bi delala Francija s silami, ki so zdaj mobilizirane, bi lahko zgradila 300 takšnih magistral! ugotavlja Prévot.

Kje je na višji nebotičnik Evrope

Ljubljana se ponaša, da ima 14nadstropni nebotičnik in kavarno, »ki je tako visoko ni v Evropi«. Genova, veliko pristaniško mesto Italije, pa ima 21nadstropni, zdaj celo 31nadstropni nebotičnik, ki se spenja 116 m visoko. Poslopie presega celo svetlinik, ki z visokega mesta pozdravlja potnike, prihajajoče z morske strani.

Genovski nebotičnik stoji v poslovnem središču mesta, nekaj korakov proč od Kolumbove hiše v Via Dante. Do zgornjih nadstropij vodi 11 dvigal, zgoraj je krasen pogled na mesto. Svet zase je visoka zgradba, ki šteje 1300 oken. 150 privatnih stanovanj in celo vrsto trgovin, tako da lahko kupijo stanovalci vse v »hiši«. Zdaj prirejajo v najvišjih dveh

Skrbite za redno stolicco.

Poskusite Leo-pilule, ki že po petih, šestih urah dovedejo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Oglas reg. pod Sp. br. 969 od 28. X. 1938

Leo-pilule

nadstropjih prostore za kavarno in restavracijo, slovenska prestolnica bo izgubila še to prvenstvo. Spodaj je kino s 1500 sedeži in regulirano umetno klimo, prvim takšnim primerom v Italiji.

P a b e r k i

100-letni ženin Albert Pinson v francoskem mestecu Sartrouville se je poročil s 25 let mlajšo svojo postrežnico. Pravi, da se počuti naravnost pomlajenega in še čvrstega zakonskega druga...

Tiger v okolici Smirne je vznemiril prebivalstvo. Oblasti bodo uprizorile velik lov na nevarno zver, ki se je bogve od kod priklatlila tja.

Orel je napadel letalo v Melbourneu v Avstraliji. 1800 m visoko v zraku se je zaletel v propeler. Letalo, v katerem je sedelo 14 potnikov, je moralo prisilno pristati na neki njivi.

Zlatnike v stari mizi je našla neka žena v Pocklingtonu na Angleškem. Ko je staro mizo razsekala s sekiro, so padli iz ene noge cekini, ki jih je prodala za 40 funtov šterlingov.

Parfimirane žarnice, ki diše in svetijo, so si izmislili Američani.

Vlak je strmoglavil v reko in potegnil s seboj 130 potnikov v pokrajini Jamagata na severnem Japonskem. Plaž je zasul progo, vlak je iztiril in ker je bila reka zaledenela, je stroj pri padcu eksplodiral.

Milijone dreves bodo morali posekati v okolici New Yorka. Po dežju je nastopil mrz, led je obremenil krošnje in jih polomil. Drevesa so uničena in jih bodo morali odstraniti.

3000 meteorjev je padlo pri Aigleu na Francoskem 1. 1803.

»Pojoče« ribe žive v mlakah pri Batticaloa na Ceylonu.

Nemčija ima po zadnjih podatkih 79.364.408 ljudi, brez Memela, Gdanska in poljskih provinc.

Sportni psi, plemenitih ras ter psi slepcev bodo v Nemčiji dobili posebne karte za živila.

Travo iz Tibeta so poslali te dni v London. V tamošnjem živalskem vrtu je obolel tibetski medved, pando. Naročili so zanj travo, ki je bil navajen doma, morda se bo pozdravil.

Ječmen hranijo za krmo živali na Angleškem. Zato bo proizvodnja whiskyja letos precej omejena.

Največjo plačo v Ameriki ima ravnatelj neke tovarne mila M. A. Coutnay, ki spravi na leto 170 milijonov din. Na šestem mestu je filmska zvezdnica Claudette Colbert, ki prejme na leto »samo« 108 milijonov din plače...

Lokomotiva v hiši je sicer čudna stvar, vendar se je primerilo tako na postaji Chatelleranet v Franciji. Lukamatila je skočil s tira in jo mahnil v oh progi stoječo hišo ter jo razrušil. Vdova s šestimi otroki v hiši je k sreči ostala neškodovana.

Težbo zaradi služabnikove zvestobe je vložila v Londonu vdova po nekem policijskem inspektorju. V Indiji je ta najel slugo, ki je ostal še po smrti gospodarja tako zvest družini, da ni hotel od nje. Ostal je brez zahteve po odškodnini, vdova se ga pa hoče s pomočjo sodnije iznebiti...

— Veste, naša tehtnica se je zlomila, pa si pomagamo takole...

Ženski kotiček

Ženino delo izven hiše

Žena danes dela v pravem pomenu besede, ne več samo kot žena, temveč v splošnem kot človek, ne oziraje se na to, kakšno je delo. V večini slučajev ne sme biti več samo vršilka gospodinskih dolžnosti v domu, temveč mora biti za dom tudi pridobitni član družine. Večina

žena torej poleg domačih del dela tudi izven hiše, ker pač mora. Delati morajo samske ženske, da si omogočijo življenje. V ogromnem številu pa tudi družinske matere, da ne omenjam posebej mladih vdov z večjim številom otrok, ki so brez nadaljnjega prisiljene v to.

Vsemu ženskemu svetu pa se zraven očitka, da odjedajo moškimi zaslužki, očitno tudi to, da s svojim delom izven hiše uničujejo družino. V prvi vrsti se jim očitka, da pada v družinah, kjer žene delajo izven doma, število porodov in so poleg vsega te žene še nedržavotvorne. Ta trditve bo pa le slabo držala. Če pogledamo v domove premožnejših žena, katerim ni treba delati, bomo videli, da se zgolj iz komoditete tudi otrok izogibajo, dočim ima delavska žena celo konic otrok, za katere skrbi noč in dan. Vsekakor je žena, ki dela, v dvojnem smislu koristen član človeške družbe. Poglejmo samo veliko število vdov, ki imajo navadno prav skrbno vzgojene otroke, pa so jih vzgajale, vzdrževale in spravile k zaslužku s pomočjo dela lastnih rok. Na vsak način prinaša s svojim delom družini gnetno in moralno oporo, nikakor je pa ne razdira.

Ne otipavaj živil na trgu

Ako stopiš v delikatesno trgovino, kjer je razpostavljenih nebiroj raznih mesnih, mlečnih in drugih užitnih izdelkov, bi se trgovec lepo zahvalil, če bi mu pričela vsa ta jedila otipavati ali mogoče celo poskušati. Če prideš na sadjarsko razstavo, vidiš povsod napise, da je strogo zabranjeno otipavati sadje. Le preprosta kmečka ženica na trgu nima v tem pogledu nikake zaščite — gospodinja kar meni nič tebi nič otipajo vsako stvar, poskušajo mleko, smetano in surovo maslo in pri tem ne pomislijo, če bi prišlo k eni in isti kmetici zaporedoma sto gospodinj in bi vsaka odščipnila kosček masla, polizala malo smetane in poskusila požirek mleka, da bi ta kmetica kmalu lahko pograbila

svoje prazne posode in se brez izkupička odpravila domov.

Prav tako obupno je otipavanje sadja. Vsak odtisek na sadju se pozna in tekom 2—3 ur poprej lep in zdrav sad nima več prejšnje vrednosti, kmetica pa mora v svojo nezasluzeno škodo popustiti v ceni.

Z veliko skrbjo in naporom je povezano življenje naše kmetice. Že kmalu po polnoči se dvigne s postelje, opravi hišna dela in odhiti s težko košaro na trg. Uro za uro stoji tam, misli so že doma, ali pa preračunava izkupiček. Kako pride ona do tega, da se ji na tako brezobziren način uničuje njena roba in zmanjšuje skromen zaslužek?

Francozinje v službi domovine

Predno je stopila Francija v vojno stanje, je posvečala francoska žena večino svojega časa sebi in svoji družini, zlasti svojim otrokom, na katere se v Franciji polaga velika pažnja. Čim pa je izbruhnila vojna, se je francoska žena naglo preusmerila. Sledeč svojim moškim tovarišem, so se takoj v početku dale žene na razpolago domovini. Brez posebnih pozivov preko časopisov ali sličnega, se je iz dneva v dan večalo število žensk, ki so se prijavile oblasti z izjavo, da so pripravljene v katerem koli smislu služiti domovini in ji pomagati v težkih dneh, bodisi na bojišču ali v zaledju. Posebno mnogo se je prijavilo žena, ki bi bile pripravljene vskočiti tam, kjer so se mesta radi vpoklica moških izpraznila, a morajo teči obrati vseeno naprej, da ne trpi produkcija države. Spoznale

so takoj, da mora biti število delavstva v vojnem času najmanj isto, če ne večje od onega v mirnem času.

Po zdravniškem pregledu in kratki učni dobi v posameznih podjetjih so jim odkazali delo, oziraje se pri tem na moči in sposobnosti. Delavnik pa je prikrojen tako, da lahko vsaka žena posveti potrebno skrb tudi sebi in svojim otrokom.

Kuhinja

Francoska fižolova juha. Namoči zvečer 1/4 l belega fižola, drugi dan ga prevrži in ocedi. Nato ga zalij s toplo vodo (2 l), osoli in kuhaj do mehkega. Kuhane preleči s fižolovko vred v drug lonec in prideni še lovorjev list, ščepec popra in za lažjo velikost sirovega masla. Ko vse prevre, vlij juho v skledo na opečene krušne rezine.

Grušjeva juha. Razreži v kosi žlico (5 dkg) masti, prideni 1 ali 2 zrezani čebuli in

ko se čebula zarumeni, prideni 10 dkg na majhne kocke zrezanega govega mesa, ve lik ščepec paprike in malo kumne, 1 do 2 žlice kisa, nekoliko soli in nekaj žlic vode. Ko se meso zmehča, potresi z žlico moke in praži še eno minuto; nato zalij z 2 l tople vode prideni večjo majerono in kuhaj do mehkega. Posebej kuhaj 2 do 3 olupljene in na majhne kocke zrezane krompirje in jih prideni juhi. Ko vse skupaj prevre, vlij juho v skledo in postavi na mizo.

Krompirjeva mešča. Olupi 3 srednje debele krompirje, jih operi in zreži na kose den v lonec in zalij z 1/2 l vode. Ko je krompir napol kuhan, ga osoli in mu prideni 1 l ajdove moke; ko prevre, napravi s kuhališčem v sredi luknjo in kuhaj še 10—15 min. Nato mešča dobro zmehčaj in zabeli z razgrajenimi ocvirki. Na mizo jo postavi kot samostojno jed, lahko tudi s kislim zeljem.

Koruzni močnik z mlekom. Zavri v kozi 1 1/2 l vode ter jo osoli. Ko zavre, vsuj vanjo 1/4 l koruzne moke in kuhaj po asi 10—15 minut. Nato stresi močnik v skledo in nekoliko ohlajenemu napravi po površju z žlico lamič. Na močnik nalij mleko in ga postavi na mizo.

Parjene žemlje. Zreži žemlje na tenke rezine, jih polij z zavrelo osoljeno vodo, pokrij in čez 15 min ocedi ter zober zalij z isto vodo. Ko so žemlje zadosti napočene, jih ocedi, stresi na krožnik in zabeli z maslom ali mastjo.

Makaroni v kisel smetan. Deni v kozo 1/4 l kisla smetane, ji prideni nekaj zrn soli in pust, da prevre; potem stresi v smetano 1/4 l kuhanih in ocedenih makaronov, jih premešaj in prideni žličico drobnjaka ali zelenega peteršilja. Postavi makarone za 1/4 ure v srednje vročo pečico, nečene potresi z bobinčkim sirom ali parmezanom in jih postavi kot samostojno jed s salato na mizo.

Medene rezine. Deni v skledo 1/2 kg moke, 20 dkg sladkorja, 1/4 l mrzlega mleka, 15 dkg medu, majhno žličico cimeta, velik ščepec dišave, drobno zrezano lunino noličve limone, cel pecivni prašek in zelo malo ledilne sode. Vse skupaj prav dobro stepi in sresi v veliko pomazano in z moko posušeno pekačo, testo enakomerno razravnaj in ga potresi z drobno zrezanimi orehi ali lesniki. Postavi testo v precej vročo pečico in zreži nečeno na poševne kosce.

Keksi brez žic. Deni v lonec 1/4 l mleka, 16 dkg z vaniljo stolčenega sladkorja, nekaj zrn soli, 6 dkg surovega masla ali masti in 1/2 dkg strte jelenove soli (jelenova sol se dobi v lekarni in drogeriji). Ko se mleko prav malo segreje, zamesti s 1/2 kg moke. Dobro zgneten tes razvaljaj in delaj naprej kakor za druge kekse.

Kako si Američanka zamišlja vzornega moža

Gotovo je, da vsaka žena gleda v duhu (v resnici je navadno to vse drugače) neko sliko vzornega moža, ne morada samo Američanke. Toda zadnje rade spravljajo svoja mnenja in želje v javnost, dočim naše ženstvo v javnosti bolj molči, pač pa zato doma tem več govori!

Američani prav radi prirejajo različne ankete. Pred kratkim so zopet sprožili eno: »Kakšen naj bo vzoren soprog.« Pri nas bi seveda mislili, da so Američanke odgovorile bog ve kaj neumnega, praznega in nemogočega. Pa ne! Tisoči odgovorov so se v glavnem strinjali. Vse so poudarile hrepenenje po urejenem družinskem življenju, zato bi ideal Američank bržkone zmagal tudi pri nas.

Domači zajec ocvrti. Zreži bedra in hrbet domačega zajca na kose, jih osoli, potresi nekoliko s poprom povaljaj v moki, raztepenem z mlekomo zmehšanem laču in krušnih drobtinah ter počasi cvri v razhleteni masti.

Ajdovi zavitki. Popari pol litra fine ajdove moke z 1 l vrele slane vode ter dobro zmehčaj. Ko se testo malo ohladi, mu primešaj 1 jajce in ga deni na bruč potresen s pšenično moko, ter ga razvaljaj kakor za zelo debele rezance. Po em zmehčaj z jajci 1 krožnik sira par žlic smetane in drobtin. Nato razreži razvaljano testo na štirioglate krpce, položi na vsako krpo žlico načevata: tes o sili skupaj ter kuhaj v slani vodi 7 minut. Kuhane zavitke zabeli s presnim maslom in drobtinami.

Praktični nasveti

Ali hočeš imeti pozimi dosti jajc? Gotovo! Saj so pozimi jajca najbolj draga. Dobro potem pa poslušaj, kaj moraš storiti. Izkušnje so pokazale, da stare kokoši pozimi ne neso. Pač pa so prav rodovitne tudi pozimi one kokoši, ki so se izvalile v času od začeta marca do konca aprila minulega leta. Če hočeš imeti torej prihodnjo zimo mnogo jajc, podloži svojim kokliam čimprej, v februarju ali marcu ter vzgoji marčna ali aprilka piščeta. Stare kokoši nadomesti torej z mladimi in jajc ne bo manjkalo. Seveda moraš skrbeti tudi za primerno hrano.

Jajca. Zmrznjena jajca postanejo zopet jih je kmalu porabiti, ker se ne hranijo dolgo. Je kmalu porabiti, ker se ne hranijo dolgo. Neumita jajca s ohranijo dalje, kakor umita. Jajce, ki se ni pokvarjeno a ima nekaj duha, izgubi duh, če ga raztepeš na krožniku in pustiš nekaj časa na čistem prepihu.

Dobro okus

Gost kis zonet lepo očistiš. Če priliješ na vsak liter dve mali žlički sladkega mleka in ga pustiš 24 do 48 ur na miru. Če se v tem času še ni izčistil, ponovi čiščenje še enkrat. Ko se vleže gošča na dno, previdno odlij čist kis.

Kako staro kokošo mehko skuhaš? Staro kokošo mehko in dobro skuhaš, če jo namazeš pred kuhanjem zunaj in znotraj z dobrim oljem in jo pustiš s ati 12 do 14 ur.

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

19

»Kako bo Liza vesela, ko se vrne in bo videla, da se je Filip končno umiril,« je rekla gospa Anita. »Vselej mu je svetovala, naj se oženi.«

Rdečelaska je ob teh besedah prasnila v kričav smeh, ki ga je skušala zatajiti s prisiljenim kašljem.

»Kdo pa je ta Liza?« je vprašala Glen.

»Ah, saj res, vi je ne poznate, Eliza Oliverova, moja sestrčina. Pri meni je bila nekaj časa. Pred kratkim je odpotovala v Kambaly, svojemu možu naproti.«

»Ah, seveda, Filip mi je že pripovedoval o gospe Oliverovi.«

Berti Collistonovi je med pogovorom padla cigareta iz ust. Nekoliko v zadregi jo je pobirala s tal in odpihovala pepel, ki se je razsul po preprogi. Glenina samozavestna opazka o gospe Oliverovi jih je precej osupnila ter razorožila. Rdečelasa Joan Smyrthova si je v zadregi gladila z obema rokama blede obrvi, dočim je skušala Anita preiti neprijeten položaj z vsiljivim pripovedovanjem o nekem kozmetičnem vprašanju.

»Kaj vam je povedal?« Glen jim je brala z obrazov to vprašanje, ki si ga niso upale nasloviti nagostiteljico. Od-

leglo ji je, ko se je v tem trenutku pojavil na pragu sluga s skledo sadja.

»Ah — hvala lepa,« je gosčolela Anita.

»Preveč čaja škodi lepoti kože.«

Glen je razklala štiri rdečkaste plodove, iztisnila rumen sok s črnim semenjem v skledo s smetano ter ponudila gostom.

»Ali si to že poskusila s kancem whiskeyja, Nita?« je vprašala miss Collistonova. »Pred vročino te obvaruje, veš?«

»Whisky že navsezgodaj, Berta? Gospa Castlejeva ti ga bo morala utajiti, sicer boš prihajala k njej vsak dan navsezgodaj.«

Nenadoma se je med njimi pojavil tudi Filip, ves zasoplen in potnega čela.

»Halo, File!«

»Dobro jutro, mladi „možje“!«

»Kako se vam godi v zakonu?«

Filip jih je pozdravljal z očitno prisiljenim nasmeškom in dobro voljo. »Vražje dosti dela imam, kot vedno. In ta neznozna vročina! Delavci se skoraj ganiti ne morejo, tako jih je počenila.«

Glenison mu je nalila čaja.

»Pa vendar ne čaj?« je vzkliknila Anita. »Nikar nas ne skušajte pretentati, da

ste izpremenil svoj značaj in delate pokoro. Kaj takega ne vzdržimo! Nemogoče! Nad takim krivoverstvom bi še Berta zardela!«

»Izključeno!« se je zahihitala rdečelaska. »Berta se je odvadila zardevanja že pred dvajsetimi leti! Ta zapeljivi talent je že zdavnaj zapravila!«

»File, najboljša bo, če se mi pridruži. Izpijva na srečo v zakonu!« je nazdravila miss Collistonova Filipu.

»Glen, saj dovoliš, da se odzovem zdravici miss Collistonove?« se je Filip vlijudno obrnil h Gleni.

Gleni ni bilo popolnoma prav. Ne, da bi se kdo nalival v delovnem času z alkoholom, to ji ni šlo v glavo. Filipu je to že večkrat povedala, ko je razen whiskeyja odklanjal vsako drugo pijačo. Vidno ogorčena mu je izročila sedaj steklenico. Ali ne bi rajši zavrnil izzivanja te predrzno se smejoče možače?

»Prehitel ste nas, File,« je rekla Anita. »toda obvaroval ste naše mošniče. Nikar si sedaj ne mislite, da bi vam kdo še dal poročno darilo. Sodim, da vam ga niti ljuba Liza ne bo dala, ko izve za vašo poroko!«

Ženske so spet zagnale skoraj prita-jeno hihitanje ter se porogljivo ozirale v Glenison, ki jo je silno jezilo, ko je videla, kako je Filip zardeval.

»Meni je zelo všeč, če si sama kupim, kar potrebujem,« je Glen vrnila udarec

namesto Filipa ter skušala s priljubljenim nasmehom ublažiti ostrino udarca.

Pa je res zadel v živo, ženske so hipoma umolkile ter se spogledale. Stvar je bila zelo neljuba tudi Filipu, ki se je ugriznil v ustnice in si v zadregi popravljal gube na srajci. Glen pa je bila od srca vesela, ko so kmalu nato vse tri zapustile sobo ter se v Anitinem avtomobilu odpeljale.

»File, pojdite malo z nami!« ga je vabila Berta. »Saj vas že toliko časa ni bilo pri nas!«

»Žal mi je,« je Filip dejal odrezano, »premočno sem zaposlen. Nov hlev za goved gradimo, ki sem jo še dokupil.«

Glenison je zrla za avtomobilom, ki je izginjal po kolovozu, dočim je Filip zavil za vogal na stavbišče. Glen se je nato vrnila v sobo, sedla ter se globoko zamislila. Za tem prijateljskim obnašanjem in glasom teh treh žensk je tičalo drzno izzivanje in bahava obsodba. Kako rada bi sedaj slišala, kaj vse si pripovedujejo o njej.

In dobro, da tega ni slišala.

»No, seveda, tu je posredi denar! Imenitno se je dal Filip speljati na led! Toda, potapljači se mož se oklene vsega, tudi najbolj zanikrne bilke... da, in ta bilka je Glenison!« je ugotavljala Anita, skušajoč prevpiti brnenje motorja.

(Dalje)

Šah

Tekmovanje za prvenstvo Slov. šahovske zveze

Kot smo že poročali, so v teku tekmovanja za klubsko prvenstvo Slov. šahovske zveze, ki ga je lani osvojil Celjski šahovski klub. Tudi letos so skupinska tekmovanja, ki jim sledi semifinale ter nato finale. V tekmovanju so klubi razdeljeni v tri skupine: ljubljansko, celjsko in mariborsko. Ljubljanska skupina, ki je po klubih najštevilnejša, pa še v razredu.

V mariborski (A) skupini so bile doslej odigrane naslednje tekme: SK Vidmar—SK Maribor 6½:1½, SK Vidmar—S. s. Železničar 4:4, S. s. Železničar—SK Maribor 4:4 in SK Murska Sobota—SK Ptuj 8:0 (konturnac), dočim je rezultat tekem SK Črne in SK Mežica neznan. V nedeljo, 10. t. m., igra v Mariboru S. s. Železničar proti SK Murska Sobota in SK Maribor proti zmagovalcu iz tekme Črna—Mežica.

V celjski (B) skupini so doslej znani sledeči rezultati: Radeče—Krnjč 10:6, Gaberje—Trbovlje 8½:7½, Gaberje—Radeče prva tekma 5½:2½. V Celju je bila preteklo nedeljo tekma med Celjskim šah. klubom in

SK Šoštanj kot zmagovalcem iz tekme SK Šoštanj—Slovenjgradec. ČSK je zmagal v razmerju 5:3 klub temu, da ni imel v postavi najboljših igralcev. Revanžna tekma bo v nedeljo 10. t. m. v Šoštanju. V celjski skupini odpadeta od nadaljnjega tekmovanja kluba Krško in Trbovlje.

V ljubljanski (C) skupini, ki je razdeljena v dva razreda, so znani naslednji rezultati: Lj. šah. klub I. (prvo moštvo)—LSK II. 6½:1½, Centralni šah. klub I.—LSK II. 5:3. V drugem razredu so bile odigrane tekme SK Korotan I.—Korotan II. 8:0, Korotan I.—LSK III. 4½:3½, LSK IV. (mladinski)—Dvorski šah. klub 5:3, LSK IV.—LSK III. 6½:1½.

Ker je spričo pomanjkanja podatkov in poročil zelo težko sestavljati pregledna poročila, naprošamo vse klube, ki se udeležujejo tekmovanja, da nam pošiljajo poročila o tekmah ter po možnosti tudi najboljše partije, ki jih bomo v našem pregledu skupno s poročili objavili.

Turnir osmorice v Amsterdamu

BIVŠI DUNAJSKI MOJSTER H. KMOCH ZMAGAL PRED LANDAUOM

V Amsterdamu je bil pravkar zaključen šahovski turnir osmorice, ki ga je priredil šahovski klub V. A. S. (Verenigd Amsterdamsch Schaakgenootschap). Turnir je bil vse do zadnjega kola zelo zanimiv. Kot glavna favorita sta ves čas veljala Landau in Knoch, deloma tudi A. de Groot. V zadnjem kolu sta se srečala Knoch in Landau; slednji je po obupni obrambi izgubil partijo. Knoch je tako brez poraza s 6 točkami zasedel prvo mesto, igral je zelo solidno ter zaslužen zmagal, kot poudarja »De Schaakwereld«. Landau je igral v prvih kolih odlično, nato pa je popustil, po izgubi partije proti Swaneveldu je padel s Prinsom na 3. in 4. mesto, dočim je zasedel 2. mesto A. D. de Groot s 5 točkami. Naslednja mesta so zasedli 5. Veerkamp 3 in pol, 6. Swaneveld 3, 7. Schelfhout 1 in pol in 8. Polak 1 točko.

S tega turnirja prinašamo naslednje partije:

27. Grünfeldova indijska obramba

Beli: H. Knoch Črni: L. Prins

1. d4, Sf6 2. c4, g6 3. Sc3, d5 4. Sf3, Lg7 5. Db3, dxc4 (nekateri teoretični zavračajo 5... c6 in šele na 6. Lf4, dxc4 7. Dxc4, Db6) 6. Dxc4, 0-0 7. e4 (beli pride do zelo močnega središča), b6 (bolje bi bilo 7... c6; poteza daje belemu priliko za drzno kombinacijo) 8. e5!, Le6 9. exf6!! (poanta kombinacije: beli dobi za damo in kmeta tri lahke figure),

Lxc4 10. fxc7, Kxg7 11. Lxc4 (beli ima dobro pozicijo ter bo prešel v napad, dočim črni ne utegne ničesar podvzeti), Sc6 12. Le3, Sb4 (črni seveda težko najde kaj boljšega, zamenjava konja za lovca je že nekaj, je pa v toliko neugodna, ker odpira belemu f linijo) 13. 0-0, Sc2, 14. Td1, Sxe3 15. fxe3, c5? (napaka, ki še pospeši konec) 16. Sg5! (črni sedaj ne more več zadostno kriti točko f7), e6 (relativno bolje bi še bilo 17... Dd7) 17. Txf7+! in črni preda. Na 17... Kh6 sledi 18. Sxe6 + izguba dame; na 17... Kh5 pride 18. Txf7+, Kxg5 19. h4+, Kg4 20. Le2+, Kg3 21. Se4+ mat. — (Glose dr. M. Euwe).

28. Grünfeldova indijska obramba

Beli: G. Swaneveld Črni: J. A. Polak

1. d4, d5 2. c4, e6 3. Sf3, Sf6 4. e3 (ta varianta je običajna pri Schlechterjevi varianti ali v slovanski obrambi) g6 5. Sc3, Lg7 6. Db3, 0-0 7. Ld3, e6 (običajen je razvoj s 7... dxc4 8. Lxc4, Sbd7 itd.) 8. 0-0, Sbd7 (fianchetto z 8... b6 bi prišel v poštev) 9. Ld2, Dc7 (na 9... Dc7 je 10. Sa4 z grožnjim Lb4 zelo neprijetno) 10. Tac1, dxc4 11. Lxc4, e5 (na videz močna poteza, ker se z njo črni sprosti, vendar pa si s tem oslabi diagonal c4—f7) 12. Sa4, (z grožnjo Lb4, kar bi pomenilo nadaljnjo oslabeitev točke f7, exd4 (seveda ne 12... b5 radi 13. Lxb5, Tb8 in 14. Txc6) 13. exd4, a5 14. Sg5

(uvod v zaključni napad na f7), Sg4 (črni poskuša s protigrjo, ker ne more več držati točke na f7) 15. Lxf7+, Kh8 16. Dh3 (krije mat na h2 in obenem napada), Sd6 17. Le6 (strahovita parada, ki v trenutku razbije vse nade črnega), Dd6 18. Sc5, Dxd4 (črni je sicer osvojil kmeta, ne more pa preprečiti belega napada) 19. Lc3, Df4 20. Lxc8, Dxc3 21. Se6, Df5 22. Sxf8, Dxc8 23. Sxg6+, Kg8 24. Se7+ in črni preda. — (Glose dr. M. Euwe).

Šah v Švici

Ker ni večjih mednarodnih turnirjev, dobivajo skoraj v vseh državah šahovske prireditve več ali manj »lokalni« značaj. Tako je tudi v Švici, kjer je najbolj razgibano šahovsko življenje v Curihu. Tu sta namreč oba rajmočnejša Švicarja, H. Johner in Grob. V Curihu je sedaj v teku tekmovanje za klubsko prvenstvo curiške šahovske zveze. Poleg tega je v teku tudi manjši turnir, na katerem vodi po 10. kolu mojster Grob z 10 točkami in Ehrhard z 9 itd.

Pred nedavnim je preminul v Curihu eden izmed najmočnejših švicarskih amaterjev Alfred Plüss. Z njim je izgubil švicarski šah mladeča in izredno nadarjenega igralca, ki si je na turnirju v Lucernu 1936 priboril mojstrski naslov. Iz daljšega nekrologa v »Neue Zürcher Zeitung« posnemamo naslednjo njegovo partijo.

22. Damir gambit

(Turnir v Lucernu 1936)

Beli: A. Plüss Črni: Lukačev

1. d4, Sf6 2. Sf3, d5 3. c4, e6 4. Sc3, dxc4 5. a4, Lf5 6. Se5, Sbd7 7. Sxc4, Dc7 8. g3, e5 9. dxe5, Sxe5 10. Lf4, Sfd7 11. Lg2, f6 12. 0-0, Le7 (boljše je 12... Td8) 13. Dc1, Le6 14. Sxe5, Sxe5 15. a5, Ld6 16. Se4!, 0-0 17. Sxd6, Dxd6 18. Tfd1, Dc7 19. Dc3, Df7 20. a6!, bxa6 21. Tdcl, Sg6 22. Ld6, Se7 23. Txa6, Tfc8 24. Lxe7, Dxe7 25. Dc3, Dd6 26. Txc6 (ob dobri poziciji je beli osvojil še kmeta), Txc6 27. Txc6, Dd1 + 28. Lf1, Lf7 29. Dc5, Da4 30. Tc7, Td8 31. Dxa7, Dxa7 32. Txa7, Tb8 33. Lg2!, Le6 34. Tb7 in črni preda.

SAHOVSKO ŽIVLJENJE V PTUJU

V ponedeljek 4. t. m. je začel šahovski turnir za prvenstvo Ptuj za rekordnim številom 23 udeležencev. Turnir se igra ob ponedeljkih in petkih v kavarni Korže. Pred pričetkom turnirja je g. prof. Farazin v lepem nagovoru pozdravil igralce, jih vzpodbujal za borbe, želeč jim dobrih uspehov. Nato je turnirski vodja prešel k žrebu. Za partije prvega kola so pokazale, da bo borba zelo žilava in zanimiva. — V nedeljo 10. marca predpoldan bo v kavarni Korže BRZOPOTEZNI TURNIR za

prvenstvo marca. Ta zanimiva prireditve, ki bo redno vsak mesec, začne ob 9. predpoldan. Prijave sprejema turnirski vodja g. Šoštarč do žreba, ki bo ob 8.45. Nadalje opozarjamo že sedaj na SIMULTANKO, ki bo še pred velikonočnimi prazniki.

š. Match Schellinga—Roele, ki je določen na 10 partij in se igra v raznih mestih Nizozemske, je za Šeltingo že dobljen, po 8. partiji je namreč stanje 5½:5½ za Šeltingo.

š. Simultanko proti 19 igralcem kl. gimnazije v Mariboru je odigral pretekli petek član SK »Vidmarja«, Andrija Mišura, z rezultatom +10, —6 in —3; partije so dobili Janšovec, Juhard, Aljec, Certalič, Kračun in Braumitzer.

š. V turnirju za prvenstvo Moravske Ostrave vodi po 3. kolu Fukala z 2½, sledi znani mojster Foltys z 2 (1) točkama.

š. Na Dunaju je v teku turnir za dunajsko prvenstvo, ki se ga udeležuje tudi sedanjí prvak Hans Müller.

š. Lajoš Steiner, znani madžarski mojster, ki je bil dalj časa v Avstraliji, je sedaj na turneji po Novi Zelandiji, kjer igra simultanke.

š. Centralni šahovski klub v Ljubljani je pričel z glavnim turnirjem, ki se ga udeležujejo Hren, Cobal, Furlani, Sorli, Arrigler, Šiška, Germek, prof. Čop, Pintarič, Samobor, Berlić in Puc.

OB 20LETNICI CELJSKEGA ŠAHOV-SKEGA KLUBA

Celjski šahovski klub je imel 20. letni občni zbor. Ob tej priliki je imel predsednik dr. Čerin ob veliki udeležbi članstva lep govor, v katerem je orisal požrtvovalno in uspešno delo celjskega šahovskega kluba tekom 20letnega obstoja. Iz poročil tajnika in blagajnika je bilo razvidno, da je klub v preteklem letu dosegel največji uspeh, postal je prvak Slovenije in ima lepo število dobrih igralcev kraljevske igre. Odigral je 10 tekem, od katerih ni nobene izgubil in dosegel skupni rezultat 59¼:28¼ ali 67¼%. G. Grašer je lepo orisal zgodovino kluba od ustanovitve in med drugim poudaril, da je klub leta 1921 priredil prvi nacionalni turnir in da je bila ob tej priliki tudi ustanovljena Jugoslovenska šahovska zveza. Pri volitvah je bil izvoljen odbor s predsednikom Jos. Grašerjem na čelu. Letos bo klub ponovno priredil nacionalni amaterski turnir in to v okviru proslave svoje dvajsetletnice.

V tujino

Majniško jutro se je napravilo nad vasjo. Beli zvonik farne cerkve se je dvigal iznad drevja in se svetiljal v jutranjem soncu.

Pred cerkvijo je stal mož zagorelega obraza, pred njim pa blede žena z dojenčkom v naročju. Moški je držal v rokah srednje velik lesen kovčeg in culo. Žena je jokala, da so ji tekale solze po licu, mož pa jo je tolažil:

»Ne jokaj Marija, kmalu se vrnem. Čez nekaj mesecev bom znova doma in takrat bomo veselo živeli.«

Žena pa se ni mogla potolažiti. Nato se je zbudil še otrok in zajokal. Marija ga je zaičkala, da se je umiril in zopet zaspal. Nato je rekla možu:

»Vrni se zdrav in kmalu piši, da...« Znova je zajokala.

Tudi otrok se je zbudil in zavekal. Stefan se je sklonil čezenj in ga poljubil. Ko je otrok zagledal znani obraz, se je nehaj jokati in se je nasmešnil.

Mož in žena sta si še zadnjič podala roko. Nato pa je mož šel enkrat pogledat smehljajočega otroka, se obrnil in odšel. Žena se je dolgo ozirala za njim.

Na postaji se je Stefan ozrl proti cerkvi, če bi morda zagledal ženo. Toda ona je že odšla. Le zvonik se je svetiljal v soncu in ga pozdravljal.

Stefan je šel v tujino. Pavel Gaál

Nekaj za male kuncerejce. Zaradi pomanjkanja hrane je sklenilo na tisoče Angležev, da bodo gojili kunce ter se preživljali z njihovim mesom. Povpraševanje za zajci je v Londonu tako veliko, da je samo eden izmed trgovcev prodal pretekli teden 132.000 zajcev. Največ zajcev uvažajo v Anglijo iz kontinenta. Najbolj predo zajci »šeberone in »schinchilla«, ki imajo poleg dobrega mesa tudi izvrsten kožuh.

POMENKI Z MLADINO

Cebela. Take trenutke »pred šolsko nalogo« smo doživljali pač vsi, ki smo tedaj trkali obkole na šolskih klopih zato je prav, da si jih opisala. Upam, da se boš še oglašila. Lep pozdrav!

Franka Kumerc. Ker ne morem verjeti da bi brat ne spoznal brata — mislim da si tudi ti istih misli, če vso zadevo razmisliš — sem moral zgodbo popraviti.

ti. Pozdravljena!

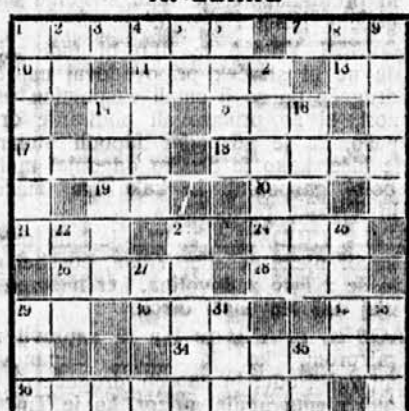
Edmond Müller. »Pomlad v gorah« je opis in dobra šolska naloga ter nič več. Te pozdravljam!

Pavel Gaál. Tvoje zgodbe bodo počasi izšle, pač pa ne bo moglo iziti »Markovo r. ščevanje«, ker ne prinašamo slik. Zapisati pa moram, da si doživljaj Markovega Marka in njegove sestrice z vzgojiteljico dobro narisal. Na svidenje!

Milena Bokaž in Aleksandra Persoglia. Križanka je objavljena, posetnici pa prideta na vrsto. Upam, da se še oglašita!

Urednik.

Križanka

Vodoravno: 1. mesto v Italiji; 7. možko ime; 10. igralna karta; 11. grški bog; 13. vzdih; 14. italijanska beseda (da); 15. žensko ime; 17. lakota; 18. drobnica (srbohrvatski); 19. predlog; 20. nikalnica; 21. uzmovč; 24. žensko ime; 26. žensko ime; 28. nekdanji ruski vladar; 29. trdilnica; 30. turški oblastnik; 32. ploskovna mera; 34. žensko ime; 36. francoski vladar — samozanec.

Navpično: 1. gorovje v Grčiji; 2. del kolesa; 4. egiptenska boginja; 5. nikalnica; 6. zrnje; 8. vol (srbohrvatski); 9. jezero v Jugoslaviji; 12. ruda; 14. sveta (italijanski); 16. hunski kralj; 22. žensko ime; 23. žebelj (nemški); 25. liker; ali pola papirja (srbohrvatski); 27. trdilnica; 29. trdilnica; 31. pivo (angleški); 33. žival; 35. veznik.

Rešitev piramide

A — in — oko — Leon — Pariz — Can — kar — Maribor — Večernik — Elizabeta

»Večernik«

za mladino

Leto 2

Maribor, 10. marca 1940

Štev. 10

POMLAD V GORAH

EDMOND MULLER

Počasi, skoraj ped za pedjo, stopa pomlad v gore. Prvi pomladni viharji razsajajo nad gorskimi vrhunci in so podobni velikom iz pravilnih dežel, ki pometajo z orjaškimi metlami po hribih in dolinah. Snežne vijavice se zaprašijo visoko v zrak in se podijo kakor belu neurje v globine. To je znamenje posebne vrste, nekako tajno opozorilo. In tako hribovci kakor divjačina ga razume. To je svarilo pred plazovi. Košček snežne kepe, ki jo vali vihar pred seboj, se pretvori kmalu v silno gmoto in drvi z gromkim bobnenjem v dolino. Kdor ji pride na pot, je izgubljen. Koče se rušijo kakor šibke škatlice, drevesa se izrvajo, kakor da so travne bilke. Zato so kmetje v gorah vselej zaskrbljeni, kadar se bliža čas zgodnje pomladi.

Sonce se počasi širi in postaja toplejša. Snežene mase se prično taliti in vedno močnejše naraščajo vode gorskih potokov. Ponrej pod ledeno skorjo mirni in tihi, bohnijo hudourniki sedaj s strahotnim truščem. Tedaj je življenje v hribih težko. Ali ko je konec težkih časov, je v gorah lepše. Kot v dolini. Krilati pevci se veselo preletavajo v nekaljeni modri nebi in njih žvrgolenje se razlega daleč tja po gorskih vrhuncih. Divje kože se vznemirajo zopet više v skalovje. In že pričinja cvetenje. Belo in vijoličasto cveto na travnikih prve skupine cvetic... prvi dehtelci pozdrav pomladi. Sončne, zelene planine, katere le pokrival še pred nedavnim sneg, postajajo znova vse bele. Sto in stotisoč drobnih, belih glav se obračajo koprneče proti sončnim žarkom.

Na severnih pobočjih gora pa leži še vedno sneg in smučarji se lahko smučajo še daleč v majni po zasneženih ledenikih. Na mestih pa, kjer so se raztopili

še zadnji snežni ostanki, se dvigajo nežni kelih zvončkov in trobentic. Tudi globlje, v doline drvečih gorskih potočkov, prodirajo sončni prameni. Tudi tukaj se je oglašila pomlad s cveticami in zelenjem v naročju. Povsod brsti in zeleni povsod se poraja mlado življenje. Črede ovac, ki so prebile zimo v nizkih in zatohlih stajah, se pasejo po svežih, sončnih pašnikih. Najprej cingljajo njih zvončki na nižjih holmih in hribovih, potem pa vse više in više.

Pri nas doma...

(Balada naših dni)

VLADKO KOS

Pri nas doma več ne poznamo smeha, pri nas doma sta glad in mraz. In bled in starčevski je naš obraz, mrtvaški in leden je glas, kot da bili bi sence greha.

Na steni ura večno dolgo teče, pri mizi mati sključena stoji, kot da le sanja, tih v nas strmi, a v srcu plaka, glad boli, skell, bolj kot ta glad ljubezen bolna peče...

Nekje naš oče v potu grenkem dela... »Premalo!« črni stroji mu pojo, ne bo, ne bo jim, čuča, več lepo, le za trpoti, za umreti so. Tedaj začuti v jeklin mizra čela.

Pri nas doma več ne poznamo smeha, kot da preleteti smo, le sence greha... Pri nas doma...

SODELUJTE PRI »VEČERNIKU ZA MLADINO«!

Film

Poslansivo dokumentarničnega filma

FILM NI ZATO TU, DA FOTOGRAFIRA, AMPAK DA PRIKAŽE ŽIVLJENJE V VSEJ SVOJI RAZSEZNOSTI — PODOBE, MORAJO BITI ZAJETE IZ ČLOVEKA IN NJEGOVEGA ŽIVLJENJSKEGA BOJA — ODKRIVATI NAM MORAJO NOVA DEJSTVA TER PRIKAZOVATI KONKRETNO PODOBO ČLOVEŠKIH ODNOSOV

Protislovje med lepoto in zahtevno po dejstvih, ki jih naj prikazuje film, je vtisnilo svoj pečat dokumentarnemu filmu v prvi stopnji razvoja, o čemer smo pisali zadnje. Še danes je lepota ideal v mnogih dokumentarnih filmih, ideal, ki pomeni gotovim režiserjem več kakor resnica. Po navadi nastajajo dokumentarni filmi takole: Zanesljivemu operaterju naročijo, naj odide v pokrajino, iz katere mora nekaj prinesiti. Tam potem snema vse, kar se mu dozdeva, da je lepo, dražestno in barvito. Evo slike iz južneevropske gorske pokrajine: slikovita cesta se vije preko starega in masivnega kamenitega mostu, romantično raztrgan priganjač pa žene svojega osla po strmi poti... vse to pa je mirno, barvito in romantično.

Docela naravno je, da se hoče danes vsakemu človeku, ki ga žene naprej sodobni tok razmetanega življenja, daleč proč od nemirnega dogajanja okoli sebe. Ali ni tako? Svet se razvija in izpreminja, tudi človek z njim.

Če kdo preživi dvoje počitnic zaporedoma na istem kraju, bo gledal lepoto drugič drugače kakor prvokrat. Resničnost vasi se mu bo prikazala v docela drugačni luči. Skrajša je gledal na prebivalce kakor na tihotapce, zaradi nove razmejitve po vojni pa je prebivalstvo tihotapstvo docela opustilo. Nekaj ljudi se je poženilo in ustvarilo družine, drugi pa so se umaknili v hribe in nekateri izmed njih so začeli celo ropati.

Vendar ni tu nič romantičnega, barvitega, dražestnega in lepega, kaj bi filmska ekspedicija s takimi stvarmi v tej pokrajini, vse to bi bilo preveč vsakdanje in prozaično.

Vsebinska teh tako zvanih »dokumentarničnih« filmov je posneta iz avtomobilske ceste, ki je tekla mimo vasi. Film je sicer pokazal južneevropsko gorsko pokrajino, ni pa prikazal vsake sredine, kajti te pač ne moremo opaziti s ceste, ampak šele iz dogajanja dnevnega življenja in tragike razvoja, ki poteka le prečestokrat v samih nasprotjih. Tako je potem

prišlo tako daleč, da smo takšne ljubke in idilične vase srečali samo še na filmskem platnu.

Flaherty je bil prvi, ki je vnesel v dokumentarni film lepoto in pristnost in ustvaril tako v filmu za sodobnega človeka nekaj, kar ga na filmskem platnu dokumentarni zanima: smisel. Pri prikazovanju dejstev je skušal zajemati iz človeka in njegovega življenjskega boja. Flaherty je dojel, da v dokumentarnem filmu ne gre toliko za to, če so dejstva prikazana v več ali manj lepi luči, ampak mu je šlo v bistvu za to, da odkrije nova dejstva ter jih prikaže tako, da bodo predstavljala jasno in konkretno podobo človeških odnosov.

Njegov film »Nanouk«, ki se za vedno zapise v gledalca, prav tako kakor »Potemkine«, prikazuje Eskime, ki se bore v najtežjih življenjskih okoliščinah z večnim ledom. To pač niso nikakšni lepotni posnetki, ampak borba za kosček hrane, da človek ne pogine od lakote. V »Aranskih mošeh« ni prikazano nikakšno valoveče morje in nikakšnih romantičnih mornarjev ne srečate na filmskem platnu, pač pa je prikazana neizprosna in krvava borba človeka za njegov prostor na soncu, v boju z naravnimi silami morja.

Flaherty je napravil iz razglednic dokumentarni film ter do poslednjih možnosti izrazil fotografijo za kinematografijo. Film ni za to, da fotografiramo kakšno lepo drevo, ampak da pokaže drevo v rasti, ki ga vije vihar in ga bičajo izpodnebni elementi, ne da fotografiramo valujočo morsk gladino, ampak da prikazemo vodo v vsej njeni pomembnosti, kot njivo, ki s svojim živalstvom preživlja tisoče, kot vodno silo, ki goni turbine, nosi ladje in poplavlja ter razdira tudi plodna polja: priroda ni samo razglednica, ampak je element... in vas ni samo idila, ampak kos socialnega življenja.

Šele na ta način je postal dokumentarni film sredstvo, ki nas seznaja z resničnimi razmerami v življenju, in postal poklican, da izpolnjuje vrzel, ki je ne moreta izpolniti niti časopis, niti radio.

Takšni dokumentarni filmi pač ohranjajo dalje časa svojo vrednost kakor kakšni drugi filmi.

V Rio la Plata bodo posneli pomorsko bitko V Rio la Plata so začeli snemati film, ki bo prikazoval napad mornarjev iz »Ajaxa« in »Exetera« na nemško žepno križarko »Graf von Spee«. Glavno vlogo v filmu, ki ga bodo imenovali »Za svobodo«, bo igral filmski igralec Willy-Fyfe. Kapitani trgovske mornarice, ki so bili ujeti na »Graf von Spee« so že odigrali svoje vloge.

PROTI INFEKCIJI
NAJŠČIRNEJŠI GUMIJASTI
SPECIJALITET

IZGOVORI O-KE

Garantirana čistost 6 let.

Križanka št. 68

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
I									
II									
III									
IV									
V									
VI									
VII									
VIII									
IX									
X									
XI									
XII									
XIII									

Besede pomenijo:

Vodoravno: I. bogatin; II. rimski pesnik; prevozno sredstvo; III. kraj v Sloveniji; prvi človek; IV. števniki; zaimek; V. turško sv. pismo; VI. sv. bik; znani astronom; VIII. združitev; žensko ime; IX. obrtnik; X. ploskovna mera; prireditelja; XI. lesena vrata; ponovno; XII. redovnik; časovna enota; XIII. oče.

Navpično: 1. del ledenika; vrsta športa; 2. moško ime; poljski pridelek; 3. slika; prvin; izdelek iz voska; 4. žensko ime; del kolesa; prislov časa; narobe senčnica; 5. starodavno mesto, ki je bilo Abrahamov rojstni kraj, skrajšana vprašalnica; 6. žuželka; kvarta; predlog; nagon; 7. predlog; trepet; negrd; 8. azijska država; otrok; 9. italijansko mesto; zdravnik.

Spomnite se CMD!

Pred nalogo

CEBELA

Pričelo se je s tem, da se je »primus inter pares«, naša Anca, opravičila pri vseh gospodih profesorjih v imenu celega razreda, češ, pišemo šolsko nalogo in se za druge predmete nismo mogle pripraviti. Kako se bo takšno opravičevanje končalo, je bilo kajpada odvisno od profesorjeve volje.

Naj bo tako ali tako, četrto uro bomo pisale latinsko nalogo. V odmoru nisi srečal dijakinje na hodniku, ki bi se brezskrbno sprehajala s šunkarico. Le nekaj deklet je razburjeno tekalo iz razreda v razred. Bile so na lovu za nalivnimi peresi.

V razredu samem je bil velik živžav. Okoli prve klopi pri oknu se je zbrala gruča deklet, ki so z živahnim zanimanjem sledile razlaganju tovarišice Činte o ablativih in compositis esse. Kazalo je, da bodo vse naloge najmanj odlično, tako modro so razpravljale.

Druga skupina deklet se je zbrala okoli zadnje klopi. Naša najboljša imitatorica je zabavala hvalačne poslušalke s svojo umetnostjo, posebno s podajanjem slavne Josephine Bakerjeve. A tudi naša debela Berta ni zaostajala za njo ter je spretno izpopolnjevala to nad vse zabavno predvajanje. Tam v tretji klopi je sedela naša Bomba in pridno pisala pismo, stran za stranjo. Pri oknu je čebljala troperesna

deteljica ter vneto in glasno obujala spomine na nedeljski popoldan. Naš trio karikaturist je z vso vnetostjo in v potu svojega obraza hotel dokončevati prav posrečene slike. Iz kota pri peči so se razlegali ubrani glasovi priljubljenega šlagerja »Bel Amie«.

V ves ta hrušč, vik in smeh je zadonel šolski zvonec. Kot bi trenil, smo bile vse na svojem mestu in misli nas vseh so bile kot bi odrezal pri šolskih nalogah. Le debeli Berti ni dala žilica miru. Stopila je na klop in povedala vsem oboževalkam Tyranna Powerja, da se je zvezdnik baje ločil od svoje ljubke Annabelle. Razred je zopet zašumel: ploskanje, cepetanje, smeh. Ze naslednji trenutek pa je vstopil v razred gospod profesor. Vpisal je v dnevnik in stopil pred klopi. Bil je mir kot pred bitko. Vse smo napeto čakale naslova.

»De historia Romanarum«, je pričel profesor z narekom.

Grobna tišina. Nato za hip razburjeno šepetanje, a takoj zopet mirno. Slišati je bilo le še šelest papirja latinskih knjig — pod klopi.

Prve topove so začeli uporabljati Angličani v stoletni vojni s Francozi, in sicer v bitki pri Kresiji. Topovi so jim takrat tudi prinesli zmago.

Mednarodna nogometna zveza FIFA je bila ustanovljena 1904.

Zgodba o pijancu

Znova je potrkalo. Obrnila se je in že hotela odpreti, toda pred seboj je zagledala stražnika, ki sta s srditimi pogledi vstopila. Zakričala sta:

»Zakaj ne odprete, če kdo trka?»

»Jaz, jaz ninisem nič slišala.«

»Sami izgovorji«, je rekel črni in bradati stražnik. Oba sta stopila k možu in ga vklepala. Črnobradati stražnik je zagledal ležečo deco, pokazal s prstom na nje in dregnil mlajšega tovariša:

»Glej, kaj pa to?»

Tovariš je zagledal blede in suhe otro-

ke. »Hm, ne vem«, je odvrnil.

»Nedolžni otroci«, se je zasmejal

stražnik. Odpeljala sta vklepanega moža.

Uboga žena ni vedela, kaj bi storiła. Stopila je po snegu, da bi potožila sosedu svoje gorje. Iz druge barake se je najprej pokazala glava, nato roke in končno celo telo. Bila je sosedka. Mudilo se ji je h Koritarjevi, da bi ji povedala o sinočnjem tepežu. Ko jo je sosedka zagledala, je zakričala nasproti:

»Joj, nesrečnica!»

Koritarjeva je skriti obraz v dlani in zajokala. Sosedka se ji je približala, jo pobožala po glavi in zopet rekla:

»Joj, ti nesrečnica!»

»Zakaj nesrečnica? Zakaj so odvedli moža?» je vsa osupla vprašala Koritarjeva. »Pripoveduj, kaj se je zgodilo!»

Matilda se je najprej odkaljajala, nato sta se obe obrnili proti Koritarjevemu domu.

(Konec prihodnjič.)

Kaj pišejo o Ingoličevih »Sirotah«?

STUMBERGER SILVA iz IV. razreda meščanske šole pravi, da bi napravila tako, da ne bi sedel mož na odru, ampak da bi bila igra že sama po sebi razumljiva. Priljubil se ji je Tinček, ker je igral naravno.

FRIDL JOZICA iz IV. razreda meni, da je bila igra dobra, ker se resnično dogaja, da sirote nimajo doma ter da jih gospodarji mučijo in ne pustijo v šolo. Priljubil pa se ji je Tinček, ker je bil vedno dobre volje ter je vzpodbujal prijatelje na boljše bodočnost.

BEGAN MARICA iz III.b piše, da igra ni pretirana, ker je tako življenje močnejše v naših halozah.

ILOVSK VILMA iz III.b bi tudi raje, da ne bi starček pripovedoval naprej, drugače pa so ji ostali v spominu prizori, ki so prikazovali podiranje drv, pašo, ko je gospodar zapodil Stefana iz hiše, kako je Slavko odganjal muhe bolni gospodinj in kako sta Tinček in Trezika prosjčila.

CHYLE LJUDMILA iz III.b je istih misli, kakor njena sošolka Vilma, posebej pa je še z igro zadovoljna, ker nastopa v njej naš slovenski otrok.

ZAGORC FRANC iz II.a bi napravil za prizorom, ko je umrla županova, mrtvaški oder in pogreb, drugače pa je tudi njemu ugajal prizor, ko je Tinček ukanil policaja.

FEMEČ BOZIDAR iz II.a bi podaljšal življenje mutasti deklici. Ugajal pa mu je prizor v gozdni hišici, kjer niso bile sirote pod nobeno oblastjo.

GAISER HERMAN iz II.a bi tudi pustil Treziko pri življenju, da bi potem vsi skupaj srečno živeli. Ugajalo mu je zlasti to, da so sirote pogostile invalida.

VALENTIN IZIDOR iz II.a pa je napisal da je pokazala Trezika svojo plemenitost s tem, da je žrtvovala svoje življenje, da je rešila brata, Stefa in Slavka. Piše tudi, da bi mogel gospodar videti umirajočo gospodinj, da bi se mu omehčalo srce.

SICHROMSKY L. iz I.c je poznala zgodbo igre že iz »Našega roda«, obenem so ji dobro znani kraji, kjer se je igra dogajala. Igra je bila ganljiva, posebno oni prizori, ko sirote sprejmejo invalida. V tehničnem oziru pa je motila

zavesa. Na koncu je tudi sprevidela, da niso ljudje tako hudobni, ampak da se skrivajo pod trdo skorjo mehko srce.

SALAMUN SLAVKO iz I.b ne more povedati, kdo se mu je v igri najbolj priljubil, ker je sam igral.

KOSMERL STEFKA iz I.c je imela pri igri občutek, kakor če bi bila na vasi.

MLEKUŽ VLADISLAV iz I.b gimnazije je napisal, da se mu je smilil Slavko, ko je zvonil ter ni znal lagati, kajti tudi on ne zna lagati.

KAISERSBERGER MARIJA iz I.c pravi, da je bilo samotno in grozno, ko je gledala povodenj.

Najbolj mi je ugajal prizor, ko je bila tako huda povodenj. Tako samotno in tako grozno je bilo, kakor bi se res godilo v naravi. — Najbolj se mi je priljubil Tinček, ki je bil tako bister, da je celo policaja znal prevarati. — Zasovražila pa sem kmeta, ki je bil tako surov.

SKAZA BOZENA iz IV. razreda meščanske šole ne bi ničesar predručala, ker ni pisateljica.

Slika o povodnji in dežju mi je najbolj ugajala; mislim, da drugim tudi. Ker nisem nobena pisateljica iger in ker ne znam, ne bi ničesar predručala. — Najbolj se mi je priljubil Tinček, da je oponašal pičke. — Zasovražila pa sem Srakico, ker je tako mučila ubogega otroka.

FRANKOVIC SILVA iz IV. razreda meščanske šole ne bo do smrti pozabila brezvestnega župana in skopuške Srakice.

»Br...« mi je še nekaj ur po predstavi »Sirote« brnelo po ušesih. Tako je namreč Tinček posnemal vrabca. To posnemanje mi je tudi najbolj ugajalo. Lep je bil tudi oni prizor, ko so sirote sedele ob ognju in igrale na piščali. — Pisatelj je lepo opisal težko življenje podelskih otrok. V igri sami, bi spremeni- nila to, da ne bi bilo treba zmiraj potegovati zaveso gor in dol. — Najbolj se mi je vtisnil v spomin Tinček in Slavko, ker sta naravno igrala. Do smrti pa ne bom pozabila brezvestnega župana in po denarju lakomne in hinavske Srakice.

»VEČERNIK ZA MLADINO« JE VAŠ CASOPIS!

Zanimivosti

Kako so nekdanj cenili poštenje in čast

Nekaj primerov človeškega dostojanstva, ki ga dandanes le preveč pogrešamo

Večina ljudi teži za slavo, hoteč pri tem ohraniti tudi svojo čast. V srednjem veku je bila čast na višku, a v viteški dobi je tako rekoč vladala svetu. Kdor se je prekršil proti zakonu časti, je bil preziran, osramočen. Danes? Časi so se pač izpremenili!

POSTAL JE NEVREDEN SVOJE ČASTI

Pod kraljem Ludovikom VIII. Levjesrčnim je neki vitez zagrešil sramotno dejanje. Privredil so ga na trg z vso njegovo plemiško opremo. Medtem ko so duhovniki molili, so zlomili viteško orožje v znak, da ga obsojenec ni vreden več nositi. Glasnik je trikrat zaporedoma poklical obsojenčovo ime in vselej, kadar se je oglašil kdo od prisotnih, je dejal:

— Ne, tisti, ki ga vidim pred seboj, se ko ne imenuje. On je izdajica, nevernik, l nivec! Tako govorec, je izlil čeber vode zločinca, kar bi naj pomenilo, da se grešni vitez opore osramočena čast. Nato so vite položili na dvokolnico, ga pokrili s črno ode in prepeljali v cerkev. Tam so molili za kakor da bi bil umrl, nakar so ga pognali cerkve ter se je moral vse življenje skrivati pred javnostjo.

TO SO BILI VOJSKOVODJE!

Ko je rimski konzul oblegal mesto Falisc, je nekega dne privedel pred njega mestni učitelj dečke uglednih meščanov, rekoč:

— Evo dece najbogatejših meščanov mesta, ki ga vaša vojska oblega. Zdaj, ko jih imate v rokah, ste obenem gospodar mesta.

— Nesrečneži! je odgovoril konzul prezirajoč, kako si upaš kaj takšnega predlagati? Ali ne veš, da sem Rimljan in rimski vojskovodja? Vem, da med nami in Faliscem ni političnega soglasja, toda obstajajo zakoni in pravice, ki jih je priroda posadila v naša srca in ki jih bomo vedno spoštovali. Če se mora vojna med nami nadaljevati, si ne bomo nikoli dovoljevali podlosti. Nismo dvignili meča proti deci, ki si jo izdal. Mi obsojamo one, ki so zakrivali izdajo, samo njih oblegamo in jih bomo kaznovali.

Camilo je ukazal učitelja sleči do golega, učencem je pa dal v roke bič ter jim naročil, naj svojega zapeljivca po vsej poti v Falisco pretepajo, kolikor morejo. Ukaz je bil izvršen. Predno so prišli do mestnih vrat, je učitelj ves krvav mrtev obležal. Po mestu se je raznesel glas o pravičnem konzulu. Zbrali so se veljaki in poslali rimskemu senatu sklep, da se popolnoma pokoravajo velikodušnemu vojskovodji. Staro prijateljstvo je bilo obnovljeno.

ZARADI KRIVICNIH OČITANJ V SMRT

Pred bitko pri Termopilah je poslal junaški

Leonidas h Grkom nekega Spartanca Pantito, da jih obvesti o odredbah, ki jih je ukrenil za obrambo domovine. Ta naloga je rešila Pantito, da ni padel skupaj z ostalimi. Ko se je vrnil v Sparto, so ga povsod klevetali in celo naglašali, da je sam zaprosil Leonido, naj ga pošlje domov. Pantito bi bilo lahko dokazati krivico, ki so mu jo očitali, toda zavest, da ga imajo za sramotnega strahopetca, ga je tako užalostila, da si je sam vzel življenje...

ČAST — ZMAGOVALCU

Po bitki pri Farsaliji se je premagani Pompej umaknil pred Cezarjem v Lariso. Meščani, ganjeni zaradi njegove nesreče, so mu prišli naproti, da ga potolažijo.

— Prijatelj! je dejal nesrečni Rimljan, ne zaslužim tolikšne počastitve. Izkazati jo morate mojemu srečnemu nasprotniku.

ZMAGA PRAVICE IN ČASTI

Ko so se Rimljani borili proti epirskemu kralju Piru, je prišel k poveljniku Fabriciju neznanec in mu izročil pismo Pirovega zdravnika. V pismu se je zdravnik ponudil Rimljanom, da bo zastupil kralja, če dobi primerno nagrado. Fabricij je bil presenečen, sporočil je vest tovarišu Emiliju, ki je tudi onemel zaradi tolikšne drznosti. Poslala sta Piru pismo naslednje vsebine:

»Kraljeva dolžnost je, da dobro spozna ne samo politične, temveč tudi človeške stvari. Ti si

čitali to pismo. Vi vodite krivično vojno proti pravičnemu narodu, kakršen je rimljanski, medtem pa imate zaupanje v izdajice. Lahko bi se okoristili s ponudbo, ki nam je bila na razpolago in o kateri vas obveščamo, toda iskrenost in pravičnost, s katerima se ponajšamo, nam vevata, da vam povemo, da nismo to storili zaradi vas, temveč iz strahu, da se ne bi nas sumilo kot krivce vaše smrti.

Pir je vzhicen vzkliknil:

— Zdaj poznam Fabricija! Laže bi bilo spraviti sonce z njegove redne poti, nego oddaljiti tega človeka od slave in časti.

Zdravnik je bil takoj obsojen na smrt in kralj Pir, željan, da Fabriciju dokaže hvalečnost, mu je poslal brez zahteve po protiuslugi vse vojne ujetnike. Fabricij jih je sprejel, toda boječ se, da ne bi menili, da je prejel na ta način od Pira nagrado za svoje dejanje, je izpustil tudi velik del Pirovih jettikov na svobodo.

In danes? Koliko je poštenja in pravičnosti v ponosnem 20. stoletju civilizacije? Koliko ravice, častnih dejanj na vedno menjajočem zemljevidu narodov nemirnega sveta?!

Škoti so tiči!

»nana je prislovica o škotski skoposti. manj ni slaven njih humor z najvišpredstavnikom Bernardom Shawom. o hudomušno se lahko poveže i škoti humor Škota, kaže primer, ki se godil v Kanadi.

radška poštna direkcija je prejela znanega človeka pismo in denarno 10 kanadskih centov. Pismo je podpis »Pošteni Škot«. V njem je takovič javil, da pošilja 10 centov kodnino za črnilo, s katerim si je

človek »samo 7300 krat napolnil livno pero« s poštnim črnilom...

let je mož delal tako po uradih ih pošt, zdaj izpolnjuje svojo dolžsi lajša vest s tem, da pošilja odnino za črnilo 10 centov. Na ostavlja prebrisani Škot, da je bilo kaj slabe kakovosti, zato ne pre-sega vrednosti doposlane vsote...

„Letalski napad“ s hlačnimi naramnicami

Vojna je, toda ameriški milijonarji si brez ozira nanjo privoščijo marsikaj, kar spravlja ljudi v obup. Tako je bilo tudi onega dne, ko je portugalski parnik »Carmencita« zapustil Ameriko in plul v Evropo. Naenkrat se je na obzorju pojavilo letalo, ki je ubralo smer naravnost proti ladji. Ljudje seveda v strahu, saj je vojna! In ker je letalo jelo krožiti nad parnikom, se je zresnil tudi kapitan. Ukazal je pripraviti rešilne čolne, razdelili so med prestrašene potnike rešilne pasove in čakali usodnega trenutka...

In res! Ljudje so zamižali, ko se je

odločil od letata nek črn predmet, se odbil od dimnika in padel na krov »Carmencite«. Letalo se je potem oddaljilo, potniki so si deloma oddahnili. Neki star gospod je stopil k črnemu zavoju, ga hladnokrvno odvil in potegnil iz njega — naramnice, brisovski aparat in čopič... Ko je bil namreč v New Yorku stopil na ladjo, je opazil, da je omenjene predmete pozabil doma. Telefoniral je svojemu tajniku, naj stvari pošljejo za njim. Tajnik, ki je poznal muhe bogataša, je naročil letalo, ki je pohitelo za parnikom in od-vrglo »bombo« na krov...

Tragično razračunavanje v turškem vlaku

V okolici vasi Sansuma v evropski Turčiji sta bila dva brata obtožena, da sta pobila nekemu Ibrahimu dvoje goved. Ibrahim je mladeniča tožil in nekaj dni pred razpravo so se toženca ter Ibrahim s 14letnim sinom slučajno znašli skupaj v vlaku, na vožnji iz Sansuma v Carigrad.

Tožena brata sta prosila Ibrahima, naj prekliče tožbo, ker da sta nedolžna. Mož ni hotel ničesar slišati o tem. Razjarjena

brata sta starca naskočila s palicami in ga toliko časa pretepala, da se je ves krvav mrtev zgrudil. Potniki so mladeniča zaman mirili, 14letni sin, videč očeta mrtvega, je v obupu potegnil revolver in ustrelil oba napadalca. Nato je odprl vrata kupeja in preden so ga utegnili prijeti, je skočil iz dirajočega vlaka. K sreči se mu ni nič hudega pripetilo, po nekaj dneh tavanja po gozdu se je nesrečni fant sam prijavil orožnikom.

Komedijski govoreči orglami

Člani metodistične občine v Pennsylvaniji v USA so se župniku pritožili, da bodo stopili v cerkveni štrajk, če se ne bo pobrigal za odstranitev »čudne razvade orgel, ki si od časa do časa dovolespregovoriti...«

Tako je tudi bilo! V najsvečanejšem trenutku, med duhovnim opraviлом, ko je po cerkvi vladala grobna tišina, se je naenkrat oglasilo iz orgel: »Naš Tom si je kupil krasne čevlje v novo otvorjeni

trgovini na glavnem trgu« ali pa »... na kraju je treba gos še malo posoliti in pripravljen je za jed...«

Župnik je poklical komisijo, ki je pregledala »čudežne, govoreče orgle« ter ugotovila, da je temu kriv radijski prenos. Orgle so bile namreč prirejene na električni pogon ter so sprejemale radijske valove v svoj prenosljivi zvočni ojačevalce...

Zanimiv poskus novinarja — berača

Ko je bilo v angleškem parlamentu govora o tem, da ni nikjer na svetu žetev beračev tako plodonosna, kakor v Londonu, se je lotil neki novinar praktičnega poizkusa. Nadel si je razcapano obleko bele teniške čevlje, razcefrano čepico in nasko starca iz beraške četrti vlemesta, er se postavil na najprometnejši kraj Civia. S košaro v roki je ponujal mimo ločim škatlice vžigalic, toda po dveh urah postajanja je zaslužil komaj 4. pennyja.

Naslednjega dne se je lepo obril, oble-

kel elegantno sportno obleko, čisto srajco in moderno kravato ter z isto košaro kot pravi elegant stopil tja kakor prejšnji dan. Glasno je ponujal vžigalice in glej, ljudje so se ustavljali, posebno dame so postale pozorne na usodo mladeniča, ki je morda videl lepše dneve. In ker si niso upale, podariti mu bakrenega novca, da bi ga ne užalile, so mu dale srebrn drobiž. Preden sta minili dve uri, je mel novinar v žepu 5 šillingov, petkrat več kakor prejšnji dan.

„Poskrbi za mir, striček!“

Ko je Rooseveltov odposlanec Sumner Welles v torek vstopil v salonski voz vlaka v Curihu, je policija komaj zadrževala radovedneže, ki so silili k oknu. Fotografii so švigali sem in tja, reporterji vrteli svinčnike. Ko je simpatični Američan v sivem plašču in plavem klobuku baš vstopal v vlak, se je posrečilo nekemu visokemu, zagorelemu mladeniču prodreti kordon in doseči vlak:

— Welles je moje ime! je vzkliknil k presenečenemu odposlanecu. Ne vem, v kakšnem sorodstvu sva si, toda naj že bo kakor koli, poskrbi za mir, striček!

Američan je smehljal se stisnil roko svojemu soimeniku in ko je stopil v vlak, je odmevalo v zboru po peronu:

— Poskrbi za mir, striček!...

Znal si je pomagati

Angleški major Palmer je čakal več dni zaman na osebni parnik, ki naj bi ga prepeljal na otok Aurigny v Kanalskem prelivu. Šest dni dopusta mu je že poteklo, končno je prišel na misel, ponuditi se kapitanu parnika, ki je prevažal le pošto, kot priporočena pošiljka.

Kapitan, ki je imel smisla za humor dopustnika v zadregi, je pristal. Nalepili so na uniformo majorja etiketo z namembno postajo in številko odpravnice, izpolnili so pospremnico in častnik je nastopil pot kot navaden paket. Počasi, pa sigurno je došel na cilj, kjer ga je obveščena žena že ves teden zaman pričakovala. Potrdila je prejem priporočene pošiljke na spremnici in poštarji so ji izročili moža v družinsko zavetje...

— No, Tomažek, povej mi dve stvari, ki sta bili pred sto leti popolnoma neznan.

— Vi in jaz, gospod učitelj...

Veliko ljudsko mravljišče leta 1940

Na svetu je sicer čedalje več ljudi, toda za prositor ne bo zadrege

Populacijskemu in prehranbenemu vprašanju posveča znanost čedalje večjo pozornost. Ta vprašanja so bila svojčas domena ozkih znanstvenih krogov, danes tvorijo temelje državniški politiki mnogih državnikov. Kdo se je pred stoletji brigal za ta vprašanja? Nihče. Danes so ta vprašanja najbolj usodnega značaja v razvoju sveta. Razgrnimo v globino katero koli važnejše mednarodno vprašanje, na dnu bomo vedno našli ali populacijsko ali prehranbeno vprašanje.

Iz poročila Društva narodov za leto 1939/40 posnemamo, da se je prebivalstvo v zadnjih desetletjih zelo razmnožilo ter presega po številu že dve milijardi oseb. Od tega števila odpade Evropo (brez Rusije) 399,8 milijona prebivalcev, na Afriko 142,3 milijona. Južno Ameriko 91,3 milijona in na Azijo (brez Rusije) 1.132 milijonov. Po vseh tih oceani ali pa številu prebivalstva so močnejše države:

1. Velika Britanija, ki združuje v enem prostornem imperiju 518,9 milijonov ljudi, od tega samo v Indiji 365,8 milijonov, v kolonijah in naselbinah 72,6 milijonov in okoli 80 milijonov v Angliji in dominionih.

2. Sovjetska Rusija (z ozemljem ropi in Aziji) šteje 170,4 milijona valcev.

3. Združene severne ameriške države so pri zadnjem ljudskem štetju imeli 130 milijonov svojih državljanov.

4. Francija s svojimi kolonijami v celoti nad 106 milijonov ljudi, in nad 20 milijonov v mandatnih ozemljih.

5. Nemčija ima nad 80 milijonov valcev, z novim poljskim ozemljem, češko-moravskim protektoratom pa šteje okoli 110 milijonov ljudi.

6. Italija vlada 80 milijonom, 43 v Evropi, v Abesiniji 2 milijonoma, v Somaliji 1, prav tako 1 v Eritreji ter 866.000 v Libiji.

7. Japonska ima danes, včevši ozemlja na Kitajskem, Korejo in Mandžurijo, nad 100 milijonov prebivalcev. Na samih japonskih otokih pa prebiva 72 milijonov

Japoncev.

Med posameznimi državami izkazuje zelo velik porast prebivalstva zlasti Egipt. Danes šteje nad 16 milijonov ljudi, ki so večinoma zgneteni v rodovitni Nilski dolini. Še nikdar v zgodovini niso imeli faraoni toliko števila podanikov. Porast je predvsem posledica tehničnega in znanstvenega napredka. Velik populacijski prirast izkazuje tudi Kongo in Sudan, kjer so zadnja leta prenehali boji med domačimi plemeni. Zadnji čas zbujajo veliko pozornost napredek Libije in Somalije, kjer je Italija uredila promet in pričela domačine navajati h kulturnemu

V Aziji sta po številu prebivalstva najmočnejši Kitajski in Indija. Velik porast se kaže tudi v nizozemski Indiji, ki šteje nad 65 milijonov ljudi, dočim ima Burma 15,7 milijona, Iran 15, Irak jedva 4. Otočje Filipini pa že 14 milijonov.

V Oceaniji so izpremembe manjše. Avstralija šteje kljub svojemu ogromnemu obsegu jedva 7 milijonov ljudi, a Nova Zelandija komaj 1,6 milijona. Ostalo otočje pa je redko naseljeno.

Populacijski odsek pri DN, ki vodi točno statistiko o porastu prebivalstva na svetu, je na splošno ugotovil, da število prebivalstva stalno raste. Vendar je porast tak, da ga bo zemeljska površina pre-
in pre-

„Vitamine za vsako ceno!“

Švicarsko časopisje je te dni objavilo zanimivo poročilo o prehranbenih razmerah v nemški vojski. Med drugim navajajo poročila, da je postavljena vsa prehrana nemške vojske na »vitaminsko podlago«. Izdana je bila deviza »Vitamine za vsako ceno!« in po njej se morajo v bodoče ravnati vse intendature, ki imajo opravka s prehrano armade. Hranivom, ki so revna na vitaminih, dodajo ekstrakte sadnih lupin in paradižnikov, ki vsebujejo velike količine B vitamina. Mesnati hrani, klobasam in konzervam dodajajo semena nekaterih rastlin, ki vsebujejo mnogo vitaminov. Da bi meso ne izgubilo vitaminov, ga hladijo v posebnih ledenih blokih v temperaturi pod ničlo. Poskusi so baje dokazali, da se tako meso ohrani več let. Nemcem, kot pravijo te vesti, tudi uspelo, da posebnim načinom pridobivajo čisti vitamin C, ki ga potem dajejo vojakom v obliki bonbonov.

Državni uradnik ne sme preveč obogateti

Mehiška vlada je izdala zelo zanimivo in značilno naredbo. Ta določa, da morajo v bodoče dati vsi državni uradniki pred nastopom službe in ob upokojitvi svoje premoženje oblastem na vpogled. Ta odlok utemeljuje vlada s trditvijo, da se mora prepričati, da premoženje uradnikov ni posledica prekomerne obogatitve za časa aktivne državne službe.

Ciganski kralj se je naveličal potepanja

Lotiški ciganski kralj Janis Laimanis je ukazal svojim podanikom, ki jih je okoli 8000, da se ne smejo več potepati iz kraja v kraj. Zažgati morajo svoje šotore in se naseliti stalno v kraju, kjer jih je zatekla naredba ciganskega kralja. Pričeti morajo obdelovati polja in se pošteno preživljati s kmetijstvom. Ciganski kralj je zahteval tudi, da vsi njegovi podložniki stopijo v službo domovine. Ukaz lotiškega ciganskega kralja je lep in hvalevreden zadeva, vendar pa je vprašanje, če se bodo cigani res odrekli pustolovskemu življenju in klaviriststvu.

Hladna pijača je lahko nevarna

Mnogi menijo, da je pijača pri jedi velikega pomena za človeško zdravje. Nekateri spet se vzdržijo pri kosilu in večerji vsakršne pijače, kar je spet napačno. Važno je le, kako vpliva pijača na telo. Vedeti je namreč treba, da vsaka tekočina, zaužita med jedjo, po svoje vpliva na prebavo. Prehrano pitje med jedjo lahko škodi srcu, pa tudi mehurju. Kdor med jedjo mnogo pije, bo počasi izgubil tek. Med obedom je časa ali dve vode ali pa limonade organizmu potrebna. Tekočino je treba piti v majhnih požirkih, ki olajšajo prebavni proces v želodcu. Požiranje pijače na veliko je zelo škodljivo za želodec in njega prebavo. Kdor pa pri jedi ali celo vroč popije hladno pijačo, se izpostavlja nevarnosti, da se želodec in čreva okužijo z bacili težkih nalezljivih bolezni ter si nakopije dolgotrajno bolezen.

Ali postaja na severnem polu topleje?

Norveški polarni raziskovalec Grane-rup je doživel zelo nenavadna odkritja. Na Spitzbergu, kamor je prišel, da bi raziskoval razna arktična zelišča, je naletel na rastline, ki spadajo v srednjeevropsko floro. Še več, našel je celo evetove, ki jih najdemo v evropskih krajih z razmeroma milim podnebjem. Vse to je edinstven in doslej še neznan pojav, ki kaže, da se življenjski pogoji v polarnih krajih izboljšujejo. Severna polkrogla postaja vse toplejša in arktik manj podnebje.

Rastline so mnogo bolj občutljive za spremembo podnebnja oziroma toplote kakor pa človek. Padec temperature dveh do treh stopinj človek komaj občuti, v rastlinskem svetu pa povzroča velikanske spremembe.

Spitzbergi so najsevernejši del kopna, ki se zajeda v Severno Ledeno morje. Te otoke je že v 12. stoletju odkril neki pomorski potnik ter jih imenoval »Swalbarde«, to je »Hladna obala«. Tako so jo imenovali tudi Norvežani, ko so jo zavzeli. Obisk Spitzbergov je postala morda zlasti v tridesetletni vojni, ko so bila tam velika lovišča kitov. Poleti je bilo v takih krajih zelo živahno. Življenje se je razvijalo v lesenih kočicah, ki so jih na hitro roko postavili. Prav tako živahno je bilo tudi pozneje, ko so se v teh krajih naselili kopači zlata. Življenje je tam trajalo samo tri mesece, potem pa so morali ljudje zbežati pred izredno ostrim mrazom.

Po 20 letih je lov na kite in tjujne ponehal. Redki so bili lovci, ki so se upali na odprto morje med ogromne ledene plošče in gore. Tako so na Spitzbergu skoraj popolnoma pozabili. Šele ko je leta 1869 polarni raziskovalec Karl Kode-vej prvi znanstveno raziskoval ozemlje, so se spet spomnili teh krajev večne zime. Odkril je, da prihaja hladna struja okoli otokov s severnega pola, odkril pa je tudi, da so prameni Golske struje z Islanda oddaljeni od spitzberških otokov samo pol stopinje zemeljske širine.

v javnem življenju. Njena sestra Mei-Ling se je na družabni lestvici popela še višje. Lepa Mei-Ling, ki je bila od šestega leta dalje učenka svoje sestre »finančne ministrovke«, je na veliko presenečenje vzela za moža mladega pustolovca Čang-Kai-Seka, čigar ime simbolizira vse nade njene nesrečne domovine.

Dobro poučeni krogi trde, da je po-

podlegel raku, bi njegova dražestna žena lahko prevzela vso njegovo oblast. Njena prirojena skromnost pa jo je odklonila. Hotela se je umakniti iz javnega življenja, žalostne razmere zadnjih let na Kitajskem pa so jo prisilile, da se je postavila na čelo Kuo-Min-Tanga, stranke kitajskega narodnega edinstva.

Golska struja je prodrla še dalje proti severu. Zaradi tega so se razmere kar se tiče podnebnja nekoliko izboljšale. Na krajih, kjer so polarni parniki pred 50 leti naleteli sredi poletja na velika ledena polja, je morje brez ledu.

Izboljšanje podnebnja je zajelo tudi evropsko severno obalo. V Norveški je postalo topleje. Če bi ne bilo prišlo do povišanja temperature, bi na Severnem Lednem morju ne bilo mogoče ustvariti luko Petsamo, s katero je Finska zvezana z Atlantskim oceanom. Ledniki so počasi izginjali in na obali se je pojavilo različno rastlinstvo.

Kar je bilo pred 50 leti še sen, je postala sedaj stvarnost. Tam so premogovniki, okoli katerih lahko prebivajo rudarji. Sprememba temperature pa je prinesla Spitzbergom tudi slabe stvari. Po-

javile so se razne mušice, mrčesi, ribe pa se odmikajo vedno dalje proti severu, ker imajo male morske živalice, s katerimi se preživljajo, v hladni vodi ugodnejše življenjske pogoje.

To povišanje toplote na severnem polu je imelo slabe posledice tudi za Srednjo Evropo. Padavine so postale izdatnejše. Tajnost vedno toplejšega severnega pola ne leži na Zemlji marveč verjetneje v kozmičnih vzrokih.

SEDMA BOŽJA ZAPOVED

»Kako se glasi sedma božja zapoved«, je vprašal v drugem razredu osnovne šole katehet svoje učence.

»Ne kradite!« je odgovorila Zdenka.

»Ni točno,« je popravil katehet, »ampak: ne kradi!«

»Prosim, ampak jaz vas nisem upala tikati!...«

Pokaži mi svoj žep, pa ti povem, kdo si!

Nov nauk o raziskovanju človeškega značaja na podlagi vsebine v žepih

Na Nizozemskem poskuša nekoliko psihologov uveljaviti nov nauk o raziskovanju človeškega značaja, in sicer na podlagi vsebine, ki jo najdemo pri posameznih ljudeh v žepih. Sprva so si izbrali primerne meščane ter preiskali, kaj vse nosi možakar s seboj v svojih žepih. Prvemu poskusu je sledilo še več drugih, in gospodje dušeslovci so si morali priznati, da povprečni ljudje ne nosijo ničesar posebnega v svojih žepih. — Milijoni moških hodijo po svetu s podobno vsebino v žepu.

Pri povprečnem Nizozemcu so našli v žepih od 6 do 9 ključev, žepni nož, 3 drobne vijake, 4 poveljane in zamaščene liste o teži, na katerih je bila označena teža za dobo petih let, po 2 izrezka iz časopisov, 3 ostanke svinčnikov, 4 zaponke, glavnik, kosček vrvice in 2 gumbe. In kaj so iz tega sklepali dušeslovci?

Po njih presoji je tak Nizozemec zelo

previden mož — četudi oženjen — za vsak slučaj nosi s seboj zasilne zaponke in gumbe. Zelo ceni jedajo, je srednjih let ter vodi račun o svoji teži. Za dokaz, da je možakar previden, služijo tudi ključki. Dnevno rabi povprečno največ po dva ključa, s seboj jih nosi kar 9. Iz mladosti pa mu je ostala navada, da nosi po žepih mnogo nepotrebnih reči.

Po nizozemskih psihologih so ta nauk prevzeli tudi nekateri psihologi v Londonu. Ti so ustavljali ljudi kar sredi ceste in po ulicah, za kar so imeli od policije posebno dovoljenje. Tako so ustavili »boljšega gospoda« ter našli v njegovih žepih 3 udice za ribljev, 2 stari vstopnici za kopalnice, 2 pipi, 2 škatlici vžigalic, 8 ključev, pilo za nohte in nekaj drobiža.

Belgijski gledališki referent je imel v žepih: majhno srebrno podkev, 1 ključ, 4 stare gledališke programe, vžigalnik brez bencina, 3 fotografije njegove žene,

simčka in tašče. Zanimiva je bila »žepna preiskava« nekega Škota. Pri njem so našli 2 stari znamki, obrabljen gumast podpetnik, dva cigaretna ogorka, 7 tramvajskih vozovnic in svinčnik. Posebno zanimivo pa je bilo pri tem Škotu, da je imel skrbno razporejen drobiž, v enem žepu je imel bakrenega, v drugem nikljastega in v tretjem srebrnega.

V žepih nekega francoskega narodnega poslanca, ki so ga ustavili na ulici, so našli: načeto škatlico cigaret, zavojček bonbonov, 7 izrezkov iz časopisov, ki so se nanašali na njegovo politično delovanje v parlamentu, majhno škarjico, polnilno pero, 15 ključev in še eno načeto škatlico s cigaretami.

Na podlagi teh »žepnih preiskav« so potem v obširnih referatih izdelali prikaze o značajih dotičnih ljudi ter jih objavili v posebni knjigi, ki je vzbudila veliko pozornost.

Mali oglasi

Razno

KAJENJE ŠKODUJE VAŠEMU ZDRAVLJU
»NIKOTINOL« neskođljivo zdravilo sredstvo odvadi v 2-3 tednih kajenja tudi najstrastnejše kadilce. Cena velika steklenica din 70.—, mala din 60.— Po povzetju razpisa Jugopotent, Ljubljana. Dvořakova 8. Sprejmemo preprodajalce. 13542-1

ona

najde že se naj bogato zbiranje pomladnih plesčev, pletenih in jersey oblek pri

konferenci
greta
maribor
graiski trg

IDEJE — IZUME

vnovne in plasira v tu- in inozemstvu Jugopotent Ljubljana. Dvořakova 8. 13543-1

GOSPODINJE!

Pozimi je umivanje oken neprijetno. Nabavite si najnovjši praktični patentirani brisalac za umivanje in sušenje oken. Cena z navodilom din 36.— Dobite ga v vseh boljših trgovinah ali direktno pri Jugopotent Ljubljana. Dvořakova 8. Telefon 42-40. Pri predplačilu na čekovni račun števil. 14.627. Vam pošljemo poštne proske. — Sprejmemo preprodajalce. 13544-1

SPALNICE. IZUMI NICE. KU. HINJE

vseh vrst v najmodernejših astinorčnih izdelavih dobite zalogi pohištva Aleksandrova c. 48. 4311-1

PONIKI ANJE.

pokrovanje predmetov vseh vrst dobro in poceni pri »Rud.« Maribor. Trsteniakova ulica 5. 6177-1

PREMOG

za domačo in centralno kurjavo ter industrijo nudi tremogovnik Ključarovič pri Ormožu. 934-1

BUČNO OLJE.

vedno sveže in dobro. nudi Tovarna bučnega olja. Maribor. Taborska ulica 7. 861-1

CENJENE DAME!

Izdelujemo trane kodre ter izirize po najnižjih cenah. Se priporoča Jovčič. Ptujška c. 17. Tezno. 982-1

PREDPASNIKI.

ženski otroški različni kroji kakor izdelane obleke dobite na cenile v novi trgovini Magdalena oblačilnica A. Kumpersčak. Dvořakova. Valvazorjeva. 997-1

SPOMNITE SE CMD!

PREMOG

la sortiran kosovec in kockovec 100 kg din 32.—, 38.—, 40.— 3.— od vagona KUMER. Franc. ključavničarstvo in trgovina, Taborska 10. Telefon 193

Pristne in vedno sveže **TRŽASKE PINCE** dobite edino v pekarni Scherbaum in v vseh njenih prodajalnah. 1099-1

ČITAJTE!

Govori se, da se meso, posebno prekajeno, podražuje! Ali v mesarji Serbec v Studencih, telefon 29-33, premeče odlično blago po starih in nizkih cenah. 1058-1

HRANILNE KNJIŽICE vrednostne papirje kupujemo

stalno in po najvišjih cenah in takojšnjem plačilu **RUDOLF ZORE**

Ljubljana. Gledališka ulica 12

NAKUPOVALCE LESA

iščem. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Nakupovalce«. 1145-1

200 DIN NAGRADE

dobi tisti, ki izda dotično osebo, ki laže in hujska ljudi za svojim hrbtom, in to dokaže. J. Valpet. Mejna 50. 1147-1

NAZNANILO.

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem prevzela branjarjo z južnim sadjem in zelenjavo v Kneza Koclja ul. 7. Na zalogi bom imela vse vrste južnega sadja, sočiva, kakor tudi raznovrstno zelenjavo, vedno sveža jačica, pečivo kruh itd. Priporočam se vsem cenjenim odjemalcem za naklonenost in obisk na novo preurejene branjarje. Potrdila se bom mojim cenim odjemalcem najbolje postrežbi. Za obilen obisk se priporočam. Marica Štefanec. 1017-1

Iščemo za pogon lokomobile izprašaneza

I. STROJNIKA.

Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »S«. 1166-1

MLAJŠEGA OTROKA

sprejemim v dobro oskrbo. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Ljubenzivac«. 1069-1

ŠIRITE »VEČERNIK«!

ZA ONE

ki so preko dneva zaposleni, se začne 15. marca tečaj za irancoščino. Pouk po lahki, preizkušeni metodi, poučuje strokovnjak, učne ure od 19.30 do 20.30. Honorar za 12 ur v mesecu 40 din. Prijave dnevno v knjigarni Koren, Gosposka 9, Telefon 29-41. 1009-1

NACRTE.

proračune, nasvete za vse vrste stavb, nadzorstvo itd. dobite najceneje pri stavbenem podjetju Marko Šuhec, zidarski mojster. Ivanjovci. 1148-1

Krasno 3-sobno stanovanje v centru se odda za 770 din. Vprašati Gregorčičeva 8-1. — Več novozgradb. 1-2 s' anovanji 15 do 80 tisoč. — Krasna vila, blizu parka, se prodaja pod las no ceno. Gostilna v bližini kolodvora s špec. trgovino 180.000. Posredovalnica »Rapid«, Gosposka ul. 28. 1121-1

VELIKONOČNI PIRHI

so prispeli, kakor krasne bonboniere in velikonočne figure. Velika izbira pri »KAVALLIRJU«, Gosposka 28. 1125-1

PREPRIČAJTE SE.

da dobite v vseh nužnih zadevah najtočnejša navodila pri asirografologinji Mm. Felčič. as. Sodna ulica 26-III. vrata 8. 1127-1

K ŠUNKI KRUH »TURIST«.

Črni kruh iz rži je zelo tečen, ostane 8-10 dni v največji vročini popolnoma svež in okusen. Parna pekarna Felčič. Betnavska 43, telefon 2924. Podružnice: Ulica 10. oktobra. Mel'ska 65. Glavni trg 19 in Pristaniška 2. 1129-1

OSEBA.

kateri je g. Ivan Kreitner, Dogoše 22, vrnil najdeno zlato zapestno uro, se mu tem potom najlepše zahvaljuje. 1169-1

ZAGREBSKA NOČNA KAVARNA.

elegantno urejena, splošno poznana, muzikalno zabavna značaja v strogem estu ru se prodaja skupno opremo, s celotno zalogo navadnih, finih in dezeritnih v.n. Sampanica in ostalih alkoholnih nijač, s čistim mesečnim dobičkom 15 tisoč din — za 145 tisoč Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb. Ilica 144. 1162-2

„DORA“

je edini roman resničnega življenja sedanega časa. Knjiga se naroča pri satelji Josipini Karlin, Maribor, Aleksandrova 47. Broširana s poš. din 40.—, vezana s poš. no din 80.—.

Posesi

ZAGREBSKI BUFFET

na najprometnejšem kraju v Ilici, z velikim vinskim in jestvinskim prometom, krasno e abiran, s portalno izložbo, zasigurano solidno najemnino se prodaja s kompl. opremo za 30 tisoč din. Najsigurneja eksistencija. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb. Ilica 144. 1160-2

NOVO HIŠO

z velikim vrtom dam v našem za 200 din s 1. aprilom drž. nameščencu ali upokoencu. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 944-2

ZAGREBSKI BUFFET

v neposredni bližini Jelačićvega trga, na najprometnejši točki, z velikim številom vinskih, pivskih, jestvinskih in gurmanskih odemalcev, komfortni prostori s čistim mesečnim dohodkom 12.000 din, prodajamo za 120 tisoč din. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb. Ilica 144. 1157-2

ZAGREBSKA BONBONIERA

na križišču najprometnejših ulic med tramvajskimi postajališči in najprometnejšimi trgovinami se prodaja s skupnim sortiranim svežim blagom: zasigurana nizka najemnina in leni prostori za 22.000 din. Informacije: Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb. Ilica 114. 1158-2

Fotografija?

Fapeli

Maribor, Gosposka ul. 18 — Martinz

NOVO!

Opozarjam ceneno občinstvo, da sem otvoril v hiši Trubarjeva ulica št. 9 moški krojaški salon. Priporoča se Prisavec Anton, krojaški mojster. 1103-1

CEPLJENO TRSJE

prvorazredno, dinar komad, divjake, korenjake, sadno drevje nudi Žihor Franjo, Zamušani, Sv. Marijeta. Moškanjci. Zahvaljuje seznani. 1168-1

ZAGREBSKA TRGOVINA Z MEŠANIM BLAGOM

v zagreškem predmestju, velika frekvenca merčnih in kmetijskih odemalcev trgovina žitaric in deželnih pridelkov, se prodaja s kompletno opremo, skupno z blagom, stankami, prostori in komfortnim stanovanjem za 60 tisoč din. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb. Ilica 144. 1161-2

Etikete
TEL. 45-13
SITAR & SVETEK
GRAVERSKI ZAVOD
LJUBLJANA
FRANČISKANSKA UL. 2

ZAGREBSKA MEŠCANSKA GOSTILNA

s stalnim krogom najboljših konsumentov, na križišču najprometnejših ulic v središču se prodaja z veliko popolno opremo in pečjo za lažje in no in odloke ter velikimi prostori za 45.000 din. Mesečni čistilni zaslužek 6 tisoč din. Poslovalnica Pavlekovič, Zagreb. Ilica 144. 1159-2

PARCELA

z nedograjeno hišo ter stankami, drevjem, se takoj prodaja pod zelo ugodnimi pogoji. Vprašati: Obrežna cesta 25 v Studencih. 1094-2

Petit Paris

ima vedno najnovije damsko modno blago: perle, nogavice, potrebščine • Prispeje pomladne novosti!

HIŠA

neizgotovljena, enonadstropna, z vpeljano trgovino ter 3 go ovimi s' anovanji, na lepem kraju blizu mesta se ugodno prodaja. Dobra naložba kapitala. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1114-2

HIŠA

trisanovajska, veliki vrt, s sadnim drevjem, se takoj prodaja pod zelo ugodnimi pogoji. Vprašati: Obrežna cesta 25 v Studencih. 1094-2

VINOGRADNO POSESTVO

kupim na obroke. Lastnik osane gospodar do izplačila. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Ugodno«. 978-2

3 PARCELE

na prodaj, sončna lega v mestu. Povprašati v ogl. odd. »Večernika«. 987-2

Enodružinsko HIŠICO

prodam za 25.000 din. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1135-2

aboza
obleke

moško perlo
kravate
nogavice
klobuke

kupite najceneje

Kotnik
Maribor
Grajski trg 1

Največja in najstarejša trgovina angleških tkanin v Jugoslaviji

ANASTAS PAVLOVIĆ

Osnovano 1844. leta

Centrala:
BEOGRAD

Najpovoljnije cene!

Podružnica:
ZAGREB, Praška 4

Zahtevajte vzorce iz Zagreba

**BRUSIMO
STEKLA
IZDELUJEMO
OGLEDALA**

V LASTNIH
MODERNIH
DELAVNICAH

STEKLARNA KOVAČIČ

MARIBOR - SLOVENSKA
KOROŠKA 10

**KUPIM ENO ALI DVOSTA-
NOVANSKO HIŠO**
ali lepo parcelo v bližini Ma-
ribora; plačam 50.000 din ta-
koj, ostalo pa dogovorom. Po-
sredovalec izključen. Ponu-
be na ogl. odd. »Večernika«
pod »Hiša z vrtom«. 1038-2

PRODAM HIŠO
6stanovniško, 7 let davka
prosto, z velikim vrtom, za
185.000 din. Naslov in oglaš-
nem oddelku »Večernika«.
1019-2

Kupim
NAJCENEJE
kupite cement, apno, stavb.
in rezan les, drva in premog
pri Kraser, Studenci. 787-3

KUPUJEM
vsakovršni rezan les ali v
hlodih. Pismene ponudbe na
ogl. odd. »Večernika« pod
»Plačam takoj«. 1146-3

Kavo, riž, čaj, olja ter vse špecerijsko
blago, vedno sveže le pri
MIRI PENIČ, Maribor, Veštrinska 9

OTROŠKI VOZIČEK
sporini, dobro ohranjen, ku-
pim. Pismene ponudbe pod
»Voziček«. 1042-3

KONJSKEGA GNOJA
svežega, več voz, se kupi.
Vrtnarija Jemec, Prešernova
ulica. 1079-3

**VEVERICE, KUNE, LISICE,
DIVJE ZAJCE, DIHURJE**
ter vse ostale kože divjačine
kupujem po najvišjih dnev-
nih cenah. Sprejem v stro-
jenje in barvanje. Semko.
Maribor, Tyrševa 7. 1110-3

FRIZERSKE APARATE
in ogledala kupim. Naslov v
ogl. odd. »Večernika«. 1132-3

KUPIM AVTO
novejši model, 5-6 sedežen,
pripraven za avtotakso. Pis-
mene ponudbe na ogl. odd.
»Večernika« pod »Brezhiben«
1138-3

Prodam
ZA VELIKO NOČ
šunke s kožo in brez kože v
vsaki težini kg samo 16 din.
Jamči se za vsaki komad.
Valentin Smode, mesar in
Prekajevalec, Pobrežje-Ma-
ribor. 1141-4

TRGOVINA
z meš. blagom na dobrem
mestu se prodaja. Dopisi pod
»Neto Kasa« na ogl. odd. »Ve-
černika«. 1049-4

Prodam otroški VOZIČEK,
dobro ohranjen. Vprašati
Tyrševa 26-I. pri Masten.
1152-4

NAJPOVOLJNJEŠE HARMONIKE SVETA

HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO

SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10

ZAHTEVAJTE BRESPLAČNI CENI

HOHNER
harmonike
so od vseh
najboljše

— VELIKA IZBIRA —
KLOBUKOV
moškega in damskega perila pri
A. HEDŽET

Težka mlada KOBILA
se prodaja. Naslov v ogl. odd.
»Večernika«. 1154-4

PRODAM RADIO APARAT
zelo selektiven, za 450 din.
Aleksandrova c. 55, vrata 1.
1048-4

**OTROŠKI SPORTNI
VOZIČEK**
modern, in motorno kolo.
N. S. U. 350 sport, prodam.
Jerin, Kneza Koclja ulica 20.
1072-4

**OTROŠKI SPORTNI
VOZIČEK**
dobro ohranjen, na prodaj.
Cankarjeva ul. 38, Pobrežje.
1113-4

PLATO VOZ.
enovprežen, nov, se poceni
prodaja. Naslov se dobi iz pri-
jaznosti v Vojašniški ul. 11.
1121-4

Kromatično HARMONIKO
prodam. Meliska cesta 29.
1128-4

Pomladni ženski plašči
ABOŽA OBLEKE
Velika izbira! — Ugodne cene!
J. P R E A C
MARIBOR - GLAVNI TRG 13

LEPA PARCELA
v Studencih se po ugodni
ceni prodaja. Ponudbe na ogl.
odd. »Večernika« pod »Skraj-
no nizka cena«. 1164-4

SPORTNI VOZIČEK
prodam. Mejna ul. 29, Po-
brežje. 1044-4

PRODAM MLIN
na pogon z roko ali s silo.
Obstoja iz krogelnih ležajev.
Obenem seje in deli moko ter
otrobe. Sita se menjajo po-
ljubno. Informacije na Ro-
gozniški c. 44 (poleg žage).
Puij. 1084-4

SUHE HRASOVE DESKE
prima, se prodajo. Vprašati:
Krčma Katra, Studenci.
Obrežna 104. 1090-4

OTROŠKI VOZIČEK
globok, malo rabljen, se pro-
da. Tržaška 47. 1092-4

POCENI NA PRODAJ
2 otomana, moško kolo in
foto-aparat. Jože Vošnjako-
va 20, pritičje. 1133-4

NOV KOSTUM.
2 volneni obleki, lep plašč po
ceni prodam. Vprašati v ogl.
odd. »Večernika«. 1136-4

**DOBRO OHRANJENA
SPALNICA.**
javor, poceni na prodaj.
Vprašati Tavčar in Kališnik.
Gostška 5. 1137-4

ZAGREBSKA MENZA
na najprometnejši točki, dol-
ga leta renomirana, zelo po-
znana, se prodaja s kompletno
strisobno in kuhinjsko opre-
mo, stanovanjem poleg men-
ze in vsemi stranskimi pro-
stori z velikim ševilom abo-
nentov za 32.000 din. Pošto-
valnica Pavlekovič, Zaveh.
Ilica 144. 1156-4

Volnene veste, damke in moške
velika izbira, nizke cene
le pri
MIRI PENIČ, Maribor, Veštrinska 9

TRGOVINO
mešanega blaga prodam radi
bolezni. Naslov v ogl. odd.
»Večernika«. 1097-4

SPALNICE
iz rožnatga jesena in kanad-
ske breze. Na ogled: Jurij
Zupanič, Orožnova 7. 1102-4

POHIŠTVO
poceni na prodaj. Vprašati v
trgovini, Tržaška 5, Pobrež-
je. 1118-4

OMARA S ČRKAMI
za črkostavce ali tiskarne na
prodaj. Vprašati Mariborska
livarna in tvornica kovin.
Maribor, Motherjeva ulica 15
1010-4

Stanovanje

STANOVANJA
soba, kuhinja, 2-sobna, 3-sob-
na, kopalnica in veranda, se
oddajo Smetanova 54. Go-
stila. 1007-5

DVOSOBNO STANOVANJE
oddam mirni, stranki brez
otrok. Principova ulica 9.
1021-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Pobreška cesta 38.
1029-5

2 ENOSOBNI STANOVANJI
se oddata. Pobrežje, Zrkov-
ska 33. 998-5

LINOLEJ,
kartolej, voščeno platno,
kužite poceni pri
„OBNOVA“ F. Novak
Jurčičeva 6

Premog
za domačo
in central-
no kurjavo
ter industrijo
nudi pre-
mogovnik
Ključarovič
pri Ormožu.

SOBA IN KUHINJA
se takoj odda. Taborska uli-
ca 13. 1144-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Studenci, Slomško-
va 9. 1151-5

SONČNO STANOVANJE
2 sobi, kuhinja, klet in velik
vrt se odda. Vprašati gostil-
na Sever, Tezno, Ptujška ce-
sta. 1045-5

STANOVANJE
lepo, sončno, v novi stavbi,
soba in kuhinja, se takoj od-
da. Uhler, Pobrežje, Nasipna
ul. 55. 1060-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Tyrševa ul. 24-I, desno
1051-5

**KRASNO 2- IN 3-SOBNO
STANOVANJE**
poceni takoj oddam. Vprašati
v ogl. odd. »Večernika«. 1062-5

TRISOBNO STANOVANJE
lepo, sončno, 2 kuhinji, od-
dam s 1. aprilom, Črešnar.
Tyrševa 7. 1070-5

SOBA IN VELIKA KUHINJA
za večjo družino se odda.
Pobrežje, Cankarjeva ul. 24.
1074-5

DVE LEPI STANOVANJI
s pritlikinami oddam takoj.
Betnavska c. 39. 1018-5

DVOSOBNO STANOVANJE
komfortno, v novi vili, se od-
da s 1. majem. Naslov v ogl.
odd. »Večernika«. 1068-5

STANOVANJE
se odda 2 sobi, kuhinja, z
balonom, s kosom vrta za
370 din. Pobrežje, Zrkovska
c. 3. 1034-5

TRISOBNO STANOVANJE
z vsemi pritlikinami se odda
v Trubarjevi ul. 32. 1036-5

SOBO IN KUHINJO
oddam. Vprašati Koroška ce-
sta 18, pritičje, na dvorišču.
1095-5

SOBA IN KUHINJA
se odda. Biše, Tržaška c. 1.
1100-5

ENOSOBNO STANOVANJE
lepo, se odda na Koroški ce-
sti 27. Vprašati pri hišniku.
1104-5

STANOVANJE
soba in kuhinja, ali soba
štedilnikom se odda. Meliska
cesta 59. 1111-5

DVOSOBNO STANOVANJE
s predsobo in kopalnico
novi hiši se takoj odda. Tr-
žaška c. 46. 1115-5

SOBO IN KUHINJO
s pritlikinami oddam. Po-
brežje, Sokolska 4. 1085-5

Lepo 2-sobno STANOVANJE
se s 1. aprilom odda. Sokol-
ska 6, Studenci. 1123-5

SONČNO SOBO
in kuhinjo oddam s 1. apri-
lom. Pobrežje, Cankarjeva
ul. 32. 1134-5

Velika izbira, nizke cene

otroških vozičkov, dvokoles, živalskih strojev, prevoznih
trikljev, invalidnih vozičkov, pnevmatike pri
F. BATJEL, MARIBOR, Aleksandrova 26
Telefon 24-14

POSOJILNICA NARODNI DOM

v Mariboru z z.o.i. • naistarejši slovenski denarni zavod v Mariboru

REZERVE BLIZU DIN 12.000.000

Največja izbira

Velika odprava ja ostankov • Krojaške potrebščine

spomladanskega бага, po znano nizkih in še starih cenah za damske in moske plašče, obeke, kostume, hubertuse, olicijske, financerske in železničarske uniforme dobite samo

v Češkem magazinu

(pri glavni policiji)

Maribor

Za boleznj ledvic, žolča in mehurja, za stonitev njihovih kamnov in za preprečenje vsakovrstnega njihovega obolenja vzemite:

ZDRAVILNI DUBRAVKA ČAJ

Uspeh zalamčen. Potrebne tri škatle. Cena s poštnino din 90.—. Dobi se v lekarnah. Po pošti pošilja: Kom. farm. laboratorij: Mr. I. Andrič, apotekar, Mostar.

R. S. br. 14471.25/V 1936

MAREC 1940

Sobota 31 dni

Preed sezona!

prodajamo 300 parov letnih čevljev in sandalet po starih cenah od 125- do 195- Oglejte si stransko izložbo

„KINGSHOE“
Gospodsk uica 30

Dopisi

VDOVA

z lastno hišo se želi poročiti s s. arejšim upokojencem z h. ogl. odd. »Večernika« pod »Sreča«. 966-12

POSREDUJEMO MOŽITVE IN ŽENITVE!

42letni višji poštini kontrolor; 53letni vdovec, višji kontrolor na železnici; 36letni strojni inženir, Slovenec, pri drž. žel.; 37letni Švica, prokurist v večjem podjetju; 55letni vdovec, finančni podinspektor; 38letni profesor. Velika izbira dam in gospodov. Prospekte in ponudbe pošiljamo diskretno. Fides, Zagreb, Vlasika 66. 1075-12

BOLJŠI OBRNIK

star 31 let, želi poznanstva z gospodično od 24 do 30 let z nekaj premoženjem v svrhu ženitve. Donosi pod »Zvesto srce« na ogl. odd. »Večernika« 1080-12

DRŽAVNI NAMEŠČENEC

si želi poznansva z gospodično do 23 let neoporečene preteklosti in z nekaj dole. Donosi s sliko se pošilja na ogl. odd. »Večernika« pod »Sreča«. 1086-12

Trsne ceolienke

prvovrstne, nudi splošno znana trsnica Ivan Ratej, Slovenska Bisrica. Mnogoštevilna priznanja na razpolago.

Lepo darilo za dijaka ali vojak:

1 aparat za britje, 1 čopič za britje, 10 britvic, 1 milo za britje, 1 zobna ščetka, 1 zobna pasta, 1 kom. toaletnega mila, 1 doza za milo, 1 steklenica kolonjske vode STANE SAMO DIN 30.—. / Ako želite, da Vam pošljemo po pošti, vplačate gornji znesek plus din 4.— za priporočilno na čekovni račun 13285 ali v znakah na naslov:

Foto turist Loize Šmuc - Ljubljana
Aleksandrova c. 8

KABINET

eleganten, s souporabo kopalnice se odda solidnemu gospodu. Aškerčeva ul. 16-I. 1081-7

LEPO OPREMLJENO SOBO oddam s celo oskrbo za dve osebi. Praprotnikova ul. 16-I, levo. 1082-7

OPREMLJENA SOBA lepa, sončna, se takoj ali 15. marca odda. Naslov v upravi 1027-7

KRASNO SOBO parketirano, prazno, oddam. Studenci, Ciril-Metodova 17, nasproti pošte. 1093-7

OPREMLJENA SOBA se odda. Splavarski prehod 3-I. 1098-7

SOBA S ŠTEDILNIKOM se odda v Vodnikov ul. 15, Seudenci. 1112-7

OPREMLJENO SOBO oddam s 15. marcem ali 1. aprilom v najem. Koroška cesta 31-I. 1117-7

GOSPOD SE SPREJME na hrano in stanovanje. Meljska cesta 59-I. 1119-7

Sluzbo dobi

HLAPCA sprejemem takoj. Franc Filipič, Maribor, Pobreška c. 38. 1030-9

Prilnega, mladega HLAPCA sprejemem. Pobrežje, Zrkovska 57. 1142-9

PRODAJALKO sprejme večja trgovina. Pisemne ponudbe s podatki na ogl. odd. »Večernika« pod »Zmožna«. 1150-9

VAJENKO poštenih staršev sprejme papirnice in knjigarna. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1055-9

SPREJMEM KROJAŠKEGA POMOČNIKA. Isto tam se kupi železni šteditnik. Male Koroška c. 50. 1150-9

INSTRUKTOR za računstvo, po možnosti tudi za knjigovodstvo, se išče. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Instruktor«. 1165-9

Sluzbo išče

2ILETNO DEKLE išče službo v kuhinji. Zna že malo kuhati. Samo pisemne ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »2letna«. 1076-10

ŠIVILJSKA POMOČNICA s ara 21 let, želi spremeniti službo. Zna kuhati ter gre tudi za natakarico v pošteno, dobrodočo gostilno. Ponudbe pod »Zelo poštena« na ogl. odd. »Večernika«. 1077-10

VOJNI INVALID bivši narednik, več tih jezikov, išče službo vratarja, sluga, skladiščnika, inkasanta ali kaj sličnega. Je zanesljiv in vreden. Za kavcijo lahko stavi 20.000 din v nepremičninah. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1033-10

KATERA TOVARNA bi sprejela 16letno dekle-delavko za boljše delo? Naslov v ogl. odd. »Večernika« pod »Stalna služba«. 1043-10

Spomnite se CMD!

Kam, kje?

DOSPELO novo izborna vino. Pregrajajte se! Trafenik. »Prešernova klet« v Gosposki ulici, telefon 25-43. 634-17

GOSTILNA PRI »JELENU« Taborska ul. 8, se priporoča z izvrstnim vinom in Tschechijevim pivom. Sprejme tudi abonente na dobro hrano. 1047-17

IZBORNA VINA ZA DOM dobičaje najceneje pri Senici. Ulica kneza Koclja 5. 1131-17

Citajte »Večernik«

KAFAROM

JE POPOLNI NADOMESTEK »ZRNATE KAVE«

Vam prihrani 30—40% sladkorja. Kuha se kakor vsaka druga kava brez katerih koli dodatkov in brez cikorije. Zdravju priporočljivo! — Zahtevajte ga pri Vašem trgovcu! — Tovarniška zaloga: »NAS TRG«, LJUBLJANA, Tyrševa cesta šte. 51

Stanovanje išče V poliubni izbiri

ZAKONCA

brez otrok išče za junij ali tudi pozneje enosobno stanovanje, ev. s kabineto in predsobo. Pogoji: čisto, centum ali neposredna bližina mesta. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« p. »450«. 1022-6

DVOSOBNO STANOVANJE

s kopalnico in kabineto iščem za 1. april. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Sončno in čisto«. 1108-6

Sobo odda

SOBO

oddam starejši osebi. Petek, Aleksandrova cesta 3-I, pivovarna. 1140-7

SOBO S ŠTEDILNIKOM

oddam. Špesovo selo, Masarykova 6 Pobrežje. 1143-7

PRAZNA SVETLA SOBA

s štedilnikom se odda. Mešarski prehod 5-I. 1130-7

OPREMLJENA SOBA

se odda gospodu. Koroška cesta 41. 1046-7

MLADO KRAVO

visoko brejo. prodam. Pobrežje, Aleksandrova c. 113. 1071-7

SOBA S ŠTEDILNIKOM

se odda. Bolenkova 3. Nova vas. 1073-7

PODSTREŠNA SOBA

se odda takoj ali pozneje. — Mejna 22. 1091-7

dobite vse šlagerje, plesne, narodne s harmoniko na domačih gramofonskih ploščah že po d'n 35.—. Zahtevajte brezplačne seznane.

Glavno zastopstvo za Maribor: Melmel & Herold

Sobo išče

SOLIDEN GOSPOD

išče opremljeno, sep. mirno sobo s souporabo kopalnice; najraje v novi hiši. Plača 300 din. Ponudbe pustiti v ogl. odd. »Večernika« pod »Čistoča«. 991-8

ŽELEZNIČAR

išče sobo s 15. marcem v bližini glavnega kolodvora. Pisemne ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Železničar«. 1139-8

IŠČEM

kot stalno stanovanje opremljeno, sončno, mirno sobo s hrano. Cenj. ponudbe v upravo pod »Vojaški upokojenec«. 1028-8

SOBO S ŠTEDILNIKOM

iščem v centru mesta. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Takoje«. 1087-8

OPREMLJENO SOBO

sončno, čisto, po možnosti s souporabo kopalnice. išče mlajši uradnik. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Miren«. 1106-8

FRIZERSKO UČENKO

ali učenca, iz boljše hiše, kateri ima veselje za brivsko-frizersko obrt sprejemem takoj. Drljevič, Valvazorjeva ul. 30. 1065-9

GOSPODINJO

dobro kuharico sposobno za vsa hišna dela, snažno in pošteno ki ima rada otroke, sprejemem s 1. aprilom. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1066-9

MLAJŠO POSTREŽNICO

za čeli dan iščem. Stritarjeva ul. 17, magdalensko predmestje. 1067-9

KROJAŠKEGA POMOČNIKA

zmožnega vseh del, sprejemem. Meznarič, Sv. Lovrenc na Dravskem polju. 1078-9

PEKOVŠKEGA POMOČNIKA

mlajšega, sprejemem, Gregurič, Dogaše-Maribor. 973-9

NATAKARŠKEGA VAJENCA

z moščajsko šolo in po možnosti z znanjem jezikov sprejemem »Ho!el Ore!«, Maribor. 1041-9

FRIZERKO

iščem. Naslov in plača po dogovoru. Tržaška c. 63. 1096-9

POŠTENO DEKLE

za prodajanje bombonov iščem Aleksandrova c. 10 v veži. 1109-9

GOSPODINJO.

mlado, izobraženo, sprejemem. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Džim služkinja«. 1120-9

DEKLE ZA VSE.

ki zna nekaj kuhati, se išče. Gregorčičeva 8-I. desno. 1126-9

Vošče Industrijskega podjetja s približno 300 delavci v sredi Maribor, levi breg, išče ZANESLIVEGA UPADADIA po možnosti bivšega delavca, va ali krojača za službo podnevi. Dobri računariji ima to prednost. Ponudbe pod »Svačane« na ogl. odd. »Večernika«. 1167-9

PRODAJALKA

izvežbana v manufakturi, modli, galanteriji in špeceriji, s 6letno prakso, zmožna nemščine, želi primerne zaposlitve. Tudi kot blagajničarka. Cenj. ponudbe pošiljati na upravo »Večernika« Maribor ali Celje pod »Vestna«. 1083-10

MLADA GOSPA

s pokojno išče mes a gospo dinje, najraje k eni starejši gospe, event. brezplačno. Pisemne ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Zanesljiva«. 1089-10

MLINARSKI POMOČNIK

voščine vrost, išče službo v mlinu. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1116-10

Lokal

KRASNI LOKAL

z delavnico na prometnem kraju, takoj oddam. Vraščati v ogl. odd. »Večernika«. 1051-14

LOKALE

za večje delavnice iščem. Pisemne ponudbe na upravo lista pod »Takoje«. 1101-14

LOKAL

se odda. Sp. Radvanjska 3. Nova vas. 1105-14

V najem

Staro renomirano TRGOVINO

v okolici Ptuj, tik cerkve, dam v najem. Ponudbe na agenturo Pichler v Ptuj pod »Agilene«. 1153-15

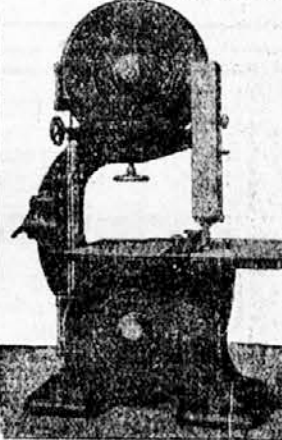
Kapital

AKO RABITE POSOJILO

ne čakajte zadnjega trenutka, temveč javite se takoj pri Hranilni posojilnici »Moj doma«. Ljubljana, Dvořakova ul. 8. 11778-16

Vseh rst STROJI

za obdelavo lesa

ZAGARSKI LISTI

za venecijanke in jar-menike

NOŽE ZA SKOBELJNE

STROJE in vse ostalo STROJNO ORODJE

v prvovrstni kakovosti NA ZALOGI

V LJUBLJANI

Specialna trgovina

Dovžan Ivan

Ljubljana, Franciškanška št. 1, t-l. 45-42

Štampežike

signirne

SOFRA

MARIBOR

Gregorčičeva ul. 24

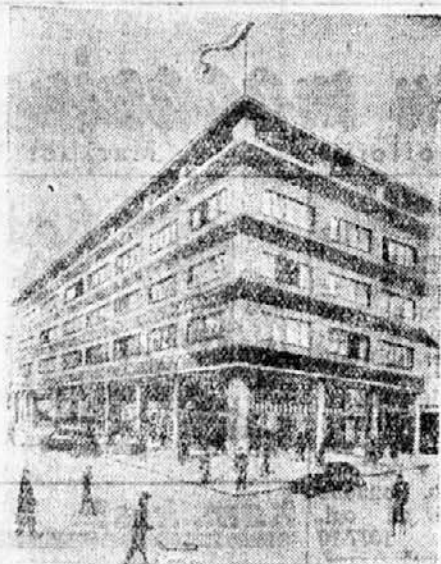
Pozor!

BENCIN

Pozor!

je trajna skrb za lastnike avtomobilov. Zato si pustite montirati MC-GENERATOR, ki se kuri z domačim ogljem, s katerim prihranite do 80%.

Strojna delavnica LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 85

Najbolj varna naložba denarja,

ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravske banovine s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo - Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Hranilnica dravske banovine Maribor

Centrala Maribor
v lastni novi palači na oglu
Gosposke in Slovenske ulice

Podružnica Celje
nasproti pošti, prej Južno-
štairska hranilnica

SPREJEMA VLOGE NA KNJIZICE IN TEKOCI RAČUN PO NAJUGODNEJSEM OBRESTOVANJU!

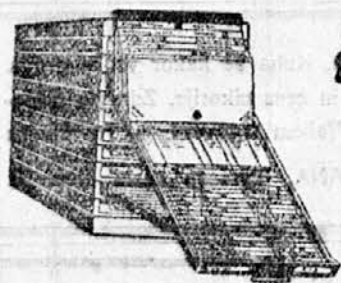
REUMATIS

posebno sredstvo za mazanje proti revmatizmu, trganju, zbadanju v križu, kostih, ishiasu, gibanju in sličnim boleznim. Reumatiz je vsakemu pomagal, kdor ga je uporabljal. Poizkusajte tudi Vi, da se prepričate in dalje priporočate! - Stiklenica din 22.-. Pišite se danes!

Lekarna Mr. V. ROJC
ZAGREB, Gornji grad 5.

Ogl. S. br. 1990/1935.

Kartoteka:

preglednost
točnosti
enostavnosti
zanesljivosti
in cenovitosti

»Safca« MARIBOR
Gregorčičeva 24

Tel. 25-10

»DRUŠTVO HIŠNIH POSESTNIKOV V MARIBORU« sklicuje za nedeljo, dne 17. marca 1940 ob pol 10. uri predpoldne v restavracijski dvorani hotela »Novi svet« v Jurčičevi ulici svoj

redni občni zbor

s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo predsednika, tajnika, blagajnika in računskih revizorjev.
2. proračun za leto 1940 ter določitev članarine za to leto.
3. volitev odbornikov in treh računskih revizorjev.
4. slučajnosti.

Vstop je dovoljen vsem hišnim posestnikom. Članom in nečlanom društva. Samostojni konkretni predlogi izven dnevnega reda se naj prijavijo v društveni pisarni, Gregorčičeva ul. 8, vsaj štiri dni pred občnim zborom, sicer ne pridejo na dnevni red.

V središču mesta se odda

večji lokal

s kontoarjem in primerno kletjo, uporabno za skladišče. Lokal je primeren za pisarno ali druge poslovne prostore. Cena din 1.500.-. Vprašati pri Miloš Oset, Glavni trg.

Moški! Pri spolni slabosti

(spolni impotenci) poskusite hormonske pilule

HORMO-SEKS

Dobivajo se v vseh lekarnah: 30 pilul din 84, 100 pilul din 217, 300 pilul din 580.-. Zahtevajte samo prave in originalne Hormo-Seks pilule. Po pošti diskretno razpošilja: KR. DV. LEKARNA PRI SV. AREHU, Maribor. - Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT«, Zagreb, Langov trg 8. Ogl. S. br. 5848-39

OKASA

tablete

Pri spolni slabosti
lahko poskusite

OKASA

tablete
za moške

100 komadov din 220.-
proti povzetju

Zastopnik Lekarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd - Terazije 5
Ogl. S. br. 5846-36

Specerijska trgovina

na prometni točki, v središču največjih celjskih tovarn, se odda v najem pod ugodnimi pogoji. Naslov v upravi »Večernika«, Celje.

Luna stezniki

brez ribje kosti in gumijske, h gensko po meri. Najboljše modrečke v veliki izbiri pri

„Luna“

Maribor, samo Glavni trg 24

Klobuke

barve, čisti in fazonira po zadnji modi od 10-25 din

Babošek Vladko

klobučarstvo

MARIBOR, VETRINJSKA 5

Zbirajte odpadke

Stara železa, baker, medenino, svinec, cink, star papir, cučije, krojaške odrezke, tekstilne odpadke, glazevino, ovčjo volno, govejo dlako kupite vedno po najvišjih cenah Arhater. Dravska ul. 15. Tel. 26-23.

Zlato in srebro,

briljante, zastavljajne listke
vše tužno za nakup

M. Igerjev sin,

Maribor, Gosposka ulica 15

Naznanilo

Jugoslavenska udružena banka d. d.

(Zagreb—Beograd)

Podružnica Maribor

Na seji dne 26. februarja 1940 je bila sprejeta bilanca za poslovno leto 1939.

Sklenjeno je bilo, da se 47. redna generalna skupščina skliče za 14. marec 1940, kjer se bo čisti dobiček v znesku od 6.901.072,14 din razdelil sledeče:

1. 10% za rezervni fond.
2. Za prioritete akcije se bo plačala 5% dividenda.
3. Lastnikom specialnih rezervnih fondov se bo izplačala 16% kvota.
4. Ostanek od 1.087.980,86 din se bo prenesel na nov račun.

Nadalje je sklenila direkcija vsem vlagateljem na »Stari račun« izplačati XI.

40% kvoto od 20. III. 1940.

po stanju dobroimetja per 31. XII. 1939. Eventualne akontacije do 31. XII. 1939 so bodo vračunale v tej kvoti.

Direkcija Jugoslavenske udružene banke d. d.

S 1. aprilom t. l. se odda v najem več

VELIKIH PRAZNIH SOB

posebno prikladnih za pisarne, klubske prostore in slično, v središču mesta. Istotam se odda tudi več manjših praznih sob za samostojna stanovanja. Pisarna pojasnila daje Klub absolventov trgov. akademije v Mariboru, Tyrševa 2, ali telef. 26-28

Zahvala

Vsem, ki so ob smrti našega nepozabnega soproga in brata

Martina Babiča

vojnega dobrovoljca

z nami sočustvovali, se iskreno zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo č. duhovščini, pevcem »Jadran—Nanos«, odboru vojnih dobrovoljcev ter vsem prijateljem in znancem za cvetje in spremstvo na zadnji poti.

Maribor, dne 8. III. 1940.

Zalujoča žena Marija, bratje in sestre in hčerka Mija.

Izdelovanje likerjev, desertnih
vin in sirupov ter žganjarna

Na delala!

JAKOB PERHAVEC

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9 - TEL. 25-80

Rum, konjak, slivovka, brinjevec,
droženka in klekovača.
Specialiteta: Grenčak in vermut.

Na delala!